

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 31. MAJA 1974

ŠTEVILKA: 21. LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo, Železarja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Zaključki s posvetovanja o varstvu pri delu v črni metalurgiji Jugoslavije

Mi smo prva država — članica Združenih narodov, ki je pravico za zdravo življenjsko okolje proglasila z ustavo. To je začetek, ki zagotavlja uspešnost akcije na tem področju. Z varstvom okolja pa so ozko povezani še drugi problemi. Glede na značaj, enotnost in specifičnost problematike življenjskega okolja in varnosti pri delu v črni metalurgiji sta zvezni odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije ter poslovno združenje jugoslovanskih železarn, organizirala v Sisku posvetovanje o problematiki varstva pri delu v črni metalurgiji Jugoslavije s sodelovanjem predstavnikov tujih sindikatov. Namen posvetovanja je bil med drugim tudi pregledati slabosti in probleme na tem področju in poiskati ustrezne rešitve za napredek varstva pri delu.

Na podlagi predelanih materialov, obrazložitev in razprav, so se prisotni dogovorili za naslednje zaključke:

1. problematika varstva pri delu v črni metalurgiji je poleg doseženih rezultatov in uspehov, resna in zahtevna, kar zahteva polno angažiranost in kontinuirano aktivnost vseh strokovnih moči, vodstev, sindikalnih organizacij in samoupravnih organov v TOZD odnosno OZD črne metalurgije.

2. TOZD kot osnovna samoupravna celica je poleg ostalega nosilec aktivnosti za spremljanje, proučevanje in razreševanje problematike varstva pri delu. TOZD mora izdvojiti in zagotoviti materialna

sredstva za razreševanje problematike varstva pri delu, odnosno za njen razvoj in napredek.

V TOZD Talilnice nagrajene štiri izboljšave

Predsednik komisije za raziskave, izume in racionalizacije pri TOZD Talilnice je letos sklical že drugo sejo komisije. Na prvi seji so ocenili sedem v zadnjem času izvedenih tehničnih izboljšav, avtorjem pa so priznali in odobrili 11.500,00 dinarjev odškodnin, nagrad in akontacij. Na drugi seji pa so obravnavali in ocenjevali šest izboljševalnih predlogov, priznali oziroma odobrili pa so štiri odškodnine v skupni višini 14.446,00 dinarjev. Tako je bilo letos v TOZD Talilnice priznanih enajst spodbudnih odškodnin, nagrad in akontacij v skupni višini 25.946,00 din.

Vsi prisotni na posvetovanju so bili enotni v teh ugotovitvah in poudarjajo značaj in potrebno urejanje odnosov med samoupravnimi organi TOZD in njihovimi ustreznimi strokovnimi službami, ki se neposredno bavijo s problematiko varstva pri delu in samoupravnimi organi ter njihovimi strokovnimi službami na nivoju organizacije združenega dela.

Na posvetovanju so podprli orijentacijo nekaterih TOZD, ki so v pristojnosti samoupravnih organov in (Nadaljevanje na 2. strani)

Novice z gradbišča nove hladne valjarne

Za današnjo številko Železarja nam je povedal nekaj novic z gradbišča nove hladne valjarne Franc Seljak, sodelavec sektorja za novogradnjo. Franc Seljak skrbi za izgradnjo elektro energetskega omrežja in osnovnih električnih instalacij v objektu hladne valjarne (s katerimi so mišljene instalacije za razsvetljavo, ventiliranje in ogrevanje ter strel vodne instalacije) in v stranskih objektih.

Koncept napajanja hladne valjarne z električno energijo je naslednji: na visokonapetostno omrežje bo hladna valjarna priključena v RTP (razdelilna transformatorska postaja) Bela.

V tej trafopostaji imamo v dveh transformatorjih po 20 MVA še zadosti moči za transformiranje energije napetosti 35 KV, ki se po daljnovodih dovaja iz Most ali z Jesenic na napetost 5 KV, s katero se bo napajala hladna valjarna.

Ker je 5 KV del stikališča popolnoma zaseden, se ga bo moralo povečati za priklop dveh odvodov za (Nadaljevanje na 3. strani)

Obveza delavcev TOZD Talilnice

Vsi vodstveni delavci in neposredni vodje dela TOZD Talilnice, zbrani danes ob 10. uri na delovni konferenci, posvečeni X. kongresu ZKJ, smo obravnavali proizvodne rezultate in problematiko v TOZD Talilnice. Ob tej priliki se obvezujemo, da bomo skupaj z vsemi delavci vložili vse svoje umske in fizične

sposobnosti za čim boljše rezultate gospodarjenja in da bomo izkoristili vse dane možnosti, da izpolnimo s planom zadano nalogo 500.000 ton surovega jekla v letu 1974.

S to obvezo se pridružujemo vsem delovnim ljudem Jugoslavije in pozdravljamo X. kongres ZKJ, delegatom in gostom X. kongresa pa želimo uspešno delo.

DELA VCI TOZD TALILNICE

Detajl spomenika spopada delavcev z Orjuno, ki ga bodo odkrili jutri v Trbovljah (avtor Stojan Batič)

Zborovanje železarjev v počastitev X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije

V ponedeljek, 27. maja, na dan pričetka X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, so se ob zaključku dopoldanske dneve zbrali ob glavnem vходу v Železarno delavci jeseniških obratov, ki so se jim priključili učenci in strokovni delavci ZIC ter delavci nekaterih bližnjih podjetij, da na ta način počastijo X. kongres ZKJ. Zborovanje je začel predsednik tovarniške konference Zveze sindikatov France Kobentar, govor o pomenu kongresa pa je imel sekretar sveta Zveze komunistov Železarne Valentin Erjavšek. Na zborovanju je sekretar osnovne organizacije ZK TOZD Talilnice Miloš Cvetkovič prebral tudi obvezo delavcev TOZD Talilnice pri izpolnjevanju planskih nalog, ki jo na drugem mestu v celoti objavljamo. Ob zaključku zborovanja pa so sprejeli naslednje pozdravno pismo:

Delavci železarne Jesenice, zbrani na slavnostnem zborovanju ob začetku desetega kongresa ZKJ v Beogradu, vam pošiljamo iskrene delavske pozdrave, prežete z željami, da naj ta zbor jugoslovanskih komunistov pomeni nadaljne uveljavljanje delavskega razreda v samoupravnih odnosih, ki nam jih daje novo sprejeta ustava. Prepričani smo, da bo deseti kongres ZKJ pomenil nov mejnik v razvoju naših socialističnih samoupravnih odnosov, v katerih bo delavec resnično odločal o rezultatih svojega dela.

Tako kot kongresi v preteklosti, naj bo tudi ta kongres mobilizacija vseh progresivnih sil za doseganje ciljev delavskega razreda. Želimo vam obilo uspešnega dela, v prepričanju, da bodo sprejeti zaključki desetega kongresa napotilo za akcijo vsem komunistom in vsem delovnim ljudem.

Ko vam pošiljamo te želje in pozdrave, ne moremo mimo tega, da ne bi s ponosom gledali na doslej prehojeno pot, na čelu z Zvezo komunistov. Enotni kakor do sedaj, vam jeseniški železarji obljubljamo, da bomo tudi v prihodnje izpolnjevali vse naloge, katere bo pred nas postavila Zveza komunistov in tov. Tito.

Vsem vam, tako delegatom in gostom desetega kongresa ZKJ, želimo uspešnega dela, pri obliko-

vanju konkretnih naporov za našo akcijo pri uresničevanju zgodovinskih in revolucionarnih ciljev delavcev združenih v združenem delu.

Delavci železarne Jesenice

Valentin Erjavšek novi sekretar sveta ZK Železarne

V četrtek, 23. maja, je bila 5. seja sveta Zveze komunistov Železarne. Na seji je o delu sveta in organizacije poročal dose-danji sekretar Ivo Ščavničar, ki so ga zaradi prevzema nove odgovornosti v občinski skupščini na tej seji razrešili te dolžnosti. Za novega sekretarja sveta ZK Železarne je bil izvoljen Valentin Erjavšek. Na seji so obravnavali tudi okvirni program delovanja ZK v Železarni za obdobje maj 1974 — maj 1975.

Udeležba na seji je bila izredno dobra pa tudi razprava je bila zelo široka in razgibana.

Zborovanje železarjev v počastitev X. kongresa ZKJ.

Pred nedavnim smo dobili v javno razpravo osnutek dokumenta, ki naj bi temelj politike na osnovi katere bomo gradili naš dolgoročni razvoj z naslovom Temelj skupne politike dolgoročnega razvoja SFR Jugoslavije do leta 1985. Predlog daje v javno razpravo zvezi izvršni svet kot rezultat dolgotrajnih in intenzivnih priprav v katerih so sodelovali številni znanstveni inštituti, vse republike in pokrajine, večje organizacije združenega dela, družbenopolitične organizacije in pristojni organi federacije. Torej gra za dokument, ki ni niti plan niti program temveč temelj politike na osnovi katere mora delovati naš dolgoročni ekonomski in socialni razvoj. V dokumentu vsebovani dolgoročni smotri in naloge razvoja, bodo morali biti osnova vsem načrtovalcem razvoja od temeljnih organizacij združenega dela do federacije, ko bodo le-ti po obsežni javni razpravi in usklajevanju stališč dokončno izoblikovani. Ravno iz tega razloga bo predlog nedvomno postal predmet širokih razprav od temeljnih samoupravnih skupnosti — temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti — navzgor. Te razprave naj bi na eni strani kritično in dovolj kvalificirano presodile predlog, ga dopolnile ali korigirale, na drugi strani pa kar najširši krog delovnih ljudi in vseh občanov seznanile s temelji politike dolgoročnega razvoja. Še posebno pa se bo z njim morala seznanjati celotna delegatska struktura v vsem samoupravnem mehanizmu.

Najbrž ni potrebno dosti besed o nujni razvojni potrebi takega dokumenta, ki ga na eni strani narekujejo nakopičeni ekonomski problemi znotraj Jugoslavije in neugodna svetovna dogajanja oziroma velike strukturne spremembe v mednarodni delitvi dela, na drugi strani pa nujne strateške rešitve, ki morajo zagotoviti ekonomsko in družbeno blaginjo za daljši čas oziroma nadaljno graditev političnega in gospodarskega sistema in samoupravnih odnosov na temeljih novih ustav. Skupna dolgoročna razvojna politika nam je potrebna tudi zato, ker moramo v naslednjem obdobju doseči nagel in vsestranski gospodarski in družbeni napredek, ki sta jamstvo za uspeh samoupravljanja, do katerega imamo kot edina samoupravna socialistična država svoje zgodovinske odgovornosti. In končno je pri tem treba tudi upoštevati, da je Jugoslavija le kot celota sposobna uspešno urejati temeljna vprašanja razvoja, kakor so: enakopravno sodelovanje pri znanstvenem in tehnološkem napredku, proizvodnja energije, surovin in hrane, izkoriščanje možnosti mednarodnega prometnega položaja, turistični ugodnosti in podobno. Za to pa so seveda potrebna enotna temeljna izhodišča skupne politike dolgoročnega ekonomskega in socialnega razvoja.

Dolgoročna razvojna politika Jugoslavije temelj načrtovanja v organizacijah združenega dela in družbenopolitičnih skupnostih

Kljub zelo zapletenim okoliščinam je Jugoslavija v dokaj kratkem časovnem obdobju iz izrazito zaostale agrarne države, ob premagovanju ekonomske in kulturne zaostalosti, stopila med srednje razvite države z okoli 850 ameriških dolarjev dohodka na prebivalca. Ob vsem tem pa je pred delavskim razredom vsega sveta prevzela zgodovinsko nalogo, da na podlagi samoupravljanja delovnih ljudi utira poti in odkriva praktične rešitve za globlji človeški smisel socialistične družbe. V velikanskim naporu delovnih ljudi je premagovala podedovano notranjo zaostalost in velike težave zunanje narave ter bila stalno v vodilni skupini s sedmimi državami, ki so v povojnem času dosegale najvišjo stopnjo gospodarske rasti (ZSSR, Romunija, Bolgarija, Japonska, Grčija in Izrael). Dinamični gospodarski in družbeni razvoj je prinesel bistvene spremembe v strukturo gospodarstva ter socialnoekonomsko strukturo prebivalstva. V tem času pa je bil uresničen tudi zgodovinski prehod od administrativnoetatistične na samoupravno socialistično družbeno-ekonomsko strukturo. Seveda pa je ves ta dinamični razvoj prinašal s seboj številne probleme in zaradi pritiskov tekočih problemov tudi zapostavljanje bistvenih zahtev dolgoročnega ekonomskega in socialnega razvoja.

Preveč bi bilo, če bi se globlje spuščali v osnovne značilnosti in probleme dosežanj razvoja oziroma smotre in naloge razvoja do leta 1985, ki so zelo razumljivo in dokumentirano obdelani v predlogu zveznega izvršnega sveta. Opozorili bi le na nekatere izseke iz poglavja o poglavitnih vprašanjih materialnega razvoja, ki so pomembna za vso državo in še to z večjim poudarkom na proizvodnji železa in jekla, da bi spodbudili bolj poglobljeno branje in razpravo o predlogu temeljev skupne politike dolgoročnega razvoja SFR Jugoslavije.

V obdobju do leta 1985 bo poprečna letna rast družbenega proizvoda znašala okoli sedem odstotkov s težnjo po čim manjšem odstopanju. Ob tem naj bi se narodni dohodek na prebivalca povečal od 850 na več kot 2000 ameriških dolarjev ali dvainpolkrat. Temeljna naloga pa je seveda, da se naprej dosegaemo dinamičen in ekonomsko bolj racionalen razvoj gospodarstva ter naglo rast storilnosti dela ob intenzivnih strukturnih spremembah in racionalnem izkoriščanju vseh proizvodnih, naravnih, človeških, znanstvenih in drugih zmogljivosti. V središču proizvodne usmeritve in razvojne politike pa morajo biti predvsem proizvodnja energije, surovin in živil. Iz tega območja nas seveda najbolj zanima proizvodnja surovin, kamor sodi tudi proizvodnja železa in jekla, čeprav bi morali to obravnavati skupaj z vprašanjem energetike in predelavo kovin pa tudi z znanostjo, tehničnim napredkom in kadri.

Dokument poudarja že znano ugotovitev, vsaj med železarji, da proizvodnja surovega železa in surovega jekla zaostaja za potrebami razmeroma razvite industrije predelave kovin. Zaostajanje je v precejšnji meri pogojeno z razpršenostjo kapacitet, uresničevanjem neusklajenih programov ter v neusklajenem razvoju posameznih faz. Z odstranitvijo tega zaostajanja naj bi do leta 1985 domača proizvodnja pokrivala 80 odstotkov skupnih domačih potreb, ki se bodo do takrat povečale za več kot dvakrat. Nadaljnji, razmeroma naglo povečani obseg proizvodnje surovega jekla, mora zagotavljati kar najboljšo strukturo in kakovost proizvodov.

Ves nadaljnji razvoj proizvodnje surovega železa in jekla mora biti oprt predvsem na domače osnovne surovine in napredek tehnologije, s čimer naj bi se sorazmerno tudi zmanjšala poraba koksa. Z dolgoročno osnovo pa naj se zagotovi potreben uvoz kvalitetnejše železove rude. Predlog temeljev skupne politike dolgoročnega razvoja poudarja, da je za smotno premagovanje velikih razvojnih problemov industrije jekla, potrebno ustanoviti samoupravno interesno skupnost za jeklo v kateri bi bili vsi proizvajalci in večji porabniki jekla ter drugo zainteresirano gospodarstvo. Le-ta bi imela nalogo organizirati in financirati znanstveno raziskovalno delo skupnega pomena za vse železarne, poleg tega bi koordinirala razvoj proizvodnje in porabe jekla, pripravljala predloge oziroma podlago za delitev dela med železarnami in usklajevala tekoče interese proizvajalcev in porabnikov jekla. Skupnost bi kot sestavljena oblika združenega dela, lahko pomagala iskati tudi rešitve za financiranje velikih investicijskih akcij.

Proizvodnja surovega železa in jekla v dolgoročnem razvoju je le del celovitega družbenoekonomskega razvoja, ki odpira široke možnosti in perspektive za razvoj proizvodnih sil in socialističnih samoupravnih proizvodnih odnosov vsej jugoslovanski skupnosti. Smotri in naloge vsebovane v dolgoročni politiki Jugoslavije, ki bodo po končani javni razpravi po demokratični proceduri izoblikovane v temeljih skupne politike, bodo s tem postale obveza vseh nosilcev planiranja na vseh ravneh. Potreba po vsem tem pa je bila že velikokrat poudarjena tako v naši železarni kot v okviru Slovenskih železarn in drugje. Tak dokument je le ena nujna potrebna osnov, predpostavka ali izhodišče v mehanizmu samoupravnega planiranja, ki mora prinesiti večje neposredne učinke in optimalnejši ekonomski in socialni razvoj.

Zaključki s posvetovanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

skupnih služb konstituirale sledeče funkcije: utrjevanje enotne politike varstva pri delu na nivoju organizacij združenega dela; odločanje o nekaterih vprašanjih, ki so enakega interesa za organizacijo združenega dela v celoti in organiziranje akcij pri pristojnih organih ter družbenopolitičnih faktorjih izven TOZD v zvezi s sistemskimi rešitvami, političnimi akcijami in drugimi načini reševanja.

3. V skladu z določili nove ustave so predlagali konstituiranje samoupravnih sporazumov v okviru industrijskih vej in panog za napredek varstva pri delu. Ti sporazumi bodo omogočili utrjevanje ustreznih meril za razreševanje specifičnih problemov varstva pri delu, kakor tudi večjo angažiranost in odgovornost za njihovo izvajanje, ker se bodo po posameznih vejah samoupravno dogovorili o obveznostih za realizacijo odnosno razvoj ter napredek varstva pri delu.

4. Kaže se neobhodno potrebno po usklajevanju internih samoupravnih aktov TOZD, s katerimi so regulirane obveznosti in pravice delavca s področja varstva pri delu, z določili nove ustave in zveznimi republiški in pokrajinskimi zakoni o varstvu pri delu delavcev v združenem delu (ti so še v postopku sprejemanja), kakor tudi z določili in odredbami samoupravnih sporazumov, ki se zaključujejo za posamezne industrijske veje.

Brez usklajevanja teh aktov, bodo le-ti izgubili na svojem pomenu, razen tega pa bo to pomenilo določeno oviro pri reševanju problemov varstva pri delu odnosno nadaljnjem razvoju ter napredku tega področja.

5. Poškodbe pri delu in smrtni primeri v črni metalurgiji kažejo tendenco znatnega upadanja, kar je zelo ohrabruječe, vendar so številke še vedno zaskrbljujoče. Še posebno to velja za smrtne primere, katere moramo poskušati popolnoma odpraviti. Tendenco porasta kaže tudi številni izgubljeni dni zaradi poškodb, kar bi tudi morali znižati, kar pa je vzročno povezano s težnjo poškodb.

Analize vzrokov poškodb, ki so bile podane na tem posvetovanju v gradivih in razpravi, kažejo, da so poškodbe v črni metalurgiji največ posledica: premajhne zavarovanosti orodij in sredstev za delo z zaščitno opremo, slabo izdelan sistem odgovornosti o organiziranju in uresničevanju ukrepov o varstvu pri delu, nepoznavanje snovi in predpisov o varstvu pri delu in premajhna usmerjenost zdravstvenih postaj odnosno dispanzerjev medicine dela pri delovnih organizacijah na preventivne aktivnosti.

Iz tega razloga bo potrebno vse sile v TOZD, odnosno organizacijah združenega dela organizirati, da koordinirano sprejemajo ustrezne ukrepe in akcije za maksimalno odstranjevanje navedenih in drugih vzrokov poškodb. Le tako bo mogoče poškodbe pri delu v črni metalurgiji zmanjšati na najnižjo možno stopnjo.

6. Škodljivo delovanje agresivnega prahu in strupenih plinov povzroča v črni metalurgiji poklicna obolenja, katerih posledice so daljnosežne.

Analize podane na posvetovanju in izmenjava mnenj kaže, da je zaščita pred temi nevarnostmi v črni metalurgiji pomanjkljivo izvedena, zaradi neresenih sistemov ventilacij in odpravevanja. V mnogih TOZD je namreč maksimalno dovoljena količina prahu in plinov v ozračju močno presežena. Nujna je organizirana akcija za uvajanje takih sistemov ventilacij in odpravevanja, da se popolnoma zaščiti delavca pred zastrupitvami in poklicnimi obolenji.

7. Tehnični plini so poleg tehničnih in ekonomskih prednosti tudi nevarni, ker škodljivo vplivajo na organizem delavcev in v določenih pogojih povzročajo eksplozije ter požare.

Da bi se povečale meje varnosti pri eksploataciji plinskih instalacij in naprav, je nujno vložiti maksimalne napore za dobro organizacijo dela na tem področju, za opozorila delavcev na nevarnosti pri tem delu, kot tudi za njihovo usposobitev v pogledu upravljanja in vzdrževanja plinskih naprav.

8. Izraženo je bilo mišljenje, da je za uspešno odkrivanje slabosti in problemov varstva pri delu, za njihovo reševanje in odstranitev, odnosno za normalen razvoj in napredek varstva pri delu v črni metalurgiji nujna večja usmerjenost temeljnih organizacij združenega dela na preventivno dejavnost.

Na posvetovanju je prevladalo mnenje, da so analize s področja tehničnega, sociološkega, psihološkega, ekonomskega, pravnega in izobraževalnega aspekta nujne za ugotavljanje virov, in posledic poškodb ter poklicnih obolenj.

Aktivnost vseh sil, posebno pa še sindikalnih organizacij in samoupravnih organov v TOZD ali OZD mora biti v prihodnje v večji meri usmerjena na zavarovanje strojev in postrojev ter drugih naprav; na dosledno in disciplinirano uporabo osebnih zaščitnih sredstev; na periodične preglede delavcev z namenom odkrivanja poklicnih in drugih obolenj ter posebno na organizacijo pregledov novosprejetih delavcev in učencev poklicnih šol, v katerih se usposablja kader za TOZD.

9. Da bi lahko problematiko varstva kompleksno analizirali in pregledali z namenom sanacije in nadaljnjega napredka, se mora v TOZD organizirati analitična evidenca finančnih vlaganj in izdatkov za namene varstva pri delu ter vse obveznosti v zvezi s poškodbami in obolenji.

Za realizacijo tega se mora delati na vpeljavi in utrjevanju enotne metodologije evidentiranja in spremljanja ekonomskih posledic zaradi izvedenih in neizvedenih ukrepov varstva pri delu v črni metalurgiji. Ta metodologija naj nastane kot rezultat znanstveno-raziskovalnega dela, ki bi se za potrebe črne metalurgije organiziral pri Združenju jugoslovanskih železarn.

10. Poškodbe pri delu in poklicna obolenja v črni metalurgiji so v znatni meri posledice: nepoznavanje tehnološkega procesa z aspekta varstva pri delu, nepoznavanje uporabe zaščitnih naprav in namena koriščenja osebnih zaščitnih sredstev kot tudi predpisov s področja varstva pri delu. Zato je po oceni prisotnih na posvetovanju izobraževanje s področja varstva pri delu eden od osnovnih dejavnikov za učinkovito zaščito življenja in zdravja delovnih ljudi v procesu dela.

Sistem izobraževanja je potrebno realizirati v rednem šolanju kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev, srednjih, višjih in visokostrokovnih kadrov in to kot poseben učni predmet ter z dopolnilnim izobraževanjem pri uvajanju na delu in med delom. Izobraževanje se mora prilagoditi razvoju tehnologije in varstva pri delu. Vršiti se morajo tudi preizkusi znanja s tega področja.

11. Poslovno združenje jugoslovanskih železarn redno izdaja sredstva za znanstveno raziskovalno delo, za napredek tehnike in tehnologije v črni metalurgiji.

Udeleženci posveta so vztrajali pri zahtevi, da se iz teh sredstev v bodoče redno izdajajo določene vsote za znanstveno raziskovalno delo na področju varstva pri delu. To bo nov doprinos k tehnični in zdravstveni

zaščiti ter izobraževanju na tem področju.

12. Prisotni na posvetovanju so zaključili, da je obstoječi pravilnik o varstvu pri delu v črni metalurgiji zastarel in da predstavlja zavoro za hitrejši razvoj in napredek varstva delavcev v črni metalurgiji. Zato so zahtevali hitrejšo pripravo in sprejetje zakonskih predpisov in drugih normativov za urejanje snovi iz varstva pri delu v celoti in posebno v črni metalurgiji.

13. Po oceni posvetovanja, delovne organizacije črne metalurgije do sedaj niso bile organizirane in popolnoma vključene v pripravo predpisov s področja varstva pri delu. Zato se zahteva, da sindikat in poslovno združenje prevzamejo obveznost, da se organizacije črne metalurgije vključijo v pripravo in k sprejemanju teh predpisov.

14. Prisotni so menili, da je način sodelovanja s tujimi sindikati, kot je bil na tem posvetovanju, koristen, in menijo, da bi bilo treba to še razvijati.

15. Glede na značaj in heterogenost problematike varstva pri delu v črni metalurgiji so bili mnenja, da so taka posvetovanja koristna in naj bi bila redno vsako leto. Na njih pride do koristne izmenjave izkušenj, analizirajo se doseženi rezultati in spremljajo dogovori za nadaljnje ukrepe in akcije za saniranje stanja na področju varstva pri delu odnosno za njegov nadaljnji napredek ter razvoj.

16. Osnovne organizacije sindikata so v TOZD, odnosno OZD gonilne in usmerjevalne sile za spremljanje, analiziranje in razreševanje problematike varstva pri delu.

Da se bo to uspešno uresničevalo, je nujno, da osnovne organizacije sindikata periodično razpravljajo o problemih varstva pri delu. Le-te morajo biti tudi iniciatorji za obravnavo te problematike v okviru samoupravnih organov in zborov delovnih ljudi v TOZD, odnosno OZD.

Aktivnost osnovne organizacije sindikata mora biti usmerjena v razreševanje problemov in v nadaljnji razvoj ter napredek varstva pri delu.

To so zaključki s posvetovanja in naloga nas vseh je, da usmerimo vso našo aktivnost v njihovo realizacijo, da bomo tako dosegli vidike, ki so pred nami in kažejo na kakovostno izboljševanje okolja, delovnega okolja in urejanje življenja. Varstvo in izboljšanje človekovega okolja v širšem in ožjem pomenu je zakonitost razvoja sedanje in prihodnjih generacij, da bodo lahko dosežena hotelna po ekonomsko-družbenem napredku vsega sveta, zato ne smemo stati ob strani, ampak usmeriti vse sile za realizacijo omenjenih problemov.

V TOZD Talilnice nagrajene štiri izboljšave

(Nadaljevanje s 1. strani)

sta avtorja dolžna skleniti pogodbo z Železarno o odkupu patenta in imata pravico do zaščite industrijske lastnine. Avtorja izuma, patenta sta upravičena do ustrezne rente na osnovi dosežene količine izdelanih in prodanih vinvčnih jekel. Dokončno oceno za podpis pogodbe med avtorjema in podjetjem bo podal odbor za raziskave, izume in racionalizacije pri DS železarne Jesenice.

Tehnična izboljšava št. 2129 »struženje grafitne elektrodne zlomnine«, je izrazito timsko delo talilniških in strojno-vzdrževalnih strokovnjakov Jožeta Dreža, Karla Ravnika, Vlasta Paulusa, Martina Soviča, Jožeta Urha in Friderika Mertelja.

Na osnovi pozitivnih ocen in priporočil pristojnih in odgovornih talilniških in strojno-vzdrževalnih strokovnjakov, računovodskih in ekonomskih služb, je bila avtorjem tega izboljševalnega predloga z letnim prihrankom preko 645.000,00 din priznana dveletna renta, za prvo leto pa se jim izplača enkratna skupna odškodnina v višini 7.246,00 din, katero si avtorji delijo po udeležbi pri izvedbi tehnične izboljšave.

Zvonko Azman, Miha Pogačnik in Bogomir Bizjak so zelo uspešno popravili dotrajane bakrene glave za kisikova kopja, ki se uporabljajo pri vpihovanju kisika v peči. Popravljenе bakrene glave so pokazale dobre rezultate, njihova vzdržnost je enaka novim. Enoletni prihranek, ki izvira iz tehnične izboljšave št. 2137, ki so jo uvedli v proizvodnjo omenjeni avtorji, presega 149.000 din. Komisija avtorjem ni mogla odobriti celoletne odškodnine, ker se mora vzdržljivost popravljenih bakrenih glav za kisikova kopja še opazovati in primerjati z vzdržnostjo novih glav. Avtorjem je bila priznana, odobrena in izplačana samo akontacija v višini 3.000,00 dinarjev. Dokončno bodo nagrajeni po

enem letu uporabe popravljenih bakrenih glav.

Karel Ravnik in Marjan Mrak sta predložila v oceno izboljševalni predlog št. 1946 »uporaba apnenca namesto apna za vložek pri izdelavi jekel na električnih pečeh«. Apnenec je mnogo cenejši od apna, pri apnenju se žilindra hitreje in močnejše zapeni, vzkipi in odteče. Apnenec pospeši redukcijski proces in omogoči hitrejšo in boljše odzveplanje jekel, s tem pa je tudi znatno olajšano delo tam zaposlenih. Avtorjema je s to novostjo uspelo prihraniti na leto preko 80.000,00 din. Komisija je avtorjema priznala in odobrila dveletno rento, prva renta se jima izplača v višini 1700,00 din takoj, druga renta pa na osnovi izračuna koristi in prihranka, ki izvira iz tega novega tehnološkega procesa v letu 1974.

Avtorju izboljševalnega predloga št. 2140 »vsebnost vode v mazutu za potrebe kurjenja peči v šamotarni« Avreliju Ravniku, je bila priznana in odobrena enkratna odškodnina v višini 2.500,00 din. Vsebnost vode v mazutu je bila v šamotarni, po prenehanju kurjenja peči z generatorskim plinom, povezana z velikimi težavami, z velikim izmetkom, s stalnimi vzdrževalnimi deli na gorilih in številnimi drugimi nevarnostmi. Z namestitvijo novega, samostojnega rezervoarja mazuta za potrebe šamotarne, so bile nevarnosti v veliki meri odstranjene.

Na seji so predlagali tudi kandidata za letošnjo Lambert Pantzovo nagrado.

Odboru za raziskave, izume in racionalizacije pri DS Železarne so priporočili, da razpiše nov tehnološki problem: Gradnja izenačevalnih naprav v rudnem dvoru za potrebe aglomeracije. Za kakršnokoli ustrezno tehnološko rešitev tega problema naj bi odbor razpisal tri nagrade v višini 1.500, 1.200 in 1.000,00 dinarjev.

Bodoči vročevaljenci v valjarni Bela, ki jih čaka še zaključni izpit.

Obisk pri bodočih vroče - valjavcih in livarjih

V predzadnji številki Železarnja smo vas seznanili z bodočimi hladnovaljavci dveletne šole za metalurške delavce pri Železarskem izobraževalnem centru Jesenice, danes pa bodo naši gostje nekateri bodoči vročevaljenci in dva livarja, ki zaključujejo to šolo.

Od teh je zadnji letnik obiskovalo: dva livarja, deset vročevaljavcev — rednih učencev ter sedem vročevaljavcev in šest talilcev — odraslih. Na šoli so poučevali tudi sedem livarjev tovarne Belt iz Črnomlja.

Rade Radinovič je doma z Jesenic.

Osemletke nisem dokončal. Ko sem v šoli videl razpis in mi je oče, ki dela v Železarni, opisal vse poklice, sem se odločil, da grem za livarja. Osemletko bom tudi še dokončal in šel nato naprej v tehnično šolo.

Teorija ni bila težka, posebno še zato ne, ker smo se s predavatelji dobro razumeli. Na praksi sem v livarni, kjer največ kaluparim. Sodelavci so vsi dobri ljudje. Fizično to delo ni težko, tudi nevarno ni, moraš pa zanj čutiti nekaj veselja. Šola da za poklic veliko, vendar se vsega lahko naučiš le pri praksi. Raje sem imel teorijo.

Štipendije so za tiste, ki imajo dober uspeh, kar dobre. Vendar je med vsemi nami le en odličnjak.

Prostega časa je dovolj. Igram za rokometni klub Jesenice in zbiram razglednice. Škoda, da na šoli nismo imeli šolskega športnega društva.

Peter Božiček je iz Bistrice ob Sotli.

Popolne osemletke nimam. Ko sem v Anteni bral razpis, sem se odločil, da grem za livarja, čeprav nisem vedel, kakšno delo je to. Zdaj sem s tem zares zadovoljen. Na praksi sem v livarni. Delo ni težko, sodelavci pa mi radi pomagajo, če česa ne znam.

Tudi v šoli ni bilo težko. Všeč mi je bila razdelitev na teden dni

prakse in teden dni teorije. Tako se nobene stvari nisem naveličal. Mislim pa, da smo se premočno učili. Z boljšim uspehom bi imeli tudi boljše štipendije.

Na stanovanju sem v internatu, v katerem oskrbnino plača Železarnja. V internatu mi je kar všeč, le za šport nimamo primernih prostorov.

Zdaj mi ni več dolgčas po domu. V internatu imam veliko prijateljev. Ne vem, kako dolgo bom še ostal na Jesenicah. Rad bi bil bliže doma. Rad berem knjige in grem včasih v kino.

Novice z gradbišča nove hladne valjarne

(Nadaljevanje s 1. strani)

hladno valjarno. Oba odvoda, od katerih lahko vsak napaja dobro polovico vseh pogonov v halah, se zaključita v razdelilni transformatorski postaji hladne valjarne. Ta bo locirana v samih halah hladne valjarne.

Od te transformatorske postaje se 5 KV omrežje razprostira žarkasto po celi valjarni in napaja valjarske pogone in transformatorske postaje 1.000 KVA, za transformiranje energije na napetost 380 V.

Emil Bauman, rojen 1. 1943. že dolgo živi na Jesenicah, sicer pa je doma iz Zabukovja nad Sevnico. Je eden od sedmih vročevaljavcev, ki so hodili v šolo za odrasle.

V Železarni sem začel delati pred desetimi leti. Zdaj delam na elektropeči kot talilec. Za šolo sem se odločil na pobudo obratovodje. Pri plači sicer s samo šolo ne bom pridobil, pridobil pa sem strokovno znanje.

Moje delo fizično ni težko, je pa razmeroma nevarno zaradi nevarnosti opeklin. Vendar mi je to delo všeč. Mogoče bom šel še naprej v šolo.

V začetku se nam je bilo odraslim težko živeti v vlogi učenca. Sčasoma pa smo se tako spoprijateljili s predavatelji, da smo komaj še vedeli, kdo je predavatelj in kdo učenec. Šola ni težka.

Tudi med sodelavci, ki še nimajo kvalifikacije, je zanimanje za to šolo. Zato bi bilo škoda, da bi jo ukinili.

Rad bi se tudi zahvalil Železarni, ki nam je omogočila ekskurzijo, na kateri smo si ogledali štorsko Železarno (Nadaljevanje na 7. strani)

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 3. 6.	PETERNEL JANEZ	BEGEŠ STANE
TOREK — 4. 6.	GASSER FRANC	TRONTELJ MARJAN
SREDA — 5. 6.	RAVNIHAR PETER	BURJA ANTON
ČETRTEK — 6. 6.	MARKEŽ VALENTIN	NOČ VINKO
PETEK — 7. 6.	KRAPEŽ BERTI	REKAR VINKO
SOBOTA — 8. 6.	KOSELJ ANTON	MOLAN IVAN
NEDELJA — 9. 6.	MENCINGER STANE	BRUMAR MARTIN

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni Jesenice je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00—18.00 ure
nočni pa od 18.00—6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00—18.00 ure
nočni pa od 18.00—6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

Služba obratne ambulante

od 3. do 8. junija

Dopoldan: dr. Aleksander Rjancev in dr. Branko Dražič

Popoldan: dr. Branko Čeh

V soboto, 8. junija samo dopoldan dr. Branko Dražič.

ZOBNA AMBULANTA

Dopoldan: terapevt Viktor Stražišar

Popoldan: terapevt dr. Alojz Smolej

V soboto, 8. junija samo dopoldan terapevt Viktor Stražišar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldne od 13. do 19.30.

V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

obvestilo

Kadrovski sektor železarne Jesenice sporoča, da je odbor za kadre na svoji seji dne 17/5-1974 za šolsko leto 1974/75 odobril študijske ugodnosti za izredni študij za naslednje šole:

Šola	Število kandidatov
— Šola za metalurške delavce	
— talilci, valjavci	20
— hladno valjavci, žičarji	20
— TSS metalurški oddelek	20
— TSS strojni oddelek (3. in 4. letnik)	10
— TSS elektro oddelek (3. in 4. letnik)	5
— Ekonomska srednja šola (3. in 4. letnik)	5
— 1-letna administrativna šola ali tečaj	20
— VTS Maribor	
— strojna smer	5
— elektro smer	5
— VEKS I. stopnja ali ekonomska fakulteta I. stopnje	5
— Fakulteta I. stopnje — tehnična smer	5
— II. stopnja	5
— Podiplomski študij	2

Študijske ugodnosti in obveznosti so določene z veljavnimi principi in kriteriji za odobravanje študijskih ugodnosti in obveznosti za redno, izredno in dopolnilno šolanje delavcev železarne Jesenice.

Prošnje, ki jim je treba priložiti soglasje odnosno priporočilo obratovodstva, sprejema kadrovski sektor do 15. 7. 1974.

KADROVSKI SEKTOR

Razpisna komisija odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD Vzdrževanje, energija in transport v delovni organizaciji SZ železarna Jesenice

ponovno objavlja

izpraznjeno delovno mesto
5022, U-5, ŠEF VZDRŽEVANJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje in sicer:

- da imajo visokošolsko izobrazbo tehnične smeri in 5 let uspešnega dela na odgovornih delovnih mestih,
- da so moralno politično neoporečni in aktivni v razvijanju samoupravnih odnosov,
- da imajo posebne sposobnosti dobrega organizatorja.

Kandidati naj prijave z dokazili o strokovnosti in potrebni praksi pošljejo v 15 dneh od dneva objave na naslov:

SZ železarna Jesenice, kadrovski sektor — za razpisno komisijo TOZD — VET

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po odločitvi pristojnega odbora za kadre in medsebojna razmerja v TOZD — VET.

Na osnovi člena 10 pravilnika o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

v sektorju novogradenj — operativni grupi za izgradnjo nove hladne valjarne prosta delovna mesta I. in II. asistentov za gradbena dela (4 osebe).

Za ta delovna mesta vabimo gradbene inženirje z 2-letno prakso ali gradbene tehnike oz. delovodje s 5-letno ustrezno prakso.

Za vse prijavitelje je zaželeno vsaj pasivno znanje angleščine.

Kandidati, ki jih zanima privlačno in pestro delo na tem velikem projektu, naj pošljejo neobvezne prijave, z dokazili o strokovnosti ter dosedanjih delovnih izkušnjah in uspehih v 8 dneh od dneva objave na kadrovski sektor železarne Jesenice, z oznako »ZA NOVO HLADNO VALJARNO«.

KADROVSKI SEKTOR

Jubilanti 50-letniki

V mesecu juniju bodo praznovali 50 let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Šerif PASIČ, valjarna Bela — 2. junija, Franc ROZMAN, transport — 8. junija, Marjan MEŽIK, livarna — 10. junija, Karel LESKOVŠEK, elektro jeklarna — 12. junija, Marta REŽEK, DE DP — 14. junija, Stane DROBNIC, nabavna služba — 17. junija, Alojz PINTAR, žičarna — 21. junija, Alojz MEDVED, martinarna — 23. junija, Stefan JEVŠČEK, hladna valjarna — 24. junija, Danica PRELEC, plavž — 26. junija in Pavel FRELIH, gradbeno vzdrževanje — 29. junija.

Vsem sodelavcem naše iskrene čestitke!

Na osnovi čl. 10 pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice, dajemo naslednjo

objavo

za prosta delovna mesta v novem obratu VRATNIH PODBOJEV — TOZD Hladna predelava:

1. asistent proizvodnje	1 oseba
2. delovodja	1 oseba
3. skupinovodja lakirnice	1 oseba
4. odpremnik	1 oseba
5. orodjar	2 osebi
6. žerjavovodja	2 osebi
7. voznik viličarja	6 oseb
8. strojni delavci na traku	36 oseb
9. adjustažno transportni delavci	15 oseb

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

OSNOVNI POGOJI:

Pod 1: Višjo tehniško ali organizacijsko proizvodno smer z 2 leti delovnih izkušenj v strojni dejavnosti.

Pod 2: Srednja tehnična šola strojne smeri in 3 leta delovnih izkušenj.

Pod 3: Srednja tehnična šola kemijske smeri in 2 leti delovnih izkušenj ali poklicna kemijska šola in 5 let delovnih izkušenj.

Pod 4: Srednja šola ekonomske ali druge smeri in 1 leto delovnih izkušenj ali poklicna šola trgovske smeri in 3 leta delovnih izkušenj.

Pod 5: Poklicna šola kovinarske smeri — orodjar ali strojni ključavničar in 2 leti delovnih izkušenj.

Pod 6 in 7: Izpit za žerjavista oz. viličarja.

Pod 8 in 9: Najmanj 6 razredov osnovne šole in smisel za priučetv za delo na strojih.

SPLOŠNI POGOJI:

1. Na objavljena delovna mesta se imajo pravico prijaviti kandidati, zaposleni v Železarni kakor tudi kandidati izven Železarne. Zaželeno je, da niso starejši od 35 let in ne mlajši od 18 let. Delo se bo po preizkusnem obratovanju odvijalo v dveh izmenah dopoldne — popoldne.

2. Delovna mesta razen pod točko 5 so primerna za moške in ženske kandidate, ki izpolnjujejo osnovne pogoje.

3. Prijavljeni kandidati bodo predhodno zdravniško pregledani in psihično testirani.

4. Izbrani delavci in delavke bodo pred pričetkom proizvodnje usmerjeni na strokovno usposabljanje.

Pismene prijave bomo sprejemali do vključno 15. 6. 1974. Prijave naj kandidati pošljejo na naslov: SZ Železarna Jesenice — kadrovski sektor.

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Hladna predelava

10. seja odbora za gospodarstvo

Odbor za gospodarstvo TOZD Hladna predelava je imel dne 27. maja svojo 10. seja. Predsednik odbora Janez Jamar je odboru predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, poslovni uspeh v mesecu aprilu, operativni program za mesec junij, predlogi IV in AZ, tolmačenje pojmov iz zaključnega računa in ostalih knjigovodskih pojmov ter razno.

Odbor je vzel na znanje poročilo o izvrševanju sklepov prejšnje seje. Direktor TOZD Franc Vičar je povedal, da so bili vsi sklepi prejšnje seje realizirani, še nadalje pa ostaneta v veljavi dva sklepa, sprejeta na prejšnjih sejah in sicer:

— zaradi zvišanja stroškov elektrodne obrata, naj obratovodstvo obrata stopi v stik z dobavitelji surovin zaradi izboljšanja embalaže surovin. Embalaža je namreč neustrezna in je vzrok velikemu izmečku in vzporedno s tem nižjemu izplenu.

Odbor naroča obratovodstvu jeklovleka, da ga obvesti o dokončni rešitvi vprašanja slabe kvalitete vložka in nepravilne oblike sekanca.

Odbor je obravnaval analizo finančnega rezultata za april in kumulativno za prve štiri mesece 1974 in pri tem ugotovil, da je dosežen rezultat tako v mesecu aprilu, kakor v vseh štirih mesecih skupaj zadovoljiv, saj je Železarna ustvarila v mesecu aprilu 13,9 milijonov din dobička.

Knjigovodja Anton Mesarič je poročal o gibanju stroškov v aprilu za TOZD Hladna predelava. Iz poročila je bilo razvidno, da so trije obrati dosegli znižanje stroškov, trije pa zvišanje in sicer:

hladna valjarna	+ 81.569
žičarna	— 657.640
profilarna	+ 72.283
jeklovlek	+ 496.308
elektrodni obrat	+ 268.154
žebljarna	— 72.501

Hladna valjarna ima v tem mesecu zvišanje stroškov predvsem pri orodju, pri ostalih primarnih stroških in pri materialu na delovni nalog. Pri ostalih stroških pa ima znižanje, predvsem zaradi presežanja plana.

Žičarna ima znižanje stroškov zaradi boljšega izplena in zaradi nižje cene nabavljenih TVZ od plan-ske cene.

Profilarna ima zvišanje pri vseh stroških in sicer največ zaradi nedoseganja plana.

Jeklovlek ima znižanje pri vseh stroških zaradi boljšega izplena, manjše porabe nabavljenega vložka in zaradi presežanja plana.

Elektrodni obrat ima zvišanje pri vseh stroških in sicer največ zaradi nedoseganja plana pri izdelkih z višjo stopnjo obdelave.

Žebljarna ima znižanje stroškov pri vložku zaradi boljšega izplena, zvišanje pa ima pri predelavi za 39.289 din.

Odbor za gospodarstvo je potrdil predlog operativnega programa za mesec junij in sicer:

	operativni družbeni plan (ton)	plan (ton)
hladna valjarna	2480	2480
žičarna	5500	5025
profilarna	1725	1725
jeklovlek	1680	1630
elektrodni	1445	1410
žebljarna	1122	1045

Operativni program je nižji od družbenega pri žičarni zaradi pomanjkanja delovne sile, pri jeklovleku zaradi preobremenjenosti žarilnih kapacitet, pri elektrodnom obratu zaradi težav pri izdelavi varilnega praška in zaradi pomanjkanja delovne sile. Žebljarna pa ima nižji operativni plan zaradi pomanjkanja vložka srednjega razreda in zaradi pomanjkanja žebjarjev.

Odbor je bil seznanjen z razpoložljivimi sredstvi za investicijsko vzdrževanje in amortizacijskih zamenjav. Prostim sredstev za IV ni več. Od sredstev AZ pa ima TOZD Hladna predelava razpoložljivih sredstev še 4.500.000 dinarjev. Na osnovi tega je odbor odobril sredstva za ureditev regulacije temperature peti Felind pri napravah za pletenje vrvi. Glede sredstev za ureditev naprave za proizvodnjo zaščitnega plina je odbor sklenil, da se jih odobri, v kolikor se ugotovi, da so osnovna sredstva last TOZD Hladna predelava.

Odbor je odobril sredstva za antikorozijsko zaščito in sicer za elektrodni obrat: beljenje hale bivše cevarne in pleskanje konstrukcije ter za lužilnico in pocinkovalnico HVZ: betonski nosilci strehe, beljenje sten in stropa, betonska okna.

Odobrena so sredstva za nabavo 17 stolov z naslonom, za izboljšanje delovnih pogojev žičarjev.

Za žebljarno so odobrena sredstva za dva elektro viličarja in kompresorja. Odbor je odobril dodatna sredstva za predelavo pocinkovalne proge II in v žičarni, ker so bili stroški popravila večji kot je bilo predvideno. Prekoračitve so nastale zaradi večjega popravila stiskalne

9. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja

V petek, dne 17. maja je bila 9. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD Hladna predelava. Predsednik Rok Globočnik je za sejo pripravil naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, poročilo o gibanju delovne sile za mesec marec in april, sprejem in obračun delavcev, premostitve, reševanje prošelj in razno.

Kadrovik TOZD Hladna predelava Janko Kavalar je odboru poročal o izvrševanju sklepov prejšnje seje, ki so bili v celoti realizirani. Nato je podal še poročilo o gibanju delovne sile in sicer: — za mesec marec. V tem mesecu je bilo v TOZD Hladna predelava sprejetih 16 novih delavcev in 12 obračunanih. Novosprejeti delavci so bili razporejeni v naslednje obrate: hladna valjarna 2, profilarna 3, vrtni podboji —, jeklovlek 5, žičarna 2, žebljarna 3, elektrodni obrat 1.

Obračunani pa so bili delavci iz naslednjih obratov: hladna valjarna 2, profilarna 1, jeklovlek 2, žičarna 3, žebljarna 1, elektrodni obrat 3.

— za april:

V mesecu aprilu je bilo novosprejetih delavcev 16 in ravno toliko obračunanih. Novosprejeti so bili razporejeni v naslednje obrate: profilarna 2, jeklovlek 2, žičarna 10, elektrodni obrat 1, žebljarna 1.

TOZD Valjarne

6. seja odbora za delovno varnost

Predsednik odbora za delovno varnost pri DS TOZD Valjarne Ivan Dolenc je 21. maja sklical 6. seja odbora. Na seji so pregledali izvrševanje sklepov zadnje seje in obravnavali mesečno poročilo o gibanju poškodb.

Varnostni inženir tov. Svetina je članom odbora posredoval podatke o poškodbah v štirih mesecih letos v primerjavi z letom 1973: v valjarni blumingštek so imeli tri poškodbe in 182 dni bolovanja, v letu 1973 pa 15 poškodb in 332 dni bolovanja; valjarna 2400 je imela v letu 1974 deset poškodb in 100 dni bolovanja, v letu 1973 pa pet poškodb in 38 dni bolovanja; valjarna žice je imela eno poškodbo s 105 dni bolovanja, v letu 1973 pa pet poškodb z 72 dnevi bolovanja; v valjarni profilov je bilo devet poškodb in 212 dni bolovanja, v letu 1973 pa šest poškodb in 106 dni bolovanja. Odbor je tudi razpravljal o najpogostejših vzrokih poškodb, ki se kažejo v: nerednem vzdrževanju naprav, krivdi druge osebe-žerjavovodja, nepravilnem načinu dela, pri transportu materiala, nepravilnemu orodju in osebni nepazljivosti.

11. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja

Predsednik odbora za kadre pri DS TOZD Valjarne Jože Zupan, je 22. maja sklical 11. seja odbora z naslednjim dnevnim redom: pregled izvrševanja sklepov zadnje seje, potrditev kadrovskih sprememb in razno.

Kadrovik TOZD Valjarne je odboru posredoval poročilo o gibanju kadrov v mesecu marcu in aprilu. Le-to izkazuje, da je bilo v tem času v TOZD na novo sprejetih 23 delavcev, obračunanih pa 28. Poročal je tudi o izvedenih izpitih na delovnih mestih v obratih TOZD Valjarne.

Odbor je ob sklepu seje sprejel naslednje sklepe:

omare, dovoda kablov in nabave instrumentov.

Na predlog obratovodstva žičarne je odbor odobril tudi sredstva za obnovitev delavnice v votličarni.

Za profilarno so bila odobrena sredstva za ravnalni stroj. Odbor se je strinjal s predlogom za združevanje sredstev iz amortizacije za nabavo elektronskega mikroskopa.

Odobrena so bila tudi sredstva za kalilno kad v jeklovleku, za dva viličarja v HVZ ter dodatna sredstva za sanacijo bobnaste lužilne naprave. Odbor je odobril še finančna sredstva za nabavo prenosne črpalke za hladno valjarno, katero bodo uporabljali za črpanje kislinjskih hlapov.

Sledilo je še tolmačenje knjigovodskih pojmov, ki ga je imel knjigovodja Mesarič z namenom, da bodo člani odbora za gospodarstvo lažje razumeli poročila o finančnih rezultatih poslovanja tako mesečna kot polletna in letna.

J. S.

Odšli pa so delavci iz naslednjih obratov: Vodstvo TOZD 1, hladna valjarna 4, profilarna 1, jeklovlek 1, žičarna 6, elektrodni obrat —, vrtni podboji —, žebljarna 3.

Odbor na podano poročilo o gibanju delovne sile ni imel pripomb in je potrdil sprejem in obračun delavcev v mesecu marcu in aprilu.

Odbor je na seji obravnaval tudi vloge obratovodstev za premostitve delavcev znotraj obrata ter jih tudi ugodno rešil.

Na dnevnem redu sta bili tudi dve prošnji sodelavcev za prekinitev delovnega razmerja v skrajšanem odpovednem roku. Ker sta oba sodelavca zaprosila za skrajšani odpovedni rok iz upravičenih razlogov, je odbor njuni prošnji ugodno rešil. Odbor je od prejšnje seje do sedaj dobil precej prošelj za sprejem v podjetje ali za ponovni sprejem v TOZD. Na koncu seje je odbor obravnaval še prošnje za premostitev iz drugih TOZD.

J. S.

Organizacija Skupne službe

9. seja delavskega sveta

Predsednik delavskega sveta organizacije skupnih služb Martin Šketa je 10. maja sklical 9. sejo, na kateri so sprejeli naslednje ugotovitve in sklepe:

Delavski svet je potrdil poročilo o izvrševanju sklepov 8. seje DS.

Sprejme in potrdi se informacija o poslovanju Železarne v prvem četrtletju z naslednjimi ugotovitvami:

Skupna in gotova proizvodnja ne dosega planirane. Dobiček v višini 33 mil. dinarjev kaže navidezno ugodne rezultate, če pa upoštevamo podražitve surovin, ki so že sprejete ali še bodo, je to vrednostno več, kot pa je ustvarjen dobiček v prvem četrtletju.

Delavski svet sprejema sklep, da moramo tudi v skupnih službah z boljšim delom doprinesti svoj delež za uspešno in še boljše poslovanje Železarne v naslednjem obdobju. Pri tem je predvsem mišljeno varčevanje z materialom, boljše koriščenje delovnega časa, izvrševanje delovnih nalog v rokih, ki so zahtevani in dosledna kontrola izdelkov s strani TKR.

Na osnovi izida podpisovanja samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v OSS, delavski svet ugotavlja, da je sporazum podpisalo 1084 delavcev od 1117 skupno zaposlenih v OSS in sprejema ugotovitveni sklep, da je samoupravni sporazum sprejet.

Na osnovi javne razprave, kjer je od skupno 270 SDS o predlogu delitve sklada skupne porabe in združevanja namenskih sredstev v letu 1974 razpravljalo 267 skupin, delavski svet sprejema ugotovitveni sklep, da delovne skupine soglašajo:

a) s predlaganim formiranjem sklada skupne porabe po TOZD
b) s predlogom združevanja sredstev in višino združenih sredstev iz sklada skupne porabe in ostanka dohodka

c) s kriteriji in namenom trošenja združenih sredstev iz sklada skupne porabe in ostanka dohodka, ter koriščenjem izredno plačanih dopustov.

Na osnovi javne razprave o predlogu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet delavski svet ugotavlja, da je predlog obravnavalo 676 delavcev skupnih služb ali 71 odstotkov in ga sprejelo brez pripomb.

Delavski svet istočasno pooblašča koordinacijsko komisijo, oziroma predstavnik Železarne, da zastopajo interese Železarne pri podpisovanju in usklajevanju tega sporazuma z ostalimi podpisniki.

Delavski svet ugotavlja, da so bile volitve delegacije skupnih služb v zbor združenega dela skupščine Jesenice, zelo uspešne. Od skupno 1126 volivcev vpisanih v volilni imenik, jih je volilo 1044 ali 92,71 odstotkov.

Potrdi se četrtletna poročila: odbora za gospodarstvo, odbora za dohodek in nagrajevanje, odbora za kadre in medsebojne odnose in komisij za kršitve delovnih dolžnosti.

Delavski svet je odobril novo delovno mesto v FRS, in sicer: 5356 U-3 finančni referent stanovanjske izgradnje ena oseba.

Na osnovi priporočila odbora za splošne zadeve in informacije se sprejme predlagana organizacija sektorja novogradenj.

Odobri se vloga socialno zdravstvene službe naslovljena na republiški sekretariat za delo v zvezi z nočnim delom žena s pripombo, da je treba v prihodnjih letih delati intenzivneje na zmanjšanju nočnega dela žena v Železarni.

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

13. seja odbora za gospodarstvo

V petek, 24. maja, je bila 13. redna seja odbora za gospodarstvo v TOZD VET. Predlog dnevnega reda je zajemal: vprašanje IV in AZ sredstev TOZD VET in ŽJ za leto 1974 — združevanje sredstev za nabavo elektronskega mikroskopa, poročila referenta za zavarovanje in proizvodne rezultate in stroške v aprilu 1974.

Člani odbora so se enoglasno odločili za prispevek TOZD VET pri nabavi elektronskega mikroskopa in sprejeli razlago in utemeljitev Marina Gabrovske glede potreb in uporabe ter variante finančnih konstrukcij. Delež TOZD VET bi predvidoma znašal 181.999 dinarjev.

Pri pregledu angažiranih in prostih sredstev investicijskega vzdrževanja in amortizacijskih zamenjav so člani odbora ugotovili razumno porabo v mejah možnosti, čeprav so dejanske potrebe po investicijah in obnovah na VET veliko večje.

Direktor in šefi DE so dobili nalogo, da do 30. 5. po obratovodstvih zberejo še ostale predloge. Dvajset odstotkov sredstev ne bodo angažirali zaradi nujne rezerve.

V nadaljevanju seje je Slavan Berliš pojasnil nekatere nejasnosti okoli zavarovanja in načina plačevanja premij ter uveljavljanja odškodnin. Pri tem je odbor ugotovil, da se v obratih in na vzdrževanju ne poslužujejo dovolj dosledno možnosti prijave strojemolov. Vzrok je tudi v tem, ker se dobljena zavarovalnina ne vrača nazaj v obrat.

Iz poročil šefov DE je razvidno, da TOZD dela in gospodari celo boljše, kot mu zahtujejo plani in smernice odbora, kar potrjujejo tudi naslednje ugotovitve:

— porast proizvodnje v SD v odnosu na lansko leto,

— zastoji so izpod normativa za 19,55 %

— delež cene vzdrževanja v enoti proizvoda se ne povečuje,

— prodaja tehničnih plinov se je v odnosu na lansko leto povečala za 26 %

— oskrba železarne z energijo poteka normalno,

— transportna dejavnost poteka normalno in v okviru predvidenih stroškov.

Resnejše težave glede vzdrževalnih zastojev pa so nastopile v valjarni 2400, žebljarni, jeklovleku in profilarni. Na transportu se vedno primanjkuje delavcev.

Odbor je obravnaval tudi angažiranost zunanjih podjetij. Glede na predložene podatke priprave dela vzdrževanja so ugotovili:

— Postopek naročanja in kontrole ter plačevanja zunanjih podjetij je predpisan in urejen. Izvaja se dovolj dosledno.

— Povečuje se udeležba podjetij iz ožjega območja, pa tudi v celoti delež tujih podjetij ni prevelik, saj znaša le 1/5 naročil.

12. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja

Predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET je 17. maja sklical 12. sejo z običajnim dnevnim redom.

Pri pregledu sklepov je bilo ugotovljeno, da so bili vsi sklepi realizirani, razen dveh, ki sta v izvajanju. V nadaljevanju seje je odbor ukinil oziroma zmanjšal odbitke od osnovne tarifne postavke desetim delavcem TOZD VET, preostalih 19 delavcev ter razporedil 13 delavcev, ki so pridobili lastnost delavca TOZD VET. Odbor je na seji reševal 11 prošelj in pritožb ter zaradi odhoda obratovodja gradbenega vzdrževanja, ki je bil imenovan za predstojnika skupščine občine Jesenice in mu v tem času skladno z zakonskimi predpisi lastnost delavca TOZD VET miruje, razporedil kader na gradbenem vzdrževanju na delovna mesta obratovodja, asistenta, sektorski asistenta. Sprejel je tudi odpoved lastnosti delavca enega člana TOZD VET.

Poleg tega je razporedil delavca na objavljeno delovno mesto »tehno-log« ter »referent za zastoje« v CPDV.

Ob koncu seje je odbor pooblastil predsednika odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET ter kadrovika da na skupnem sestanku z ostalimi kadroviki in predsedniki odborov za kadre in medsebojna razmerja, ki bo predvidoma v prihodnjih dneh, posreduje ta v reševanje problematiko nadomestovanja delavcev skladno s samoupravnim sporazumom, vprašanje izdelave pravilnikov o napredovanju in kadrovanju, kakor tudi problematiko o kapacitetah v samskih domovih.

NZ

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Slovesen zaključek praznovanja meseca mladosti

Praznovanje letošnjega meseca mladosti smo v naši občini zaključili nadvse slovesno. Sklepni prireditvi — baklada v petek zvečer in sobotni pohod po partizanskih poteh z zborom na Pristavi — sta kljub slabemu vremenu izredno uspešni.

Baklada mladosti je ponovno pokazala, da ta prireditve na Jesenicah iz leta v leto postaja bolj množična in kvalitetna. Letošnja je bila rekordna; v njej je sodelovalo blizu tisoč mladih z najrazličnejših področij, kjer se udeležujejo v prostem času.

Tako kot vsako leto so 25. maja — na rojstni dan tovariša Tita mladi skupaj z borci, taborniki in vojniki odšli po partizanskih poteh. Kljub deževnemu vremenu v jutranjih urah so mladi vztrajali. Organizirani v dva odreda in štiri bataljone so krenili na pot. Nekateri udeleženci pohodov so morali gaziti tudi sneg, ki je ponoči zapadel pod Stolom. Med potjo so obiskali številna partizanska območja in počastili spomin padlih borcev.

Zbor vseh udeležencev pohoda po partizanskih poteh je bil nekaj po dvanajsti uri na Pristavi, kjer je bila osrednja in hkrati sklepna prireditev meseca mladosti. Zbranim je spregovoril Ljubo Jasnič, predsednik republiške konference ZM Slovenije. Predstavnik mladih železarjev je zatem v imenu mladine in delovnih ljudi jeseniške občine prebral pozdravno pismo z najboljimi željami tovarišu Titu za visok življenjski jubilej. Mladi so v pozdravnem pismu med drugim zapisali:

Novice iz ŽIC

V četrtek, 16. maja je bila v prostorih ŽIC proslava ob izvolitvi maršala Tita za predsednika republike z neomejenim mandatom. Po uvodni besedi tov. Golmajerja, predstojnika PK MES, sta imela govor še direktor zavoda Maks Dimnik in sekretar ŽK zavoda Cveto Delavec. Dijaki so ob zaključku izvedli nekaj recitacij.

Preteklo soboto je bilo testiranje o znanju iz cestno prometnih predpisov. Testiranih je bilo 52 učencev, od tega je zadovoljivo opravilo test 40 učencev. Prvih šest najboljših bo za nagrado dobilo povrnjenih polovico stroškov za opravljanje soferskega izpita A in B kategorije. Najboljši so bili: Alojz Jakelj, 2. M. Silvo Kosančič, 4. M. Avgust Zajec, 3. a. Darko Fertin, 3. M. Peter Puc, 3. Sa in Darko Božič, 3. b. Nekateri dijaki, ki so tudi opravili teste zelo dobro, še niso stari 18 let in še ne smejo opravljati soferskega izpita.

Novak J.

Kviz med gorenjskimi dijaškimi domovi

V okviru praznovanja letošnjega meseca mladosti je bilo minuli teden v gledališču Tone Cufar na Jesenicah kviz tekmovanje med gorenjskimi dijaškimi domovi z naslovom: Razvoj in obramba naše domovine. Pomerilo se je pet ekip iz naslednjih dijaških domov: Kranj, Žiri, Bled, Škofja Loka in Jesenice. Člani vseh ekip so odgovarjali zelo dobro, tako da je imela strokovna žirija polne roke dela še z dodatnimi vprašanji.

Prvo mesto je osvojila ekipa dijaškega doma Bled, ki so jo sestavljali Jože MAVČEC, Alojz KOS in Stojan ŠTEMBERGER. Druga je bila ekipa dijaškega doma Žiri, tretja pa ekipa dijaškega doma Kranj. Ekipa doma učencev ŽIC Jesenice je zasedla četrto mesto. Sestavljali so jo: Ivan KRAGELJ, Ivan FEKO-NJA in Stefan ŠTAUS.

Za prijetno popestritev kviza sta se v kulturnem programu predstavila moški pevski zbor Jeklar in pihalni orkester Jeseniški železarji. J. R.

Mladinska delovna akcija v Železarni

V torek, 28. maja, popoldne je bila v Železarni otvoritev mladinske delovne akcije, ki jo organizira občinska konferenca ZMS Jesenice. Na otvoritvi je o pomenu delovnih akcij spregovoril Franc Konobelj-Slovenko, za njim pa je Franjo Kragolnik v imenu zbranih brigadirjev prebral pozdravno pismo 10. kongresu ZKJ.

Mladinska delovna akcija v Železarni bo predvidoma trajala štiriinajst dni. Okrog dvesto udeležencev akcije bo razdeljeno v dve brigadi. Prvo bodo sestavljali dijaki zaključnih letnikov srednjih šol, drugo pa mladi iz delovnih organizacij. Brigadirji v tej akciji urejajo nasipe v Železarni, nasproti stare bolnice. Vsa zbrana sredstva te delovne akcije, bo jeseniška mladina namenila v sklad za izgradnjo spominskega doma borcev in mladine v Kumrovcu. O poteku akcije bomo še poročali. J. R.

Hvala vsem, ki ste sodelovali

Občinska konferenca ZMS Jesenice se ob zaključku meseca mladosti zahvaljuje vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali, da so bile vse prireditve v tem mesecu dobro organizirane in pripravljene. Zahvala velja vsem telovadnim društvom v občini, predvsem TVD Partizan Jesenice, ki je v glavnem vodilo organizacijsko stran baklade. Zahvala nadalje velja vsem ostalim športnim društvom, telovadnim učiteljem na osnovnih in srednjih šolah, samoupravnim organom vseh delovnih kolektivov, družbenopolitičnim organizacijam naše občine, pevskemu zboru Jeklar, pihalnemu orkestru Jeseniški železarji in ostalim godbam, mladim recitatorjem gledališča Tone Cufar, mladinskemu pevskemu zboru Blaž Arnič, kulturni skupini Jutro in vsem ostalim, ki so pomagali, da smo mesec mladosti v naši občini proslavili s tako pestrim programom prireditev. Posebna zahvala velja tudi uredništvu Radia Jesenice in Uredništvu Železarja, ki sta ves mesec obširno poročala o programu prireditev, vsem še enkrat najlepša hvala!

OK ZMS JESENICE

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje... 12

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

Plodove sušimo in meljemo ter uporabljamo kot dodatek moki za mesenje kruha. Lahko jih tudi stiskamo za pridobivanje maščob ali pa pražimo in meljemo v kavni nadomestek.

NAVADNI OREH (JUGLANS REGIA)

Do 25 m visoko drevo s sivo rjavo skorjo in široko, redkovejnato krošnjo. Cvete od aprila do junija. Plod je koščičast in obdan z zeleno lupino.

Poleg sajenega najdemo podivjanega v listnatih gozdovih raztreseno po vsej Sloveniji.

Plodove, ki smo jim odstranili koščico, jemo sveže ali bolje sušene, lahko pa jih uporabljamo za različne nadeve ali stiskamo za pridobivanje maščobe.

NAVADNI HMELJ (HUMULUS LUPULUS)

Trajnica, ki ima do 6 m visoko ovijajočo se steblo. Listi so pecljati ali pa srčasti, priostreni in nazobčani. Moški cvetovi so združeni v latasta socvetja, ženski pa v navidezne klaske, ki se pozneje podaljšajo v jajčasta, topa soplodja, ki jih imenujemo hmeljevi storžki.

Razširjen in pogost je po vsej Sloveniji ter raste po senčnih gozdovih in obronkih ter z grmovjem obraslih bregovih.

Kultivirano vrst hmelja uporabljamo za izdelovanje piva, mlade poganjke pa kuhamo in jemo kot beluše.

VELIKA KOPRIVA (URTICA DIOICA)

Večletna zeljnata rastlina visoka do 1 m, s štirirobnim, enostavnim stebлом. Stebla in listi so prekriti z žgocimi lasmi, ki povzročajo ob dotiku na koži pekoče mehurje. Cveto od junija do septembra. Razširjena in pogostna je po vsej Sloveniji od nižin do visokogorskega pasu in raste kot plevel na grobljah, ob poteh, opučenih njivah, sadovnjakih, v bližini naselij in staj ter po močvirjih.

Iz mladih rastlin in listov pa tudi sočnih vršičkov kuhamo juhe, prikuhe in zelenjavne nadeve ali pa sušimo. Sveže lahko na različne načine konzerviramo, prav tako lahko posušene in zmlete shranimo za zimo. Koprive nabiramo od pomladi do jeseni, zlasti ker ni nevarnosti, da bi jo zamenjali s kako podobno rastlino. V eni uri nabereemo do 4 kg listov in vršičkov.

MALA KOPRIVA (URTICA URENS)

Meri samo do 60 cm in je za razliko od prejšnje enoletna rastlina. Raste raztresena po vsej Sloveniji na pustih tleh, zidovju, v živih mejah in v bližini naselij ter sega od nižin do visokogorskega pasu. Uporabljamo jo kot veliko koprivo.

NAVADNA KISLICA (RUMEX ACETOSA)

Večletna, do 100 cm visoka zeljnata trajnica s pokončnim, izbrzdanim, olistanim in pogosto rdečkastim stebлом. Precej debeli in mesnati listi so kopljasti, pecljati in celorobi. Drobnji, blede zeleni, pogosto rdečkasti cvetovi so združeni v klasasto, pogosto razraslo socvetje v zgornjem delu rastline. Cvete od maja do julija in včasih ponovno v jeseni. Razširjena je po vsej Sloveniji in raste na vlažnih travnikih, ob potokih in v redkih, s travo poraslih svetlih gozdovih.

Prijetno kislaste in osvežujoče, mlade sočne poganjke in liste uporabljamo sveže za solato ali iz njih kuhamo zelenjavne juhe, prikuhe in zelenjavne nadeve, mešano z drugo divjo zelenjavo.

Sicer kislica vsebuje precej oksalne kisline, zato je ne smemo jesti v prevelikih količinah.

Poleg navadne kislice poznamo še:

- malo kislico (RUMEX ACETOSELLA)
- alpsko kislico (RUMEX ALPINUS)
- kodrastolisto kislico (RUMEX CRISPUS)
- lepo kislico (RUMEX PULCHER)
- krvavo kislico (RUMEX SANGUINEUS)
- topolistno kislico (RUMEX OBTUSIFOLIUS)
- konjsko kislico (RUMEX HYDROLAPATHUM)

Poleg naštetih vrst so vse užitne in pri nabiranju ni nevarnosti, da bi jih zamenjali s kako drugo podobno škodljivo rastlino.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

3

»Bilo nam je kakor leta 1919, ko smo zaman čakali, kdaj bo Anton Kristan izpolnil svojo obljubo (in seveda tudi obljubo drugih desničarskih voditeljev Jugoslovanske socialno demokratske stranke). Jeseniški delavci smo se namreč že takrat prištevali k idejam in stremljenjem III. internacionale, kar smo povedali že na prvem prvomajskem zborovanju po prvi svetovni vojni.

1. maja 1919

ko smo v sprevedu nosili gesla z zahtevo po diktaturi proletariata. Zato smo takrat tako kakor drugi levičarji v socialni demokraciji terjali združitve JSDS s Socialistično delavsko partijo Jugoslavije — komunistov, ki je bila ustanovljena aprila 1919. Z navdušenjem smo pozdravili vsako napoved po združitvi s SDPJ (k).«

To niso bile samo besede, izrečene leta 1959, na katere bi lahko človek gledal z doloceno rezervo, ko bi ne bile zapisane tudi v ohranjenih dokumentih iz leta 1919, kakor na primer v edini številki lista »Vstajenje«, ki je izšlo 11. oktobra 1919 kot glasilo komunistične leve v Jugoslovanski socialno demokratski stranki in ki ga je jeseniško delavstvo ali več kot sedem osmin vseh jeseniškega delavstva pozdravilo z naslednjo notico, objavljeno v listu:

»Vstajenje je naše vstajenje iz letargičnega sna. Novemu borcu (mišljeno je: za komunizem in za združitve s SDPJ-k) kličemo: doborodošel! Živel razredni boj! Živela Tretja internacionala!«

To je bil čas, ko so jeseniški delavci vedno manj verjeli Kristanovim obljubam, da bo v skladu z zahtevami delavskega razrednega članstva zapustil ministrski stolček in poskrbel za združitve JSDS z enotno delavsko revolucionarno organizacijo v novi državi, in so se zato razmere med levičarji in desničarji v JSDS vedno bolj zaostrovali. Komunistično gibanje v državi je zaznamovalo nov uspeh z ustanovitvijo SKOJ (Saveza komunistične omladine Jugoslavije — Zveze komunistične mladine Jugoslavije) 10. oktobra 1919, v Sloveniji pa se je JSDS pripravljala na svoj XI. kongres, na katerem je levica upala, da bo dosegla večino pri zahtevi združitve jugoslovanske socialno demokratske stranke s Socialistično delavsko partijo Jugoslavije — komunistov. V ta namen je

20. oktobra 1919

levica razširila letak z zahtevo, da bi člani JSDS na XI. kongresu zahtevali združitve slovenskega proletariata s proletariatom vse države:

»Strankin kongres ne sme biti sestanek voditeljev, ki se vidijo vsak dan in ki brez kritike (članstva) obravnavajo lastno taktiko, ampak mora biti resnični izraz volje širokih mas našega socialističnega proletariata,« je pozival ta proglas, ki ga je podpisal Lovro Klemenčič, in opozarjal, naj proletariati Slovenije budno pazi, komu bo zaupal svoje interese in nadaljuje: »Kapitalizem bide svojo poslednjo bitko. Pri tem se poslužuje vseh mogočih sredstev. Zlasti hoče na zvit način vnesti razdor v delavske vrste. Posebno si prizadeva podkupiti, omehčati in v spalnje zazibati delavske voditelje z denarjem, z dobrimi službami, z ministrskimi sedeži. Na ta način hočejo naši izkoriščevalci doseči, da bi tudi stranka služila kapitalu in gospodi, kakor ji služijo vse druge stare in nove (mišljeno je: meščanske) stranke v Jugoslaviji.« Proglas je izrekel nezaupnico socialističnim ministrom Koraču in Bukšegu, moral pa bi dati nezaupnico tudi Antonu Kristanu, vendar Kristana proglas ni omenjal. Na zaključku je proglas pozival:

»Proletarci Jugoslavije, združimo se!«

Toda socialnodemokratski samozanec Anton Kristan se ni dal ugnati od leve. Policija, ki je imela Gregorja Žerjavo, vodjo demokratov, za ministra in s katerim je bil Anton Kristan prav tako minister v Davidovičevi vladi, je pred kongresom aretirala podpisnika omenjenega proglasa Lovro Klemenčiča in takrat vplivnega levičarja v JSDS Nino Furlan pa je bil aretiran že prej. Tako je ostala levica na XI. kongresu JSDS brez treh svojih najbolj znanih in vplivnih zagovornikov in voditeljev. Že prej pa se je zaradi lažnih obdolžitev, češ da je ovalil desničarskega socialista Zvonimirja Bernota, umaknil iz stranke iz protesta inženir Anton Štebi, ki ga je takoj po prvi svetovni vojni imela levica za svojega vodilnega usmerjevalca.

Kljub temu Kristanovemu in policijskemu nasilju so se na kongresu manifestirala levičarska stremjenja predvsem proti ministerializmu, proti kateremu je (kakor navaja) v svoji razpravi »Zaton slovenske socialnodemokratske stranke 1919—1920 France Klopčič«, nastopil tudi

jeseniški delegat Gabrijel,

ki živi še danes v visoki starosti v Ptuj in ki je bil pomembna osebnost iz medvojne zgodovine delavskega gibanja na Jesenicah.

Kongres sam pa je kljub levičarski večini idejno potekal zelo klavarno. Ni analiziral tedanjega revolucionarnega vzdušja v Evropi in doma in je po tej strani zaostajal celo za medvojnimi kongresom JSDS decembra 1917, saj so takrat v resoluciji pozdravili zmago proletariata v Rusiji, zdaj pa oktobrsko revolucije in njenega pomena za svetovno delavsko gibanje niti omenjali niso, kakor tudi niso pretresali niti domačega danega trenutka niti niso zavzeli svojega stališča do novonastale države. Niso omenili socialistične programske zahteve po republiki. V nacionalnem vprašanju so ostali pri Tivolski resoluciji iz leta 1909, ki je že takrat naletela na odpor in uničujočo kritiko pri najbolj razgledanih socialistih, med katerimi naj omenim le Ivana Cankarja. Dne 22. novembra 1909 je pisal v pismu bratu Karlu neugodje, ki ga je čutil ob Tivolski resoluciji o jugoslovanskem vprašanju:

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

V mesecu maju so samoupravne delovne skupine v Železarni razpravljale o osnutku samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah, ter o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v črni in barvisti metalurgiji Slovenije. Na naslednjih sestankih samoupravnih delovnih skupin v TOZD ter v Skupnih službah so izvolili tudi delegate, ki bodo sodelovali pri usklajevanju morebitnih pripomb na oba samoupravna sporazuma. Izvolili so tudi člane samoupravne delavske kontrole.

TOZD Talilnice

23. maja SDS Ulčar vodstvo TOZD.

PLAVŽ — 21. maja SDS plavž IV in rudarna IV, 22. maja SDS Golba aglomeracija II, SDS Kogovšek aglomeracija I, SDS Koželj plavž III, SDS Berlot peči — Ravnihar rudarna — Štremfelj apnenca, SDS Jančič kamnolom Trebež, 23. maja SDS Kokalj plavž I, SDS Brgant rudarna I, SDS Pogačar apnenca.

ELEKTROJEKLARNA — 22. maja SDS Korbar in na obratovodstvu, 17. maja SDS Panič—Sovič, 21. maja SDS Legat IV, izmena, 23. maja SDS Mušič.

MARTINARNA — 20. maja SDS Bauman — I. izmena v livni jami, 23. maja SDS Mlakar—Lekše in Justin III. izmena, SDS Benedičič I. izmena staro železo.

LIVARNA — 21. maja SDS Pristov kovinolivarna, 24. maja SDS Smolej čistilnica.

ŠAMOTARNA — 23. maja SDS na obratovodstvu, 22. maja SDS Pfajfar oblikovanje, 21. maja SDS Rus peči, 22. maja SDS Podlesnik mlini I in 23. maja SDS Ščulac mlini III.

MARTINARNA — 5. maja je imela sestanek SDS Bauman v livni jami. Razpravljali so o varstvu pri delu, oziroma o navodilih, ki so jih prejeli v posebni knjižici. Člani samoupravne delovne skupine so imeli več pripomb, ker nekatere pomanjkljivosti prepočasno odstranjujemo, po drugi strani pa tudi posamezni delavci premalo upoštevajo navodila za varno delo.

TOZD Valjarne

21. maja SDS Svetina — vodstvo TOZD Valjarne

ADJUSTAŽA ŠTEKEL BELA — 13. maja SDS Vister, 17. maja SDS Pristov.

BLUMING ŠTEKEL — 20. maja SDS Jordan.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL JAVORNIK — 15. maja SDS Dremelj, Svetina, Knifec.

ADJUSTAŽA BLUMING — 21. maja SDS Lazar.

VALJARNA 2400 — 21. maja SDS Resman adjustaža, 22. maja SDS Smolej Anton proga, 21. maja SDS Knafelj adjustaža, SDS Plemelj proga, SDS Kofler adjustaža, SDS Smolej Janko proga, 23. maja SDS Mirtič odprava izdelkov.

JAVORNIK I — 21. maja SDS Markelj Jože in Markelj Franc lahke proge, SDS Kogoj lahke proge, 22. maja SDS na obratovodstvu Javornik I in valjarne žice, 21. maja SDS Brišar tehničar, 22. maja SDS Udir čistilnica, SDS Benedičič adjustaža, 21. maja SDS Zupan adjustaža.

VALJARNA ŽICE — 19. maja SDS Koren, SDS Klinar, 16. maja SDS Vilman in SDS Juršič.

TOZD Hladna predelava

JEKLOVLEK — 20. maja SDS Arnež brusilnica, 22. maja SDS Bizjak adjustaža, 24. maja SDS na obratovodstvu, 23. maja SDS Krajnikadjustaža, 22. maja SDS Muhar vlačilnica in lučilnica, SDS Židan brusilnica, 20. maja SDS Lavtižar brusilnica.

ŽIČARNA — 17. maja SDS na obratovodstvu, SDS Gašperin žičarna I, 22. maja SDS Guzelj patentirnica I, 20. maja SDS Jamar žičarna II, 16. maja SDS Tramte žičarna I, 16. maja SDS Sušnik žičarna, 15. maja SDS Kralj pocinkovalnica, 21. maja SDS Kragolnik pocinkovalnica, SDS Oreški patentirnica, 20. maja SDS Bem odprava izdelkov.

HLADNA VALJARNA — od 17. do 20. maja SDS Ravnik lučilnica 16. maja SDS Urbanc, 17. maja SDS Prevč, 16. maja SDS Skumavc—Oven, 20. maja SDS na obratovodstvu.

ŽEBLJARNA — 20. maja SDS Globočnik—Piber, 17. maja SDS Hlebanja, 17. maja SDS Mikula.

KARISTI — 20. maja SDS Jevšek.

HLADNA VALJARNA — 20. maja SDS Jereb.

ŽARILNICA — 18. maja SDS Egart, 17. maja SDS Pulec, 18. maja SDS Uršič, 16. maja SDS Kotnik.

PATENTIRNICA — 18. maja SDS Resman.

ŽIČARNA — 16. maja SDS Poklukar, SDS Brojan, SDS Koblar votličarna, SDS žičarna II — prva izmena, 15. maja SDS Janša.

ELEKTRODNI OBRAT — 14. maja SDS Praprotnik — Mrak, proizvodnja varilnega praška.

PROFILARNA — 15. maja SDS Soklič, 16. maja SDS Komljanc — Logar — Pretnar.

JEKLOVLEK — SDS Bizjak v adjustaži je imela sestanek 7. maja. Na dnevnem redu je bila razprava o izkoriščanju zmogljivosti naprav v jeklovleku. SDS je bila posredovana analiza o izkoriščanju kapacitet, za posamezna delovna mesta, ki so jo napravili v oddelku za študij časa v SEOP. SDS ugotavlja, da bi z boljšo tehnološko in delovno disciplino lahko delali bolje in tudi izboljšali odstotek izkoriščenosti na delovnih mestih. Obenem SDS ugotavlja, da je to pogojeno s celotnim tehnološkim procesom, kjer je treba občasno upoštevati tudi posebne pogoje z ozirom na preprih in zaplinitost delovnih prostorov.

Tudi SDS Muhar v vlačilnici-lučilnici je bila na sestanku 9. maja seznanjena z analizo, o izkoriščenosti kapacitet, ki jo je opravil oddelk za študij časa. Nekatera delovna mesta niso v dovoljni meri izkoriščena, vzroke pa je treba iskati pri izrabljenosti strojev, v menjavi dimenzij, pomanjkanju vložka in tudi delovni disciplini. Z boljšo delovno disciplino in organizacijo dela in ustreznim vzdrževanjem strojev bi lahko izboljšali izkoristek strojev. Na popoldanski in nočni izmeni večkrat nimajo na razpolago vzdrževalcev. SDS je bila seznanjena tudi z nekaterimi predpisi o varstvu pri delu, ki jih bo treba dosledno izpolnjevati na delovnih mestih.

SDS Židan je imela sestanek 14. maja. Člane SDS so opozorili na dosledno izvajanje načel samoupravnih sporazumov, še posebej na tiste, ki najbolj vplivajo na disciplino v obratu.

16. maja je imela sestanek SDS Lavtižar v brusilnici. Na sestanku so izvolili šest članov samoupravne delavske kontrole, ki jih je predlagala sindikalna organizacija TOZD Hladna predelava.

PROFILARNA — 16. maja je imela sestanek SDS Noč. Brez pripomb so sprejeli predlog kandidatov za člane samoupravne delavske kontrole. Prav tako so se strinjali s predlaganim sporazumom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov ter s spremembami in dopolnitvami samoupravnega sporazuma črne in barvne metalurgije v Sloveniji.

Pričakovanih rezultatov v aprilu niso dosegli, zaradi problemov, ki so v obratu stalno prisotni. Preveč je menjav, uvajajo nove profile, omenjajo se še okvare na strojih ter pomanjkanje delavcev in vložka. Sprejet je bil sklep, da delavcu, ki izostane z dela brez opravičila, pišejo neopravičen izostanek. Mladi delavci se vse premalo zavedajo, da so člani kolektiva ter da imajo iste delovne obveznosti kot starejši delavci. Pri usklajevanju morebitnih sprememb obeh sporazumov bo sodelovala Martina Jeren.

ELEKTRODNI OBRAT — SDS Kosmač pri proizvodnji polizdelkov je imela sestanek 14. maja. Plan VP žice je bil v aprilu presežen za 23 ton, ker so imeli na razpolago dovolj žice vseh dimenzij. Z glasovanjem so potrdili oziroma se strinjali s predlaganimi kandidati za člane samoupravne delavske kontrole. Prav tako so se strinjali s predlogom samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Tov. Jelsevarjeva bo sodelovala pri usklajevanju morebitnih pripomb.

15. maja je imela sestanek SDS Lipovšek. Prvič v letošnjem letu so v mesecu aprilu dosegli mesečni proizvodni načrt. Tudi storilnost na kg in uro je večja. Zaslugo za doseženi uspeh imajo vsi zaposleni. Brez pripomb so se strinjali s predlogom sindikalne organizacije TOZD Hladna predelava za kandidate člane samoupravne delavske kontrole. Imeli so pripombo k 14. členu sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v črni in barvisti metalurgiji. Pri usklajevanju pripomb bo sodelovala Tončka Divjak. Pripombe so imeli tudi zaradi neustrezne dobave rezervnih delov za peči L1 in dodajnega materiala za novo pakirno napravo. Obratovodstvu naročajo, naj z vsemi odgovornimi službami uredi, da bodo materiali na razpolago, da bi lahko nemoteno obratovali.

SDS Maček pri proizvodnji polizdelkov je imela sestanek 15. maja. Informirani so bili o izpolnjevanju proizvodnega načrta v aprilu, nato pa so se strinjali s predlaganimi kandidati za člane samoupravne delovne kontrole. Predlog samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah je bil sprejet brez pripomb, člani SDS pa so imeli pripombo samo k 14. členu sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma v črni in barvisti metalurgiji. Tončka Divjak so izvolili za delegata pri usklajevanju pripomb samoupravnega sporazuma. Pohitili naj bi tudi z deli oziroma s popravilom vrat v rezalnici in oplasčevalnici zaradi močnega prepriha.

SDS Terseglav v oplasčevalnici je imela sestanek 14. maja. K poročilu o izpolnjevanju mesečnih proizvodnih nalog niso imeli pripomb. Z glasovanjem so se strinjali s predlogom kandidatov za člane samoupravne delavske kontrole. Prav tako so se strinjali s predlogom obeh sporazumov in za delegata pri usklajevanju pripomb izvolili Miro Graj.

ŽEBLJARNA — SDS Mikula v zavijalnici je imela sestanek 7. maja. Prisotnih je bilo 27 članov SDS. Obravnavali so predlog samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah in imeli pripombo k 47. členu tega sporazuma. Pregledali so tudi doseganje akordnega procenta, ter se s popravljeno normo v celoti strinjajo in dali zato tudi priznanje delovodji zavijalnice ter obratnemu kalkulantu. Informirani so bili še o kadrovske spremembah zaradi upokojitve sedanjega odpremnika v zavijalnici.

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

RTA — 22. maja SDS Dolanc VMR, 23. maja SDS Rekar EMP, Burgar PMA in Zupančič KER, 21. maja SDS Stare elektro zveze.

ELEKTROVZDRŽEVANJE — 22. maja SDS Lotrič, 23. maja SDS Arh ERD, 21. maja SDS Kavčič — Volarič, 15. maja SDS na obratovodstvu, 21. maja SDS Oblak DES II, 20. maja SDS Ravnihar EV — HVŽ.

STRUGARNA VALJEV — 22. maja SDS Langus strugarna Javornik.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — 23. maja Šorl tesarji, 24. maja SDS Bevc — kleparji, 23. maja SDS na Javorniku, 24.

Železarski globus

HONDURAS

V tej srednjeameriški državi bo japonska železarska družba Nippon Steel zgradila železarno. Njena letna proizvodna zmogljivost bo v začetku 100.000 ton surovega jekla, kasneje 200.000 ton. Pričela bo obratovati ob koncu leta 1975 in bodo za izgradnjo porabili 53 milijonov dolarjev investicijskih stroškov.

ŠVEDSKA

V železarni Kockum Jernverk AB iz mesta Kallinge bodo v bližini prihodnosti zgradili štiri naprave za kontinuirno vlivanje jekla. Na njih bodo vlivali slabe in blume različnih dimenzij. Naprave bo dobavila švedska firma Granger Engineering AB iz mesta Vasteras v sodelovanju z zahodnonemško družbo Schloemann — Siemens.

VELIKA BRITANIJA

Britanske železarne so v letu 1973 za 5,1 odstotka povečale proizvodnjo surovega jekla glede na leto 1972. Leto 1972 so v Veliki Britaniji proizvedli 25,32 milijardi pa 26,67 milijard ton surovega jekla. Skoraj 90 odstotkov celotne proizvodnje so proizvedli v železarnah železarske družbe British Steel Corp.

ZDA

V ameriškem mestu Georgetown bodo zgradili drugo mini železarno. Investicijski stroški bodo znašali 50 milijard dolarjev, letna proizvodna zmogljivost pa bo 500.000 ton surovega jekla. Z redno proizvodnjo bo ta železarna pričela v letu 1976, glavni proizvod pa bo valjana žica.

maja SDS na obratovodstvu, SDS mizarji, pleskarji in steklarji, 23. maja SDS Beguš plastika, 24. maja SDS zidarji.

STROJNE DELAVNICE — 20. maja SDS Brelih strugarna Javornik.

STROJNO VZDRŽEVANJE — 20. maja SDS Bernik instalacija Javornik, 22. maja instalacija Jesenice, 22. maja SDS Kastelic — Bela, 21. maja SDS Repinc Bela, 22. maja SDS Bergelj šamotarna, SDS Klinar — Mlekuš — Hudolin plavž, 22. maja SDS jesiških obratov, SDS Babič žebeljarna, 21. maja SDS Cerkovnik HVŽ, 19. maja SDS Ažman Bela, 17. maja SDS instalacija bela, 20. maja SDS Tušar Javornik montaža Javornik, 21. maja SDS Dobnik montaža Jesenice, 20. maja SDS Strgar hidravlika in pnevmatika.

STROJNE DELAVNICE — 17. maja SDS Mežnarc strugarna I in konstrukcijska delavnica I.

TRANSPORT — 20. maja tovor SDS Kramar — Zmitek — Markelj.

ŽERJAVNI ODDELEK — 16. maja Koblar — Odar.

STROJNE DELAVNICE — 17. maja SDS Vončina orodjarna I, SDS Markun strugarna II, SDS Burja — Soklič priprava dela in obratovodstvo, SDS ključavničarji strojev, SDS v kovačnici in kalilnici, SDS v delavnici tehničar in SDS v orodjarni, SDS Gartner konstrukcijska delavnica.

STRUGARNA VALJEV — SDS Palovšnik je imela sestanek 7. maja. Obratovodja strugarne valjev je prisotne seznanil z osnutkom samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah. Pripombe so imeli le glede regresov, ki naj bi jih prilagodili življenjskim stroškom. K spremembam in dopolnitvam samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v črni in barvisti metalurgiji Slovenije niso imeli pripomb. Ker plan dopustov v strugarni ni dosežen, je treba pospešiti prizadevanja tako, da bi do 1. junija izkoristili dve petini dopustov.

CENTRALNA PRIPRAVA DELA VZDRŽEVANJA — Na sestanku 15. maja so se strinjali s predlagano kandidatno listo članov za samoupravno delavsko kontrolo. Prav tako so se strinjali s predlogom kandidata za člana komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti. Imeli so pripombo k 16. členu samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in OD v Slovenskih železarnah, med tem ko niso imeli pripomb k sporazumu o delitvi dohodka in OD v črni in barvisti metalurgiji Slovenije. SDS je bila seznanjena s predlagano ureditvijo parka talcev na Koroški Beli in se s predlogom tudi strinjala. Načelno so se strinjali tudi z načrtom za ureditev rekreacijskega centra in sicer s pripombo, da ima lokalni pomen.

Organizacija Skupne službe

ODDELEK ZA OBRAČUN OSEBNIH DOHODKOV — SDS Krušič je imela sestanek 30. aprila. Razpravljali so o spremembah ažuriranja odbitkov od osebnih dohodkov, nato pa so s številnimi pripombami sprejeli oba predlagana samoupravna sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

SPLOŠNA ADMINISTRACIJA — SDS Frece je imela sestanek 15. maja in sicer ločeno za splošno administracijo in čistilke. Na obeh sestankih so imeli več pripomb k osnutku samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah ter k spremembam in dopolnitvam samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v črni in barvisti metalurgiji Slovenije. Na obeh sestankih so vzeli na znanje poročilo vodje samoupravne delovne skupine o izpolnjevanju sklepov zadnjega sestanka SDS.

SEOP — 15. maja je imela sestanek SDS inž. Črv v oddelku za študij dela in časa. Z nekaterimi pripombami so vzeli na znanje oba samoupravna sporazuma o delitvi dohodka in OD.

RAZISKOVALNI ODDELEK — 17. maja SDS Kurner.

OTK — 22. maja SDS Petrič spektrokemijski oddelk, 20. maja SDS Pogačnik kemični laboratorij, 17. maja SDS Gradisnik kvaliteta kontrola.

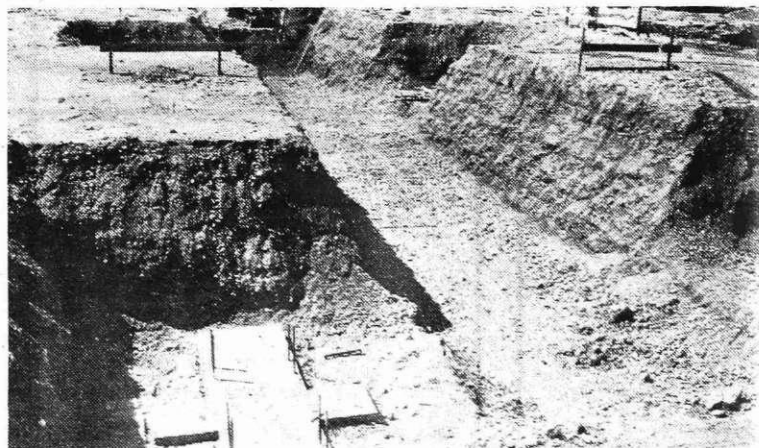
OBROT DRUŽBENE PREHRANE — 20. maja SDS restavracija Železarne, 23. maja SDS Pretnar vodstvo enote, SDS v samopostrežni restavraciji in kantine.

SEOP — 23. maja SDS Soklič center za obdelavo podatkov, SDS v oddelku za ekonomske analize in planiranje ter oddelk za sisteme.

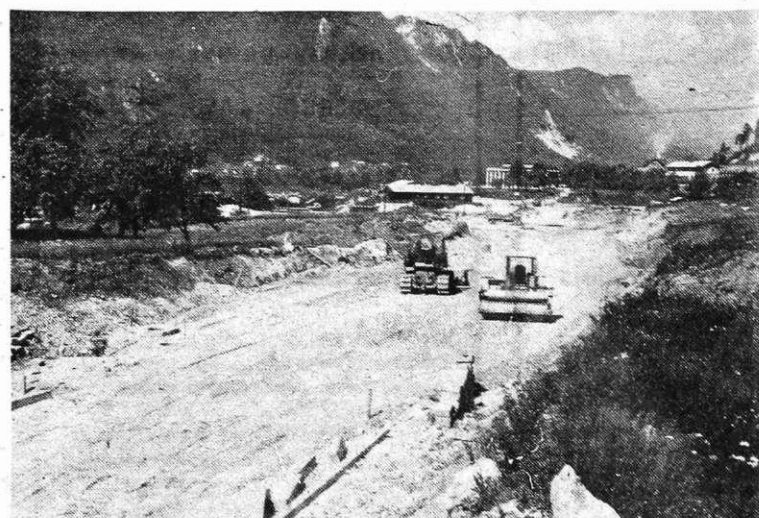
POKLICNO GASILSKO REŠEVALNA ČETA — od 17. do 21. maja ločeno na vseh štirih izmenah.

SOCIALNO ZDRAVSTVENA SLUŽBA — 20. maja SDS dr. Rjazancev.

SEKRETARIAT — 21. maja SDS Stare.

Izkopi za temelje nove hladne valjarne.

Trasa nove ceste.

Obisk pri bodočih...

(Nadaljevanje s 3. strani)

zarno, mariborsko livarno, železarno Ravne ter rudnik in talilnico svinca Žerjav na Koroskem.

Prostega časa pa nimam. Poročen sem, ko nisem v službi, pa gradim hišo na Bregu. Moj hobi pa je zbiranje značk.

Jože Janša, rojen l. 1950, je doma iz Podhoma.

V Železarni sem osmo leto. Še zmeraj delam kot pomožen livar v livarni, na praksi pa sem na elektropeči. V šolo sem šel, ker sem bil brez poklica in ker sem videl, da so pogoji taki, da bom šolo lahko končal. In je res šlo. Ker bom delal na drugem delovnem mestu, vsaj mislim tako, bom imel boljši osební dohodek kot doslej.

Naše delo je precej zahtevno. Vroče, fizično se mi ne zdi preveč težko, je pa nevarno zaradi opeklin. Nesreča se včasih lahko zgodi, če tudi sam nisi kriv za to. Sodelavcem se zdi prav, da sem šel v šolo.

V začetku se je bilo težko navaditi na šolske klopi, saj je že dolgo, kar sem jih bil zapustil. Predavatelji niso bili preveč zahtevni in smo se dobro razumeli. Šola ni težka. Če slediš predavanjem in delaš naloge, kar gre. V šoli smo se veliko naučili. Tudi teorija je potrebna pri praksi. Čeprav praksa marsikaj pokaže drugače.

V prostem času pomagam doma pri starših, ki imajo nekaj zemlje. Zanimam se za hokej in smučanje.

Stane Arhar je doma iz Javornškega rovtva.

V Železarni sem bral razpis o tej dveletni šoli in ker nisem imel dokončane osemletke, sem se odločil zanj. Š šolo sem bil že enkrat prej na ogledu v tovarni in sem videl, kakšno je delo valjarja vroče pločevine. Zdaj sem se na to delo že privadil in mi ni žal, da sem se tako odločil.

Zdaj sem pomočnik žarilca. Delo fizično ni težko, včasih pa je nevarno zaradi plinov. Tudi zanimivo je. Posebnih zahtev pa nima in gre zato lahko vsak za vročevaljavca.

Šola je bila lahka, teorije in prakse pa ravno prav. Raje imam prakso. Predavatelji niso bili preveč strogi. Tudi s sodelavci se mi, ki smo na praksi v valjarni 2400, dobro razumemo. Mislim pa, da bi se na praksi lahko več naučili, če bi nam dali v roke več dela.

Pozimi smučam in drsam, kaj drugega pa ni, kar bi me posebno zanimalo.

Slavko Sprinčnik z Brega pri Zirovnici, je tudi na praksi v valjarni 2400.

V Železarni sem bral razpis, da v to šolo sprejemajo tudi tiste z nedokončano osemletko, zato sem se prijavil. Š šolo sem bil že na ekskurziji na Béli, zato sem vedel, kakšno delo je to. Zdaj tudi dokončujem osemletko, potem pa mislim iti v večerno tehnično šolo.

Predavatelji v šoli so imeli veliko razumevanja za nas. Raje pa imam prakso. Zdaj delam kot prevzemalec pločevine v skladišče. Delo ni naporno in bi ga sčasoma lahko opravljal vsak.

S sodelavci se dobro razumemo, čeprav včasih sveda pride do kakšnega spora. Na praksi bi se za samostojno delo lahko več naučili, če bi se sami bolj zanimali za delo.

Prostega časa imam dovolj. Kadar je priložnost za to, igram namizni tenis in košarko.

Rado Sušnik je doma s Koroske Bele.

V to šolo sem šel, ker nisem imel končane osemletke. Poprej sem bil enkrat na ekskurziji, pa tudi oče je zaposlen v Železarni, tako da sem vedel, kakšno je to delo. To delo me res veseli.

Teorija v šoli ni bila težka, pri praksi pa je potrebna. Ko bom končal osemletko, bom šel še v tehnično šolo. Če si v dveletni šoli odlični, greš lahko tudi v tehnično šolo. S predavatelji nam je šlo dobro skupaj. Včasih je že kaj šlo navzkriž, kaj hujšega pa ni bilo.

Na praksi sem v valjarni 2400 na progi, kjer gledam glavni potek valjanja. Na praksi se še nismo dovolj naučili za samostojno delo. Sodelavci mi radi pomagajo, vendar še ne upam prijeti za vsako delo. Zdi se mi, da nas na praksi premalo uvažajo v delo.

Drugeče pa je naše delo zanimivo. Naporno je le zaradi vročine.

V prostem času največ igram nogomet. Če bi bilo na šoli šolsko športno društvo, bi gotovo postal njegov član.

Lovro Zaveljcina, rojen l. 1949, je tudi z Jesenic.

Vsega skupaj sem v Železarni sedem let, v valjarni 2400 pa od leta 1970.

Valjarstvo me je veselilo že v osnovni šoli. Ker nisem imel poklica, sem šel rad v šolo. Še nekaj jih je, ki bi se pod takimi pogoji odločili za šolanje.

Šola ni bila težka. Čeprav pri vseh urah nisem mogel biti, je kar šlo.

Nekaj teorije je bilo, ki pri praksi ne pride v poštev. S predavatelji smo se pa dobro razumeli.

Zdaj delam na škarjah za rezanje pločevine, potem pa upam, da bom prišel na boljše delovno mesto. Še zmeraj nisem na praksi v valjarni 2400, ker mi tega niso uredili. Tako moja praksa ni taka, kakršna bi morala biti.

Poročen sem, imam dva otroka, in ko je lepo vreme, grem z družino v naravo. Pozimi pa hodim na hokej.

Drago Oprešnik je prišel na Jesenice iz Maribora.

Razpis o šoli sem bral v Anteni. Najprej sem mislil iti za livarja, zdaj pa mi je bolj všeč, da sem vročevaljavca.

Všeč mi je bilo, da smo imeli teden dni prakse in teden dni teorije. Tako smo se lahko učili tudi takrat, ko smo imeli prakso, za vnaprej, če je bilo treba. Težave mi je povzročala le tehnologija, drugo pa je šlo.

Na praksi sem v valjarni 2400 na delovnem mestu II. zarisovalca pločevine. To delo fizično ni težko, moram pa biti natančen. Raje bi šel na prakso na Béli, kjer bi se lahko več naučil. Na Béli, kjer smo bili prej na praksi, so nas menjavali z enega na drugo delovno mesto. Tukaj pa smo vsi že tri mesece na istem delovnem mestu. Sicer pa nam sodelavci radi pomagajo in razložijo, če česa ne znamo.

Stanujem v internatu. Oskrbnino plačuje Železarna. Stipendije so dovolj visoke le za tiste z odličnim uspehom. Odličnjak pa je bil samo eden. V internatu je družbe dovolj. Včasih grem v naravo, na plese, igram nogomet. Prijatelje sem si našel tudi med Jeseničani. Hitro sem se zvil v novo okolje, čeprav ne vem, če bom po tistem, ko bom prišel iz JLA, še ostal na Jesenicah.

Franci Sraka je iz Turnišča v Prekmurju.

Za šolo sem izvedel pri zavodu za zaposlovanje. Takrat še nisem vedel, kakšen poklic je to. Mogoče bom dokončal še osemletko.

Šola ni težka. Teorije ni bilo preveč. O predavateljih lahko rečem samo dobro. Tudi na praksi sem se veliko naučil. Na praksi sem v valjarni Bela na signalizaciji in tehnični, poprej pa sem bil že na drugih delovnih mestih. Zato mislim, da znam dosti za samostojno delo. Sodelavci so do nas, ki se učimo, taki, kot mi do njih.

Živim v internatu, kjer mi je kar všeč, le hrana je bolj slaba. Prijatelje imam predvsem iz internata. Domotožja nimam, kljub temu pa ne vem, če bom za stalno ostal na Jesenicah. Hodim v kino, berem knjige in se zanimam skoraj za ves šport.

Zaim Hodžić je prišel v šolo za metalurške delavce iz Zenice.

Prijatelja imam, ki je bil že pred leti na Jesenicah in mi je povedal, kako je. Tukaj so boljši pogoji za šolanje kot v Zenici, zato sem prišel sem. Imam pa končano osemletko.

Šola mi je povzročala težave le toliko časa, dokler nisem imel težave z jezikom. Dokler nisem znal jezika, sem se kar precej učil, potem pa manj. Rad imam ta poklic. Teorijo in prakso enako.

V valjarni Bela sem bil na praksi že skoraj na vseh delovnih mestih, in mislim, da znam kar precej za samostojno delo. Sodelavci mi radi pri vsem pomagajo.

Živim v internatu. Manjka nam le prostora za šport. V prostem času igram nogomet in namizni tenis. Po domu mi ni preveč dolgčas in mislim še nekaj časa ostati na Jesenicah.

Anton Marinič je doma iz Radencev.

Bil sem brez končane osemletke. Od prijateljev iz našega kraja, ki so bili že hodili v to šolo, sem zvedel, kakšen je poklic vročevaljavca. Pri delavski univerzi končujem zdaj osmi razred. Raje bi bil ključavničar, vendar prav zaradi nepopolne osemletke nisem mogel v triletno poklicno šolo.

Na praksi sem v valjarni Bela na tehnični. Mislim, da sem se s tem, da sem delal na različnih delovnih mestih, veliko naučil. Teorije v šoli pa tudi ni bilo preveč. Vsi predmeti so nam koristili. Teorijo sem imel raje kot prakso. Stipendije se mi ne zdijo preveč dobre, vendar bi se tudi mi morali bolj potruditi za boljši uspeh. Na praksi se dobro počutim, saj imajo sodelavci dober odnos do nas.

Stanujem v internatu, kjer mi je všeč. Igram namizni tenis, hodim v kino in poslušam glasbo. Žal mi je, da na šoli nismo imeli šolskega športnega društva. Na dom se ne spomnim velikokrat. Tukaj sem si našel veliko prijateljev. Med Jeseničani in v internatu. Ljudje tukaj in pri nas se razlikujemo samo po govorici.

Anton Mencinger, rojen leta 1945, iz Ribnega pri Bledu, je tudi eden izmed tistih, ki so hodili v šolo za odrasle.

Imam že dva poklica — soboslikar in sofer. Zdaj sem v Železarni dve

leti, in sicer v adjustaži bluming. Ker so bili dobri pogoji in ker mislim v Železarni ostati, sem šel v šolo, čeprav ne vem, če bom šel na drugo delovno mesto. To bodo odločili drugi. Nekaj sodelavcev je še, ki bi šli v šolo, nekaj pa je takih, ki ne bi šli, pa če bi bili še tako dobri pogoji. Večje ugodnosti, kot je ta, da lahko na tak način hodimo v šolo in si pridobimo poklic, pa skoraj ne more biti.

Pouk v šoli se mi ni zdel težak. Predvsem pa zato ne, ker predavatelji do nas niso bili preveč strogi.

Prostega časa pravzaprav nimam. Poročen sem in imam dva otroka. Ko utegnem, se lotim dela okrog urejanja hiše.

Pero Stanič, rojen l. 1950, je iz Kreševa pri Sarajevu.

V Železarni sem zaposlen dve leti. Ves čas delam v obratu površinske obdelave, vendar sem menjal delovna mesta. Zdaj sem plinski rezalec.

Ker mislim za zmeraj ostati v Železarni, sem si sklenil pridobiti poklic. Poklic mi je tudi všeč. Na Jesenice sem privabil tudi brata, ki je sedaj v JLA, potem pa se bo spet vrnil.

V začetku mi je teorija v šoli povzročala težave, potem pa je steklo, ko sem se privadil na vaš jezik. Predavatelji so bili zaradi mojih težav z jezikom zelo uvidni. Vseeno mi je bilo, ali je bila praksa ali teorija.

Na stanovanju sem v samskem domu na Béli. Mislim, da imajo ljudje na Jesenicah do nas, ki nismo Slovenci, kar dober odnos.

Ker imam dekle, mi ni preveč dolgčas po domu. Nekajkrat na leto grem na obisk. Za razvedrilo igram nogomet, preberem časopis, grem v kino. Ni mi žal, da sem prišel na Jesenice.

Marjan Stojan, rojen l. 1950, hodi na delo v Železarno s Posavca.

V Železarni delam sedem let, skoraj ves čas v jeklovleku. Zdaj sem na delovnem mestu vodje čistilnega stroja.

Za šolo sem se odločil, ker nisem imel ne poklica in ne osemletke. Če bom dokončal osemletko, bom šel še v tehnično šolo.

Teorija v šoli ni bila težka. Malo se je bilo treba učiti, pa je šlo. Z vsemi predavatelji smo se res dobro razumeli. Še nekaj sodelavcev je, ki bi šli v šolo, ker nimajo poklica. Taki pogoji za šolanje, kot nam jih nudi Železarna, so najbrž le malo kje.

Prostega časa skorajda nimam. Poročen sem, imam hčerko, in pomagam pri delu okrog hiše. Zanimam se tudi za avtomobilizem.

Jure Košir, rojen l. 1951, je doma z Jesenic.

V Železarni delam pet let — zadnji dve leti v jeklovleku na delovnem mestu ravnalca.

Imel sem le šest razredov osnovne šole. Zdaj pri delavski univerzi končujem sedmi razred. Ko bom končal osemletko, bom šel še naprej v šolo. Takih priložnosti za šolanje, kot nam jo je nudila Železarna, najbrž ne bo več veliko.

Šola ni bila težka. Predavatelji so bili z nami še bolj potrpežljivi kot z rednimi učenci. V začetku smo se težko navadili na šolske klopi, zdaj pa nam je bilo kar žal, da je je že konec.

Takrat, ko sem šel jaz v šolo, bi šli lahko tudi drugi sodelavci, pa niso šli. Danes pa jim je žal. Rad bi šel na drugo delovno mesto.

Prostega časa nimam prav nič. Petkrat na teden od 18. do 22. ure imam pouk pri delavski univerzi. Ko bom končal osemletko, bo pa precej boljše.

Občni zbor DIATI Jesenice

V sredo, 22. maja, je imelo društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice svoj redni letni občni zbor. Na zboru je tekla beseda o uspehih, ki jih je društvo doseglo v preteklih dveh letih in o nalogah in problemih, ki stojijo pred društvom. Udeležba na občnem zboru je bila razmeroma slaba. Kljub temu pa je občni zbor v celoti uspel.

Kritično so pretresli poročila, ki so govorila o doseženih uspehih, pa tudi pomanjkljivostih, ki so vplivale na samo delo društva in nadaljnji razvoj. Kritične misli so bile izrečene predvsem z namenom, da se pomanjkljivosti odstranijo in da društvo s svojo dejavnostjo doseže še boljše rezultate. V tem duhu je potekala razprava, ki je bila razmeroma živahna.

Na občnem zboru je bilo veliko govora o slabostih in o tem, da se člani društva premalo zanimajo za delo društva, kar je dokazala tudi udeležba. Nekaj je bilo sicer upravičeno odsotnih, nekaj vzrokov pa je tudi v tem, da so člani preveč individualno usmerjeni in da je še premalo prisotna zavest, da je moč organizacije v odprtosti in večji kolektivnosti. Ta ugotovitev velja tudi za delo samega društva, ki se je premalo povezovalo v sodelovanje z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v Železarni.

Na občnem zboru sta sodelovala tudi glavni direktor Peter Kunc in direktor TOZD Vzdrževanje, energija in transport Miro Noč, medtem ko se ostali direktorji TOZD vabilu niso odzvali. Njihova prisotnost je bila zaželena in bi bila zelo koristna pri reševanju posameznih problemov.

V razpravi je bilo precej govora o nadaljnjem razvoju društva, predvsem o tem kako pridobiti čim več aktivnih avtorjev tehničnih izboljšav v samo organizacijo in o organiziranju posameznih aktivov v temeljnih organizacijah združenega dela, kakor tudi o sodelovanju z ostalimi družbenopolitičnimi organi-

zacijami v Železarni. Predsednik tovarniške konference sindikata Železarne Franc Kobentar je v zvezi s tem poudaril, da so vsi avtorji tudi člani sindikata in da bo potrebno najti neposredne stike med sindikatom in društvom, ki morajo dobiti stalno obliko sodelovanja.

Zelo veliko je bilo govora o aktivnih novatorjih po posameznih TOZD, ki naj bi vplivali na povečano aktivnost in neposredno povezanost vseh članov. Razprava je tekla tudi o tem, kako povečati aktivnost društva izven Železarne, v ostalih organizacijah združenega dela in o pomembni vlogi občinskega sindikalnega sveta pri tem. Razprava je tudi opozorila, da bo potrebno obstoječi pravilnik, ki ureja odnose med avtorji in Železarno, dopolniti s spremembami, ki so nastale s formiranjem TOZD. Poudarjeno je bilo tudi večje sodelovanje med vsemi OZD, v okviru Slovenskih železarn.

Na občnem zboru je bil izvoljen nov upravni odbor društva, ki ga sestavljajo: Janez Faletič, Stane Torkar, Jože Ravnik, Bogomir Pust, Franc Seljak, Jože Arh, Božidar Bartelj, Jože Kastelic, Jože Beguš in Ivan Bucek. V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni: Stefan Škerbič, Franc Mlakar in Zvone Labura. Za novega predsednika upravnega odbora pa je bil izvoljen Janez Faletič.

Novoizvoljeni odbor računa na aktivno pomoč vsega članstva, ker le tako bo sprejete naloge, izražene v delovnem programu, lahko uresničil. S povečano aktivnostjo bo društvo najlepše praznovalo petnajstletnico svojega obstoja. S. T.

Skupni počitniški dom v Baški na otoku Krku

Izvršni odbor tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarne je na eni zadnjih sej na predlog ustrezne službe razpravljal o možnosti, da bi se naš železarski kolektiv vključil v akcijo za izgradnjo počitniškega naselja v Baški na otoku Krku.

V torek, 14. maja, je bil v Baški na otoku Krku razgovor, katerega sta se udeležila tudi sekretar Slovenskih železarn Miha Potočnik in predsednik sveta sindikatov Slovenskih železarn Franc Kobentar. Poleg omenjenih predstavnikov so bili na razgovoru prisotni tudi predstavniki nekaterih drugih možnih investitorjev na tem območju.

Znano je, da je bil generalni urbanistični načrt za otok Krk sprejet že pred štirimi leti, na omenjenem sestanku pa so razpravljali le o izvedbi urbanističnega načrta, to je izgradnje kompleksa delavskih počitniških domov, ki ga je obrazil projektant Seršič. Načrt predvideva izgradnjo naselja za 1500 ljudi, kar je usklajeno z možnostmi samega terena in plaže. Začrtanih je osem kompleksov, v vsakem bo po 200 ležišč, od katerega bo imel vsak tudi centralni objekt, restavracijo ter razporejene manjše dvoetažne enote. V vsaki od teh etažnih enot bosta po dve dvoposteljni sobi, ki jih po potrebi lahko spremenijo v štiriposteljne sobe.

Baška na otoku Krku je že sedaj znana kot letovišče z izredno čistim morjem in s čudovito naravno plažo, ki ustreza otrokom in tudi odraslim. Ima tudi ugodno klimo s hladnimi nočmi ter lep zaključen ambient naselja in doline. Sicer je res, da imajo v Baški občasno burjo, vendar prevladujejo že omenjeni pozitivni elementi.

O izgradnji skupnega počitniškega doma so razpravljali tudi na sestanku predsednikov sindikalnih organizacij Slovenskih železarn, ki je bil pred kratkim v Ljubljani.

Slovenske železarne naj bi v skupnem počitniškem domu imele 220 ležišč, za potrebe naše Železarne pa predvidevajo 30 ležišč.

O predlagani izgradnji skupnega počitniškega doma v Baški na otoku Krku bo v tem tednu razpravljala tudi upravni svet Slovenskih železarn, ki bo delovnemu svetu predložil predlog v razpravo in odločitev. V kolikor se bodo Slovenske železarne odločile za predlagani projekt izgradnje skupnega počitniškega doma, bo že v letu 1974 treba nameniti 500.000 dinarjev za stroške, ki so potrebni za izdelavo idejnega in glavnega projekta. Z izgradnjo skupnega počitniškega doma na otoku Krku bodo pričeli prihodnje leto.

Bodoči vročevaljavci na praksi v valjarni 2400.

Brigade s hribov

V strahu, da se mu je s tem rana spet odprla, je zatisnil oči. Kiselkast okus na jeziku ga je opomnil, da se mu je res. Napet je čakal, če bo bruhnila kri. Ni! Odprl je oči in divje pogledal kmeti.

»Kaj ne vidite, da je ranjen?« ... Vi... vi... bedak,« je kriknila Sonja in se pognala v kmeti. Z drobnimi pestmi ga je bila po prsih in potiskala iz sope. Odslo je z njim. Tonči je slišal, kako se v kuhinji upije nad kmetom. Vrnila se je razburjena: »To sem mu rekla: če te samo še nekaj upraša ali zdrži, ga bom ustrelila. Bedak! Samo na svojo hišo misli.«

Hudič je to s kmeti, je premišljal Tonči. Hudo so prestrašeni. Hiša, gospodarstva poslopja, žuina, to je prava stvar vse, kar premorejo. Nemci pa, da bi jih zastrašili, jim požigajo hiše. Tudi kmetom je težko. Ampak rad je imel kmete, ki so ga sprejeli nasmejani, kot dragega gosta.

Na klopi ob peči mu je Sonja z nahrbtnikom in plaščem uredila visoko ležišče. »Ne smeš se premakniti, če bo še tako neudobno. Jutri boš menda že lahko kaj malega spregovoril,« ga je tolažila.

Ni se legel. Vedel je, da bo slabo spal, zato bo bolje, če leže čim kasneje. Bo vsaj nekaj ur prespal. Rana je bolela zaradi razdrobljenih kosti, od udarca, ni pa se še gnojila. To se začne jutri in potlej... Kako dolgo bo trajalo? In če se mu hudo zagnjo? Saj ima še pištolo, bombe, brzostrelko, bodalo. Veliko orožja, da bo lahko prekinil neznosne bolečine.

Misli so mu spet ušle v Zagorje. Kaj počno njegovi prijatelji, znanci? Se bodo na pomlad le priključili partizanom? Nekateri so se zgubili, pritali in čakajo. Karo, njegov prijatelj, skupaj sta zaminirala stroj na separaciji, je še v dolini. Pa veliko drugih tudi.

Potem je premišljal o domačih. O materi in bratih, ki so v taboriščih. So še vsi živi, kako se imajo? Tega ni vedel. Morebiti je tako še bolje. Tako lahko vsaj upa, da je z domačimi še dobro in so še vsi živi.

Obiskat ga je prišel komandant Bogdan. Najprej ga je hotel zaplesti v pogovor, ko pa je razumel, da Tonči ne sme govoriti, mu je pripovedoval zgodbe iz Zagorja, ki so Tončija zelo zabavale. Ko se je komandant poslovil, je Tonči legel na klop.

Sprva niti ni bilo tako hudo, ampak po polnoči. Vse pogostejše se je prebujal, dokler ni naposled vedel, da ne bo več zaspal. Tmoglavo je še vztrajal na klopi, dokler se mu ni zazdelo, kakor da ima hrbet poln grč. V temi je previdno hodil po sobi, da se ne bi zaletel v stole ali mizo. »Tonči... boli,« je zaspana uprašala Sonja. Zagodel je skozi nos, kar je lahko razumela, da je z rano povsem v redu. Nič bolj ga ni bolelo kot prejšnji dan.

Sprehajanje po sobi, ko je lahko napravil le nekaj korakov, mu je začelo presedati. Sedel je na klop in čakal, da bodo bolečine v hrbtu povsem izginile. Potlej je spet legel. Zaspati ni več mogel; le premišljal je, kako se bo izvlekel s to prekleto rano.

Minilo je že skoraj štiriindvajset ur, ko je nazadnje jedel. Lakota, ki ga je zagrabila v želodcu, ga je opominjala, da bi moral jesti. Ni pa vedel, kako bi spravil grizljaj kruha po grlu. Gristi ni smel, vsaj še nekaj dni ne. Sonja, ki je občutila njegove tegobe, je napeto premišljala, kako bi se domislila načina, da bi Tonči nekaj zaužil. »Jesti moraš,« mu je dopovedovala. Kimal ji je, dalj od tega pa nista prišla.

Nenadoma pa je Sonja prhnila skozi vrata. Nekaj je prešinilo, je pomislil. Morebiti se je spomnila, kako bi le lahko nekaj užil.

Sonja se je vrnila z gumijasto cevčico, lijakom in latvico toplega mleka. Razburjena mu je razlagala, da bo moral uživati mleko po cevčici. Najraje bi poslal Sonjo, z njeno zamisljivo o cevčici, k vragu. Vendar v želodcu mu je močno krulilo. Pristal je že, potlej pa se je domislil, da mu bo to cevčico potiskala v usta. Spet je odklonil, kot da je rana nekaj posebnega, kar se bolničarke ne tiče. Po daljšem pogajanju, z obljubo, da bo zelo previdna in da ranjenega dela čeljusti ne bo dotaknila, je nerad pristal.

Vse je bilo veliko lažje, kot si je predstavljala. Edino občutek, da ga pitajo kot neboljnjega otroka, ta občutek je bil zopr. Mirnejši, saj se je tudi ta težava razrešila, je čakal na Bogdana ali koga iz čete, ki mu bo povedal, kam se bodo premaknili.

Sedel je in čakal. Mirovanje, ko se ni mogel premikati, ne pogovarjati, ampak je znova premišljal o istih stvareh, ga je začelo dražiti. Nekaj časa se je še krotil, potem pa je sto-

pil k oknu. Če nič drugega, bo vsaj iz premikov partizanov zasluhlil, kaj se dogaja.

Najprej se mu ni zdelo nič nenavadnega, da nikogar ne vidi. Potem pa ga je to vse bolj čudilo. Pogledal je še pod rob hoste, na drugi strani doline. Dolga, premikajoča črta. Skozi daljnogled je natanko razločil: Policisti! Misli so mu zaplesale z grozljivo naglico. Ven mora, to je že sklenil. Samo v katero stran naj jo ubere? Sonja je v hipu zasluhlila, da je nekaj narobe. Ko si je oprtal nahrbtnik, je tudi sama vzela svojo veliko torbo in puško. Njuna pogleda sta se srečala in s preblistom ji je namignil, da jima preti huda nevarnost.

Previdno je odprl vrata in precej prijel za brzostrelko. Veža je bila prazna. Toda na dvorišču še ni bilo nikogar. Previdno je stopil za vogal hiše. Policisti so zastali na robu gozda, z leve strani pa je proti spodnjim trem hišam prihajala močnejša skupina, ki ji ni videl konca. Zasluhlil je, da se je bataljon v naglici umaknil, da so na kak način zvedeli za policiste in so se hitro premaknili. Na njega, ki je bil izločen iz bataljona, so v hiti pozabili.

Prvo mora v hišo nazaj, potlej pa bo v loku dohitel bataljon. Vrnil se je k Sonji in ji pomignil, da morata v breg in preko hriba navzdol. Dokler sta bila v zavetju hiše, je bilo vse tiho, ko pa sta prišla višje, je bilo neko opazil. Najprej sta zaslišala dumdumko, ki se je raztresla v golih vejah dreves, potem pa rafal. Tonči niti stekel ni. Teh trideset metrov do vrha bo že prehodil, potem pa bo za hribom varen. Tako dolgo, dokler ne pridejo na vrh. To bo pa trajalo...

Če ne bi imel te prekleto rane, saj niti ne bi bilo tako hudo. Spušcanje navzdol, po visokem snegu, ki se je mehko vdiral, je bilo zabavno. Ko je menil, da sta že dovolj nizko, je zavil na levo. Tja se je po njegovem umikal bataljon. Z vrha je zaslišal rafal, puškine strele, ne pa tudi krogel. Bila sta v mrtvem kotu in že dolgo sta zavijala v levo.

»Tonči, bodo rinihi za nama?« je najbrž bolj v strahu zanj, kot za sebe uprašala Sonja.

Zaničljivo je zamahnil z roko. Teh se ni bal. Nemcem so se porazi na ruski fronti že poznali. Nič več niso tako zagrizeno silili za njimi kot pred dvema letoma. Odkar pa je na Pohorju brigada, ne upajo po sledi poslani petnajst policistov.

»Ti mu kar piši, kar sem rekel, če sta si tako dobra znanca,« Joštu ni mar, ali bo Pezdinik njegove besede nesel na ušesa oblasti ali ne. »Podobna sta si, pa še nekristjana povrh! Ne poznata ljubezni do bližnjega, ne poznata usmiljenja! Končala bosta v peklu, zakaj, kar si storil Goričniku, je velik greh.«

»Vi boste govorili o grehu, vi, ki se zavzimate za brezbožnika...«

»Ljudi sodimo po dejanjih, ne po trkanju po prsih. In Goričnikova dejanja so bolj krščanska kakor tvoja, ki po nemarnem valjaš božje ime po škarijskem gobcu. Mislim, da nisem sam, ki tako mislim.«

»Niste, ne, niste sami,« se oglašajo tudi drugi, tako da je Pezdiniku čedalje bolj neprijetno pri duši. Njegov pogled je čedalje bolj zbezan, bloden, spreletava ga mraz, kakor da mu postaja slabo in res mu gre na bruhanje. Polasča se ga občutek kakor slehernega, ko se zave, da ni delal prav in da je nekomu po krivici storil krivico, pa tega noče priznati in se skuša pomiriti z zatekanjem k tistem zunanjemu, kar je prišlo vanj iz protikomunističnih časopisov, iz brošur, političnih govorov, s prižnic, preko ust oblasti in cerkve, ki je v celoti v službi sedanje oblasti in stranke, h kateri se Pezdinik prištevava in z njenimi protikomunističnimi gesli skuša pomiriti vest, ki se prebujala v njem ob preziru drugih in ob Joštovem govorjenju.

Tako si je doslej pomiril vest še vselej, danes pa se mu to ne posreči, čeprav tega noče in ne bo pokazal. Uklenjeni Goričnik dobiva v njegovih očeh res podobo Kristusa ž Olske gore, ko so ga po Judeževem poljubu zgrabili in zvezali vojaki ter ga odgnali k velikim duhovnikom in od tam k Pilatu.

»Prekleto, kakšen Kristus neki, rdečkar prekleto,« skuša odgnati to podobo, pa se mu prikaže pred očmi Kristusov rdeči plašč in vzviha kakor rdeča zastava, množica rdečih zastav, za katerimi je korakal nekoč tudi sam takoj po vojni, ko je mislil, da bodo rdeči prišli na oblast.

Nič ne pomaga, da je odmor že zdavnaj minil in da je Pezdinik že ob svojem težkem stroju, ob stiskalnici, kjer je mislil, da ga bo neprijetno občutek zapustilo. Po drugi strani ga muči misel na mojstra Hostnika, ki se je že vrnil in ki mu sramote, ker je moral z orožniki, najbrž ne bo nikoli odpustil.

»Takle mlačnež!«

Pezdinik skuša postavljati zopet svojo 'krščansko' vrednost nad mojstra Hostnika, ki prav tako zahaja v cerkev in plačuje članarino isti stranki kakor on, v resnici pa se zavzema za komunizem, proti katerim rohnijo ob vsaki priložnosti njihovi duhovni voditelji in jih vzpodbujajo k boju proti komunizmu in komunistični nevarnosti ter jih nenehno opozarjajo, da morajo imeti povsod oči

105

Miha Klinar

TIGROVEC ŽEF

in ušesa in javiti vsako sumljivo besedo, vsako sumljivo dejanje, vsako godrnjanje proti lastnikom ali državi.

»In jaz sem to počel. Ja, jaz sem to počel! A on? Samo članarino plačuje! Stranka mu varuje mojstrski položaj! Stranka ga je napravila iz delavca mojstra, pa ji manj koristi kakor jaz... Ja, prekleto, on je mojster, namesto da bi bil jaz.«

Tako se skuša Pezdinik dvigniti s strankarsko vrednostjo nad mojstrovo človeško vrednost in nad človeško vrednost drugih, ki prav tako kakor on plačujejo članarino pri krščanski strokovni, nekateri pa tudi pri politični organizaciji in mnogih drugih krščanskih društvih.

»Kajpak samo zato, da bi jih pri redukcijah ne vrgli na cesto.« Pezdinik meri druge po sebi. Pa da bi se tega vsaj zavedali in pomislili, da za zaposlitev dolgujejo stranki vsaj tisto, kar stranka zahteva od njih.

»Pa so prav taki kot rdečkarji. In tudi z rdečkarji potegnemo,« ga misli potegnemo zopet v vrtinec današnjih dogodkov, ki bi jih rad pozabil ali se vsaj dvignil s svojo 'krščansko' zavednostjo nad druge. »Naposled so še vrh vsega v resnici sami rdečkarji, vrnjeni rdečkarji... O, tudi take smo že odkrili... Celo mene so nekoč dolžili, pa sem edini, edini v vsej fabriki, ki imam oči in ušesa za stranko... Ja, edine oči in edina ušesa stranke v vsej fabriki! In kaj imam od tega? Hostnik je mojster, stari Jošt predelavec... Jaz pa... jaz pa pri tej prekleti stiskalnici.«

Pezdinik močneje premakne ročico, pa se mu ročica zaskoči. Stiskalnica obstane in pokaže rezo, kakor da jo je ustavila njegova kletev.

»Prekleto! Ne gre,« pritiska na ročico. »Nekaj se je zataknilo, prekleto...«

Moral bo poklicati mehanika, pa se premisli, ker ga že ob misli, da bi po vsem tem, kar je danes povzročil in zaradi česar si je nakopal splošen prezir, moral klicati koga na pomoč...

Ne, sam bo popravil, sam bo pogledal temu hudiču v gobec... »Za vraga,« se zastrmi v rezo in pozablja na previdnost in se šele, ko ima glavo v gobcu te prekleto črne zveri zave, da je v smrtni nevarnosti.

»Hudič, saj sem nor!« ga preblisne misel, a je že prepozno. Težka ploskev pade nanj, kakor da jo je sprožil prav z mislijo, da je v tej nezavarovani reži njegova glava prav toliko vredna kakor kokošje jajce, če stopiš nanj in ga pohodiš.

16

Tomaž Iskra

Dežela bogov, filozofov, poetov
mornarjev in še kaj...

Bilo je v letu 1896, ko so se olimpijske sanje ponovno uresničile v Atenah. Naslednje so bile v Parizu leta 1900, potem 1904 v St. Louisu v ZDA in tako vsake štiri leta, do zadnje v Münchenu 1972. leta.

Na maketo v veliki hali muzeja mora biti obiskovalec še posebej pozoren, da se lahko orientira na kopico stavb, ki so služile za vežbe atletov, sojenj, svetišča, potem so bili govorniški odri in kipi bogov in polbogov znanega kiparja Fidijasa. Šele maketa daje tisto pravo antično podobo Olimpiji, ki je bila pojem in ponos vse Evrope. To je bil resnično raj, kjer je vladalo tovarštvo, spoštovanje, sloga, borben duh, navdušenje, sreča, športno premaganje poraza, časti in še marsikaj, kar odraža človekovo plemenitost in nesebičnost. Tudi v tem kraju z raziskovanji še nadaljujejo, saj je bil stadion odkrit še v letu 1958. Iz leta v leto je več stebrišč v dorskem in jonskem stilu, ki krasijo dvorane dveh največjih muzejev v Olimpiji. Centralni muzej v Olimpiji je eden izmed največjih v Grčiji, saj se sestoji iz treh glavnih dvoran, ki ločijo posamezna obdobja na: predklasično, klasično in rimljansko obdobje.

Ena izmed največjih in najveličastnejših skulptur je nedvomno Hermes iz 4. st. pr. n. št. (klasično — zlate grške dobe), ki izraža nepojemljivo lepoto, moč in veličino tega boga, ki je bil Zevsov sel. Poleg kipov je tu še razstavljeno orožje: meči, šlemi, med drugimi je tudi šlem Miltiadesa, atenskega vojskovodje iz bitke pri Maratonu (490 l. pr. n. št.). Sicer je pa skulptur toliko, da vodič obrazloži le nekaj najpomembnejših, kajti, ko zapušča muzej, si že pošteno utrujen od vsega tega panja, v katerem vse čeblja v petih ali šestih svetovnih jezikih.

DOLGA JE POT PO ZAPADNEM
PELOPONEZU, PREKO PATER
VSE TJA DO DELF

Ko smo bili že mimo Pirgosa, trgovskega križišča in smo se obrnili proti severu, da bi dosegli obmorsko pristanišče Patre, smo potrebovali kar dobrih sedem ur. Vse nas je že bolelo od sedenja, na srečo pa sta bila naša voznika Spiro in Kosta toliko uvidelna, da smo nekajkrat postali, si razgibali omrtvičene okončine in zopet nadaljevali pot.

Ob levi nas je spremljalo Jonsko morje, ki je postalo vijoličasto ob sončnem zatonu in dajalo vsej pokrajini naokoli še bolj čarobni videz, kot pa sama mediteranska klima, z vsemi odišavljenimi in sončnimi nasadi. Potovali smo popoldne, pri tem pa sta se naša voznika Kosta in Spiro včasih na širokem asfaltnem vozišču zafrkavala in prehitevala drug drugega, da smo lahko opazovali svoje sopotnike tako blizu, da bi si lahko podali roke.

Komaj smo čakali, da smo v Patrah odložili prtljago in se nastanili v hotelu. Nekaj nam je še ostalo od popoldneva, zato smo si Patre nekoliko bolj ogledali. Zanimiva je ura s cvetjem v bližini sprehajališča, oziroma pristanišča. Ob 19.30 se začujejo fanfare v počastitev grškega praznika, meščani obstoje mirno, turisti pa so tisto minuto presenečeni, ker ne vedo, za kaj pravzaprav gre, toda vpliv množice je tolikšen, da nehoti se sam obaneš. Do večerje sem se sprehajal s prijateljem po mestu, ki slovi po lepih dekletih in kar je najvažnejše, več jih je, kot moškega spola. Slikar Jože je šel na ogled z namenom, da si poišče svoj motiv za slikanje, pri tem sem mu pomagal — gledati na platno. No kmalu sva odkrila znamenito katedralo Sv. Andreja in od tedaj nama je čas hitro mineval.

Zvečer se nas je spet dobilo vseh sedem »starih znancev«. Ob obali smo sedeli, pili sladko grško vino in si pripovedovali zgodbe s prejšnjih potovanj, kajti ni ga bilo med nami,

ki še ni kolovratil po tem čudnem svetu.

Iz pristanišča smo odrinili v zgodnjih jutranjih urah. Oba avtobusa sta zapeljala na trajekt, ki nas je v nekaj urah prepeljal preko korintskega morja do Itee, manjšega mesta na Korintu, vendar se nismo tam prav nič ustavljali. Nadaljevali smo pot po strmem vozišču vse do Delf, ki se nahajajo na 570 m nadmorske višine (približno toliko, kot pri nas). Tudi tam je podnebje muhasto, deževno, pogosto grmi in se bliska, pozimi pa zapade obilo snega.

Prenočišče Delfi — tempelj Ateni

Aktiv komunistov — neposrednih proizvajalcev radovljiske občine

V torek, 14. maja je bila že četrta seja aktivna komunistov — neposrednih proizvajalcev radovljiske občine. Kot na vseh predhodnih sejah, so člani ZK iz neposredne proizvodnje zavzeto in pozorno prebrali svoje delo in analizirali izvajanje stališč in sklepov 7. kongresa ZKS, hkrati pa tudi dejavnost partijskih organizacij v TOZD in KS ter vodstev teh organizacij.

Njihova pozornost je bila usmerjena zlasti na uresničevanje vseh sklepov aktivna s prejšnjih sej. Podrobno so ocenili izvajanje programa integracijskih procesov v lesni in kovinski predelovalni industriji, gozdarstvu in v terciarnih dejavnostih — v gostinstvu, obrti, trgovini in turizmu, ki so prav v radovljiski občini, navzlic močno razvitemu turizmu zelo razdrobljene. Menili so, da bodo pri povezovanju gospodarstva sorodnih panog morali odgovorni komunisti pokazati še več prožnosti, poguma in razumevanja.

Ko so obravnavali potek in izvedbo zadnjih volitev delegatov, so ugodno ocenili politične priprave in prizadevnost komunistov. To dokazuje tudi velika udeležba volilcev tako na volitvah v TOZD kot v KS. Bistveno boljše in pestrejša je tudi struktura izvoljenih delegatov kot na volitvah 1969. leta. Razveseljivo je zlasti veliko število izvoljenih neposrednih proizvajalcev, mladine in žensk.

Na aktivu je bila izražena potreba, da bi se zaradi boljše spremljanja dela in lažjega povezovanja, morali delegati obvezno vključevati v svete KS in osnovne sindikalne organizacije v TOZD. S tem bi preprečili osamitev in zaprtost delegacij.

Pobudo občinske konference SZDL, da se v juniju organizirajo enodnevni seminarji za vseh 731 delegatov, kolikor jih je bilo izvoljenih v vse tri zore občinske skupščine, so na aktivu soglasno podprli. Zavzeli pa so se tudi za načrtno usposabljanje vseh samoupravnih organov v TOZD, zlasti članov odborov delavske kontrole, delavskih svetov in vodstev sindikalnih organizacij. Hkrati pa so obsojili poskuse nekaterih skupin v delovnih organizacijah, ki so mimo samoupravnih organov lastijo pravico odločanja o višini osebnih dohodkov. Takšnih primerov je bilo tudi v zadnjem času precej, kar pripisujejo slabim strokovnim in družbenopolitičnim sposobnostim samoupravljalcev in trdoživosti tehnokratskih elementov v teh kolektivih.

Te ugotovitve so spodbudile člane aktivna, da so podprli obširen program nadaljnjega idejno političnega usposabljanja, ki ga je pripravila komisija za idejno usposabljanje komunistov in delavska univerza Radovljica.

V sklepih aktivna je posebno poudarjena vloga ZK, SZDL, sindikatov in ZMS pri uresničevanju nalog v pripravi za splošni ljudski odpor in družbene samozaščite. Izražena je zahteva, da se v te namene, zlasti pa za urjenje teritorialnih enot in civilne zaščite, namenijo več finančnih sredstev. Predlog bo predložen v obravnavo svetu za ljudsko obrambo in občinski skupščini.

Za uspešnejše delovanje komunistov na terenu, se po sklepu aktivna, člani ZK iz delovnih organizacij in ustanov morajo vključevati v orga-

nizacijo v vseh krajevnih skupnostih.

Izvršnemu svetu občinske skupščine aktiv predlaga, da čim prej ustanovi predstojništvo za urbanizem, gradbene in stanovanjske zadeve. Glede na to, da delegati TOZD še niso podpisali samoupravnega sporazuma o financiranju skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja, je aktiv priporočil vsem TOZD in OZD, da to naredijo še v teku maja in s tem omogočijo normalno poslovanje te samoupravne interesne skupnosti.

Sprejet je bil predlog predsednika občinske konference mladih delav-

cev, da se v dneh, ko bo zasedal 10. kongres ZKJ, v vseh kolektivih organizirajo priložnostne slovesnosti in zbori, sprejmejo pozdravno pismo delegatom kongresa, z izobešenimi zastavami, pa naj se izrazi svečano obeležje ob tem zgodovinskem dogodku. V čast 10. kongresa bo na Bledu posebna slovesnost 28. maja na kateri bodo sprejeli v ZK večje število novih članov.

Aktiv je soglasno potrdil predlog občinskega komiteja ZK, da se čim prej ustanovijo samostojne organizacije ZK v TOZD Gozdnega gospodarstva Bohinj, KZK Kranj — obrat Radovljica, v Zavodu za napredek in razvoj turizma Bled, v Merkurju — Železnina Radovljica, Vzgajnem zavodu v Kamni gorici, v trgovskem podjetju Specerija Bled ter v osnovnih šolah Lesce, Lipnica in Gorje.

Ob 50-letnici spopada in zloma Orjune Boj proti Orjuni na Jesenicah

V stari Jugoslaviji se je pojavil fašizem predvsem kot gibanje, ki ga je skušala izoblikovati srbska buržoazija med nezadovoljnimi malomeščani in polproletarskimi masami, ki jih je težko prizadela gospodarska kriza. Ustanovljene so bile liberalne bojne formacije ORJUNA (organizacija jugoslovanskih nacionalistov), radikalna in militaristična SRNAO (srbska nacionalna organizacija), hrvaška buržoazija pa je ustanovila HANAO (hrvatska nacionalna organizacija). Čeprav sta bili prva in druga ustanovljeni predvsem za zmago srbskega imperializma, tretja pa za obrambo proti njemu, pa so bile vendar vse te organizacije pripravljene združeno in z vso silo jurišati na organizirani in revolucionarni proletariati.

Na Slovenskem se je Orjuna začela živahno gibati v začetku leta 1924. V obrambi pred terorističnimi nacionalisti, to je orjunaši, je KPJ na Slovenskem ustanovila svojo lastno oboroženo formacijo — to je tako imenovane ilegalne Proletarske akcijske čete — ali krajše PAČ. Te proletarske akcijske čete so nastale aprila leta 1923 in so bile prva vojaška organizacija slovenskega delavskega razreda. Te čete so imele svoje poveljstvo in svojo oborožitev. Vežbale so zunaj naselij in so bile ob javnih delavskih prireditvah; na zborovanjih in izletih tudi kot rediteljska služba. Njeno članstvo so sestavljali člani KP, SKOJ, pa tudi strankarsko neopredeljeni toda revolucionarni delavci. Proletarske akcijske čete so bile formirane v Ljubljani, Zagorju, Trbovljah, Hrastniku, na Jesenicah in drugje.

Višek delovanja Orjune je bil njen pohod v Trbovlje pred 50 leti, vendar je bila tam zaradi organiziranega nastopa Komunistične partije in delavskega razreda ter množičnega nasprotovanja večine slovenskega naroda, politično in moralno poražena. Doživela je politično smrt in v nekaj letih zginita s prizorišča slovenskega političnega dogajanja.

Tudi na Jesenicah je že pred trboveljskimi dogodki večkrat prišlo do boja med orjunaši in člani KP pa tudi člani DPD Svobode. Najbolj kritično pa je bilo 1. junija 1924 zvečer, torej le nekaj ur po trboveljskih dogodkih, ko bi skoraj prišlo do podobnega krvavega spopada med člani Proletarske akcijske čete na Jesenicah in jeseniškimi orjunaši.

Neodvisna delavska partija Jugoslavije na Jesenicah, je junija 1924 sklicala javno zborovanje v salonu gostilne pri Kobalu. Po zborovanju pa je bila v istih prostorih zabava.

Eden od jeseniških komunistov Janez Mlakar pravi v svojih spominih, da se je istega dne z večernim vlakom vrátil na Jesenice. Za dogodke v Trbovljah je zvedel že v Podnartu na železniški postaji. Z istim vlakom pa se je vrátil na Jesenice tudi četa jeseniških orjunašev, ki se je udeležila pohoda v Trbovlje. Lovro Humer mlajši, ki je bil njihov vodja, je bil za svoja dejanja v Trbovljah celo odlikovan z redom »zelenega zmaja«. Ti orjunaši, ki so bili večinoma pijani, so hodili po vlaku in terorizirali potnike. Bili so seveda tudi oboroženi, zato se jim nihče ni upal postaviti po robu. Najbolj sta razsajala oba Humra, stari in mladi. Vso pot so se bahali, da bodo na Jesenicah napravili red, in da bodo še isti večer požgali Delavski dom pri Jelenu ter gostilno pri Kobalu, kjer so imeli lokal komunisti oziroma člani NDPJ.

Janez Mlakar je vse to slišal, zato je nestrpnost čakal, da bi prišel na Jesenice in opozoril tovariše, ki so se zabavali na veselici pri Kobalu.

Vlak je pripeljal na Jesenice s precejšnjo zamudo. Mlakar je odhitel najprej v svoje stanovanje v samski dom, kjer je vzel težko pištolo, nato pa odšel h Kobalu. Tovariše je takoj obvestil o resnosti položaja. Sprva mu niti niso verjeli. Prav tedaj so tudi žandarji navzočim svetovali naj prekinjejo veselico. Ko jih je končno le prepričal o preteči nevarnosti, so tudi drugi odšli po orožje.

Cez nekaj časa so žandarji že drugič prišli h Kobalu in pozvali vse naj takoj zapuste lokal. Delavci so jim najprej očitali zakaj ne gredo nad pijane orjunaše, ki so bili zbrani v Humrovi gostilni poleg kolodvoza, potem pa so se le razšli. Manjši del, to je tisti, ki so bili oboroženi, so v grmovju poleg železnice postavili zasedo in več ur čakali orjunaše. Toda zaman, orjunašev to noč ni bilo.

Delavci, ki so jim postavili zasedo, so šele pozneje zvedeli, zakaj jih ni bilo. Po prihodu na Jesenice so se namreč orjunaši zbrali v Humrovi gostilni. Stari Humer je zahteval takojšen napad, mladi pa je bil bolj previden, saj je verjetno slutil, da so delavci na napad pripravljeni. Dejal je, da jih je za takšno akcijo premalo in da je treba v naglici zbrati še druge nacionaliste na Jesenicah. Orjunašem to ni uspelo, poleg tega pa so se verjetno mnogi v Humrovi gostilni že preveč opili, zato do napada ni prišlo.

Naslednje dni je delavstvo na Jesenicah zvedelo tudi za dogodke v Trbovljah, zato so orjunaši na Jesenicah postali tako osvoženi element, da je bilo, kljub tolerantnemu odnosu takratne oblasti, njihovo nadaljnje delovanje obsojeno na neuspeh.

Odpor proti fašistični Orjuni je vsekakor zelo razgibal najširše delavske plasti. Kot smo videli, so tudi jeseniški delavci sodelovali v enotnem boju slovenskega proletariata, ki je zadal smrtni udarec prvimi fašističnim poskusom v Sloveniji. Na drugem kongresu KPS je Miha Marinko zaradi tega upravičeno poudaril, da »borba delavskega razreda Slovenije proti fašistični Orjuni, ki jo je organizirala Komunistična partija, sodi med najslavnejše strani v zgodovini našega delavskega gibanja pred narodnoosvobodilno vojno«.

Janez Globočnik

Novice iz radovljiske občine

Deseti kongres ZKJ so v vseh krajih in delovnih kolektivih občine počastili s številnimi slavnostnimi sejami in zbori. Vsi kolektivi in družbenopolitične organizacije so kongresu poslale pozdravne brzojavke in pisma. Vsebinsko teh pismom so objavila tudi glasila delovnih kolektivov in po razglasnih postajah v tovarnah in šolah. Vsi kraji so bili praznično okrašeni z zastavami. Na osrednji slovesnosti 28. maja v hotelu Svoboda na Bledu so v počastitev 10. kongresa sprejeli 74 novih članov v ZK, pretežno iz vrst mladih delavcev in dijakov.

Na zaključni slovesnosti v počastitev meseca mladosti, ki je bila v soboto zvečer 25. maja v festivalni dvorani na Bledu so prejeli posebna priznanja — diplome občinske konference ZMS Radovljica za uspehe na področju mladinske dejavnosti in mentorstva — Brane Kržišnik iz MA Kamna gorica, Marjana Sitar iz MA Ljubno, vojašnica Andreja Žvana-Borisa iz Bohinjske Bele ter mentor Vlado Gatej, učitelj zgodovine in moralne vzgoje iz osnovne šole Lesce. Za najboljše rezultate v športnih tekmovanjih, ki so bila v mesecu mladosti in osvojenju prvo mesto je prejel prehodni pokal MA Kamna gorica. Drugo mesto je dosegel MA Ljubno, tretje pa MA LIP Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice.

V sredo 29. maja sta obiskala radovljisko občino gosta 10. kongresa ZKJ, generalni sekretar KP Kolumbije Gilberto Vieira in član politbiroja Teodosio Vorela. Visoka gosta iz Latinske Amerike sta se najprej pogovarjala s sekretarjem občinskega komiteja ZK Jožetom Bohincem, predstavnik občinskih družbenopolitičnih organizacij in skupščine, nato pa sta si ogledala muzej talcev in tovarno Elan v Begunjah. Na velikem mitingu v Elanu, ki je bil prirejen v njuno čast, je goste pozdravil sekretar organizacije ZK v Elanu Bojan Zajc, nato pa je govoril generalni sekretar kolumbijske partije.

V četrtek 30. maja je bila 5. seja občinskega komiteja ZK, na kateri so razpravljali o izvajanju stališč in sklepov 7. kongresa v vseh organizacijah in organih ZK v občini. Razen tega so sprejeli predlog akcijskega programa konference in komiteja za mesec junij in julij 1974. Na seji so obravnavali tudi nekatera organizacijska in kadrovska vprašanja ter druge aktualne naloge komiteja.

Na 3. seji občinskega sindikalnega sveta, ki je bila v ponedeljek, 27. maja, so potrdili predlog sporazuma o ustanovitvi medobčinskega sindikalnega sveta za Gorenjsko in program okvirnih programskih nalog tega sveta. Razpravljali so tudi o predlogih za podelitev letošnjih občinskih priznanj in priznanj samoupravljalcev za 1974. leto, ki jih bodo prejeli najzaslužnejši delavci iz neposredne proizvodnje.

V predkongresnem obdobju so razen na Bledu, Radovljici, Lescah in Bohinju ustanovili svet ZK tudi v Podnartu. Svet združuje organizacije ZK — Iskra Otoče, krajevna skupnost Otoče, krajevna skupnost Podnart, krajevna skupnost Ljubno in Kemična tovarna Podnart. Vsako organizacijo zastopata v svetu dva delegata, za sekretarja pa so izvolili Stefana Hajdinjaka iz Ovsih.

V četrtek, 30. maja, je bila 7. redna skupščina ZKPO Radovljica. Na dnevnem redu je bilo poročilo in razprava o lanskoletni dejavnosti ter o sklepih skupščine kulturne skupnosti in aktivna komunistov — kulturnih delavcev, ki so jih delegati v celoti podprli. Skupščina je ugodno ocenila finančne načrte kulturne skupnosti, v katerih so predvidena bistveno večja sredstva za financiranje amaterske kulture. Medtem ko je bilo lani namenjeno za to vrsto kulturne dejavnosti okoli 362.000 din, je v letošnjem načrtu predvideno že 573.205 din. Skupščina je izvolila nove člane in organe ZKPO, za predsednika pa je bil ponovno izvoljen prof. Nino Rupel. Nov občinski svet ZKPO šteje odslej 19, izvršni odbor pa 7 članov, od katerih je precej mlajših, ki doslej še niso bili v organih zveze.

Na občinski skupščini sta bili 27. in 28. maja drugi seji skupine delegatov zbora občin skupščine SRS in skupine delegatov s socialno zdravstvenega področja, na katerih so določili svoje delegate za naslednje zasedanje zbora skupščine SRS. Zasedal je tudi zbor vlagateljev pri samoupravni stanovanjski skupnosti, na katerem so obravnavali in odločali o prošnjah o dodelitvi posojila za gradnjo stanovanj iz sredstev sklada.

Pod vodstvom predsednika Franca Podjeda je v torek, 28. maja, zasedal izvršni svet občinske skupščine, ki je pretresal urbanistično gradbene zadeve in imenoval več komisij izvršnega sveta za posamezne naloge, ki so naložene temu organu občinske skupščine. Na seji so sklenili, da bodo v kratkem ustanovili posebno predstojništvo za urbanizem, gradbeništvo in stanovanjske zadeve. S to problematiko se je doslej ukvarjalo poverjeništvu za gospodarstvo, še prej pa oddelek za gospodarstvo.

Na osnovi predlogov in smernic občinske konference SZDL, ki jih je v svojo programsko usmeritev vnesla tudi občinska konferenca ZK, se je v sredo, 29. maja, sestal na prvo sejo iniciativni odbor za ustanovitev samoupravne požarne skupnosti. Odbor bo pripravil statut in vse potrebno gradivo in ga dal v razpravo zainteresiranim organizacijam in društvom. Predvidevajo, da bodo to interesno skupnost ustanovili že do letošnje jeseni.

Po podatkih planskega oddelka tovarne vijakov Plamen Kropa, so v prvih štirih mesecih 1974 povečali proizvodnjo v primerjavi z enakim obdobjem lani po količini za 7,3 % (v aprilu 8,6 %) pri 1,8 % zmanjšanju števila zaposlenih. Prodajo so povečali za 19 %, po vrednosti pa za 35 %. V tem času so izvozili 1982 ton svojih izdelkov, kar predstavlja 23 %, po vrednosti pa 54 % več kot lani.

Za spominski dom borcev in mladine v Kumrovcu so po podatkih občinskega odbora ZKB NOV občani in organizacije prispevali do 27. maja 1974 skupaj 195.394,20 din ali 71 % zneska, ki bi po dogovoru moral biti zbran v radovljiski občini. Preostale prispevke v višini 70.000 din bodo zbrali še v delovnih kolektivih, kjer akcije še niso izvedli.

Glasbena šola Radovljica, ki se z uspešnimi nastopi svojih učencev tako posamično kot skupinsko zelo aktivno udeležuje doma in sleherni proslavi, je sodelovala tudi pri vseh prireditvah v mesecu mladosti. Te dni je tudi posnela produkcije svojih skupin za dve radijski oddaji. S svojo izjemno pomembnostjo in uspehi si zavod pridobiva vse več učencev. Te dni je ravnateljstvo šole že razpisalo vpis na vse svoje oddelke za šolsko leto 1974/75. Na Bledu bo vpis novih učencev v domu Partizan 14. junija od 12. do 15. ure. V Radovljici in v Bohinju pa 18. junija od 11. do 16. ure. Otroci bodo sprejeti v šolo le pod pogojem, če bodo prišli v spremstvu staršev.

Na tradicionalnem teku po ulicah Radovljice, ki ga je priredila občinska konferenca ZM v počastitev dneva mladosti, je sodelovalo okoli 50 mladih iz šestih mladinskih aktivov. Med člani je tudi letos zmagal državni reprezentant v smučarskih tekih Filip Kalan, med mladinci Bojan Jenko iz Mošenj, med starejšimi mladinci Milan Lakota z Bleda, med mladinskimi aktivni pa je bila prva ekipa MA Ljubno I.

Novice z bodeče žice

Opozorilo: Novicam v tej rubriki ne smete verjeti tako resno kot drugim novicam!

VABILO NA VEČER POEZIJE

Jutri ob 20. uri bo na Jesenicah literarni večer sodobnega slovenskega pesnika Otmarja Veržiča — Komplikatorja. Znani avtor bo svojo najnovejšo poezijo recitiral sam, medtem ko bodo vsako posamezno pesem sproti prevajali in tolmačili kar trije mladi literarni kritiki. Za obiskovalce, ki bodo kljub temu razumeli vso predstavljeno poezijo, so pripravili lepe nagrade.

NAŠA LOKOMOTIVA GRE V HOLLYWOOD

Prodajni sektor Železarne je prejel pismo, v katerem uprava hollywoodske filmske industrije westernov ponuja zelo visoko vsoto za nakup naše ozkotirne lokomotive št. 01 iz leta 1907. V ponudbi dodajajo, da tako slikovite stare lokomotive ne morejo dobiti niti v muzejih, pri nas pa še deluje s polno paro. Videti je torej, da se bo devizna oz. izvozna bilanca Železarne še okrepila.

Albulus

Na rob srečanja pihalnih orkestrów slovenskih železarn

Sobotno srečanje pihalnih orkestrów Slovenskih železarn je bilo v vseh pogledih zelo uspešno in je predstavljalo nedvomno velik kulturni dogodek za Jesenice. Ob tem smo imeli dovolj časa za pogovore in prav je, da nekatere ugotovitve napišem in jih dam v premislek vsej kulturni javnosti.

Pihalni orkester železarne Štore, predvsem pa orkester železarne Ravne, je po sestavi zelo mlad. Najmlajši član je bil iz Ravenin ima komaj devet let, vendar že uspešno nastopa v zelo kvalitetnem orkestru. Jeseniški orkester je v poprečju najstarejši, njegov najstarejši član pa je star že 75 let. Mladih je zelo malo, kar vsekakor ni spodbuda za kvaliteto rasti orkestra. Ves naraščaj se na Ravnah glasbeno izpopolnjuje v glasbeni šoli. Njihovi pedagogi so redni člani pihalnega orkestra. Imajo okoli 160 gojencev v glasbeni šoli, od tega 20 samo klarinetistov. Vse gojence učijo za potrebe pihalnega orkestra in za njegovo nadaljnjo kvaliteto rasti.

V Štoreh so skoraj vsi godbeniki obiskovali glasbeno šolo in še sedaj pod strokovnim vodstvom profesorja Županca veliko časa in vaj posvetijo obveznemu šolskemu programu.

Na Jesenicah praktično naraščaja ni, ker nimamo ustreznih instrumentov na katere bi se mladi učili. Glasbena šola je za pihalni orkester v zadnjih desetih letih dala le peščico gojencev, ki razen enega ali dveh izjem komaj obvladajo osnove. Manjka jim še veliko tehničnega znanja, kljub večletnemu obiskovanju glasbene šole. Ne razumem, kako imajo gojenca po dve leti kot pripravnika, čeprav se plačuje normalna ukovina. Mogoče je le dvoje: ali da gojenec nima nobenega talenta in nobene volje do glasbenega učenja, kar bi moral glasbeni pedagog opaziti že mnogo prej in ga usmeriti na drugo področje udejstvovanja, kjer bo imel več uspeha, ali pa je po sredi strokovna nesposobnost in nezainteresiranost pedagoga, ki nima volje do učenja. Pedagogi, ki v glasbeni šoli poučujejo trobila in pihala le redko ali pa sploh ne sodelujejo s pihalnim orkestrom, še več, trdijo celo, da sodelovanje v pihalnem orkestru samo kvari gojenčev razvojno pot. V razgovoru z glasbenimi pedagogi iz Raven in Štor je bilo slišati ravno nasprotno in sicer, da je prav pihalni orkester tisti, kjer naj bi gojenec praktično preizkusil svoje znanje in ga izpopolnjeval. Potrditev tega smo videli in slišali na srečanju v soboto.

Za vsako uspešno delo, pa naj velja za katerokoli področje udejstvovanja je potrebna volja do dela, ustreza strokovna vodstva, ustrezni prostori in finančna sredstva, ter ambicije in perspektiva. Vse to imajo kolegi na Ravnah urejeno. Na Jesenicah tudi na tem področju delamo nenačrtno. Kljub večletnim prošnjam nimamo urejenega strokovnega vodstva, instrumenti so do kraja izrabljeni, saj so stari že dvajset let, gmotni položaj je nesiguren in vse to ovira normalno delo. Ne vemo niti kam spadamo. Do lanskega leta smo bili še nekako pod okriljem Železarne, letos ne vem več kam naj se obrnemo za pomoč. V Železarni so v glavnem vsa sredstva za kulturo odvedena kulturni skupnosti, ki pa jo praktično ni in kot vse kaže jo še nekaj časa ne bo. Vse to ne ovira normalnega dela samo pri pihalnem orkestru, temveč se več ali manj odraža tudi na drugih področjih kulturnega dela v občini.

Naj uporabim besede predstavnika iz Raven, ki je dejal, da je za vsako kvaliteto rasti katerekoli dejavnosti potrebno večletno trdo delo, da se zgradijo trdni temelji na

katerih se potem dela nadgradnja. Če tega ni, je ves trud zaman. Mi pa mislimo in verjetno celo verjamemo, da bomo vse rešili le z improvizacijo in pri tem imeli še uspehe. To vodi v stihijo iz katere nas ne more rešiti niti tako imenovana »uvožena kultura«, če ne bo organiziranega kulturnega dela doma.

To je le nekaj primerov, ki so bolj specifični za pihalni orkester. Podobna situacija pa je tudi drugod. Zato mislim, da je zadnji čas, da spijemo grenko časo pelina do dna, nato pa si natočimo čistega vina s svetlim pogledom v prihodnost. Naj končam z besedami generalnega direktorja Slovenskih železarn, ki so tudi želje vseh godbenikov Slovenskih železarn, da so godbe vedno bile in morajo biti tudi v bodoče sestavni in neločljivi del železarn in to v dobrem in slabem. M. Skube

Mladinski pevski zbor Blaž Arnič in pihalni orkester sta na letošnjem srečanju z našimi zbori nastopila skupaj

Letna konferenca pevskega zbora Jesenice

Na predvečer dneva mladosti in rojstnega dne tov. Tita so se v novi pevski sobi v stavbi gledališča na Jesenicah zbrali člani pevskega zbora Jesenice. Kljub temu, da udeležba na letni konferenci ni bila velika, so vseeno pregledali dosežene uspehe v minuli mandatni dobi in opravljeno delo pozitivno ocenili. Ženski pevski zbor je v lanskem letu in v prvi polovici letošnjega leta dosegel s svojimi nastopi pričakovane rezultate, za kar ima največ zaslug poštvovalni pevovodja prof. Škoberne. Pevke so nastopale predvsem v naši občini, pri zamejskih Slovencih v Italiji in na Koroskem. Lani pa so se v izredno močni konkurenci uvrstile na zelo dobro četrto mesto na mednarodnem festivalu pevskega zbora v Gorici.

Na letni konferenci so med drugim ugotovili, da vlada za sodelovanje v ženskem pevskem zboru veliko zanimanje, tako da je v zboru že okrog 40 pevk, ki se z vso vnemo pripravljajo na tekmovanje pevskega zbora, ki bo v Mariboru.

Odbor pevskega zbora Jesenice, si je v pretekli mandatni dobi priza-

deval, da bi zainteresiral čimveč pevcev, tako, da bi obnovili delo moškega in mešanega zbora. Doseganji poizkusi niso uspeli in še vedno niso izpopolnjene nekatere glasovne skupine v moškem zboru. Kljub temu bodo s prizadevanji nadaljevali in vzpostavili tesnejše stike z ljubitelji zborovskega petja v delovnih organizacijah naše občine, predvsem v Železarni.

Ob koncu letne konference je bil izvoljen nov upravni odbor, ki ga bo tudi v prihodnje vodila predsednica Marija Vičar, sprejeli pa so tudi delovni načrt ter proračun dohodkov in izdatkov za leto 1974.

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

Tesnejše sodelovanje in medsebojni obiski svobodašev

Gostovanje s Cufarjevo igro Ljubezen v kleti v rudarskih Trbovljah so člani dramskega odse-

ka izkoristili za medsebojni dogovor o nadaljnjem sodelovanju s Svobodašji v Trbovljah. Letos poteka dvajset let odkar so izmenjali prva srečanja, zato so pomen takih srečanj in medsebojnih obiskov še bolj poudarili, da bi ohranili dolgoletno tradicijo. Najprej so predvidevali, da bi mladinsko gledališče pri DPD Svoboda II z literarnim večerom gostovalo na Javorniku že v soboto 8. junija, vendar so gostovanje zaradi letnega časa in zaključka sezone odložili na september, ko na Javorniku praznujejo krajevni praznik. Takrat naj bi se na Javorniku predstavil tudi Trboveljski oktet, ki prav tako deluje v okviru Svobode II Trbovlje in je znan zaradi številnih uspešnih nastopov pri nas doma in v tujini.

Na razgovoru po predstavi so med drugim ugotovili, da je na razpolago veliko možnosti za še tesnejše sodelovanje obeh društev, po možnosti pa naj bi v prihodnje oblikovali tudi skupne programe in izmenjali obiske na Javorniku ter v Zassavskih revirjih. Omenimo naj še, da so zelo pozitivno ocenili prizadevanja javniških Svobodašev in predstavo socialne drame Ljubezen v kleti. Čeprav je bila predstava med tednom, je bila izredno lepo obiskana, ogledalo pa si jo je veliko mladih ljudi, ki obiskujejo srednje šole v Trbovljah.

Moški pevski zbor Jeklar na letošnjem srečanju z našimi zbori

Foto razstava - Planica 1974 za Steinerja

Na predvečer rojstnega dne predsednika republike tovariša Tita in dneva mladosti, so s krajšim koncertom moškega pevskega zbora Jeklar, v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah, odprli že drugo samostojno razstavo dokumentarno-umetniške fotografije Francija SLUGA. Ker razstavljalec sodi med najbolj marljive jeseniške fotoamaterje in je član delovnega kolektiva TOZD Talilnice jeseniške železarne, nekaj besed o njem.

Franci SLUGA, se je rodil leta 1941 v Slovenskih goricah. Prvič se je s samostojno razstavo dokumentarno-umetniške fotografije z naslovom JUNAČKI PLANICE predstavil leta 1972. Avtor je član delovnega kolektiva Železarne od leta 1964. Prvih pet let je bil v gasilsko-reševalni četi Železarne, zadnjih pet let pa je zaposlen v elektrojeklarni kot prvi talilniški pomočnik. Član foto kluba Andrej Prešeren Jesenice, je od leta 1966, intenzivneje pa se s fotografijo ukvarja od leta 1969 dalje.

Doslej je že večkrat razstavljal na kolektivnih razstavah kluba pa tudi na kolektivnih razstavah, ki so jih prirejali drugi. Za svojo umetniško fotografijo je prejel že več nagrad. Na Jesenicah je prejel nagrado za fotografijo na planinsko tematiko, na razstavi gorenjskih fotoamaterjev v Škofji Loki tretjo nagrado za posamezno fotografijo in letos v Varaždinu diplomu za posamezno sliko s planinsko tematiko. Uspešno se uveljavlja tudi z barvno in reportažno fotografijo. Na posebni osnovni šoli na Jesenicah vodi tudi fotokrožek in tako ves svoj prosti čas porablja za amatersko fotografsko aktivnost.

Razstava je odprta kot deveta letošnja razstava v organizaciji likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Cufar. Odprta bo do vključno 5. junija.

NOVICE NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Kot bilke, kot iskre. Izbor iz sanskrske lirike. Mladinska knjiga 1973.

Knjiga je izšla v zbirki Kondor, ki je namenjena predvsem kot dopolnilno branje za srednješolce. Posamezni zvezki imajo pomen seveda tudi za širše občinstvo, zlasti kadar gre za prvo predstavitev kakšnega pomembnega dela pri nas. Tako je tudi v tem primeru. Indijske filozofske in religiozne sisteme — ki so kulturna last vsega človeštva in torej tudi naša — smo lahko spoznavali samo posredno, razen redkih izjem iz novejšega indijskega slovstva, pa še Bhagavadgite, ki je tudi izšla v zbirki Kondor l. 1970. Tekste za obe knjigi je izbral, prevedel in razložil Vlasta Pacheiner. Velja omeniti, da je prevajala iz sanskrt.

William Shakespeare: Zbrana dela. Venera in Adonis itd. Državna založba Slovenije 1973.

Izdaja Shakespeareovih zbranih del je zdaj zaokrožena, skupaj je izšlo 14 knjig. V prvih dvanajstih so zbrana Shakespeareova dramska dela — tragedije, komedije, zgodovinske kronike, skupaj 34 komadov —, 13. zvezek vsebuje sonete. Zdjaj je torej pred nami 14. zvezek, ki vsebuje Shakespeareova pesniška dela, se pravi daljši pesnitvi Venera in Adonis ter Lukrecija, pa še nekaj krajših pesnjev. Pesnitve je Shakespeare pisal predvsem na začetku svoje ustvarjalne poti, po prihodu v London. Zanimivo so predvsem za nekoga, ki želi natanko spoznati tega avtorja in angleško renesančno književnost. Tu ne gre toliko za globino spoznanja ali psihološko pronicljivost, kakor pri poznejših Shakespeareovih delih, ampak bolj za oblikovalno in jezikovno spretnost. V njih ni tako osebni in pretresljiv, kot v sonetih, vseeno pa lahko v njih zaznamo podobno vrednotenje spolnosti in erotike, kot v sonetih. Pomen tega — zadnjega — zvezka zbranih del pa sploh ni v teh pesnitvah, ampak v treh razpravah o Shakespeareu in njegovem delu, ki tudi zavzemajo večji del knjige. Najpomembnejši je vsekakor Raleighov esej. Dejstvo je, da v slovensčini doslej nismo imeli uporabne monografije o velikem angleškem dramatik in to kljub temu, da smo imeli že na ducate prevedenih iger — nekatere med njimi že v po več izdajah, in tudi kljub temu, da je bilo že kar nekaj resnice v znanem izreku, da je »Hamlet najboljša slovenska ljudska igra«. Kdor je hotel zvedeti kaj več o življenju in delu Hamletovega avtorja, je moral seči po delih v drugih jezikih. Kar smo imeli v slovensčini, namreč ni bilo kaj prida uporabno: ne monografija Morozova, ne Eseji o Shakespeareu Jana Kotta, še najmanj pa romansirana biografija Clare Longworth-Chambrunove Moj veliki prijatelj Shakespeare, da ne omenjamo drobcev po revijah, zbirkah gledaliških kritik itd. itd. Zdjaj se pa lahko v enem samem ne predolgem sestavku seznanimo z vsem, kar bi nas utegnilo zanimati v zvezi z enim največjih duhov človeštva. Raleighov zgoščen esej se namreč ustavlja ob vseh bistvenih točkah — od življenjepisa preko idejnih in stilskih razčlemb, označb značajev pa do

kritičnega vrednotenja in pomena za poznejši čas. Ker v knjigi žal ni zadnjih podatkov, naj povemo še to, da je bil esej napisan že leta 1907, avtor (Sir Walter Raleigh, 1861—1922) pa je bil profesor na oxfordski univerzi. — Naslednja razprava ima naslov Shakespeare pri Slovencih. V zvezi s tem naj omenimo, da že imamo zbornik razprav z istim naslovom — izšel je leta 1965 pri Slovenski matici. Zelo zanimiva — tudi za povprečnega bralca — je tretja razprava z naslovom Vloga in pomen virov za Shakespeareovo dramatik, ki jo je napisal Mirko Jurak. Gre za seznam vseh Shakespeareovih dramskih del z navvedbo domnevnega nastanka. Pri vsakem delu so navedene prejšnje obdelave snovi in motivov, ki so služile dramatik kot predloga. Znano je namreč, da je Shakespeare napisal ogromno večino svojih iger na podlagi snovi, ki jih je dobil iz starejših del, bodisi dramskih, novelističnih ali pa zgodovinskih. Šele ob primerjavi prvotne obdelave s Shakespeareovo lahko izluščimo Shakespeareov izvirni prispevek, bistvo njegove dramske umetnosti se nam toliko bolj jasno razode, ko vidimo, kaj je prvotni snovi odvzel ali dodal v zgodbi ali v značajih, kako jo je preoblikoval, da je na čim bolj odskočnikoviti način izrazil svojo vizijo o življenju. Shakespeareovi častilci so pogosto pripisovali dramatikovi genialni ustvarjalnosti tudi tiste sestavine, ki so bile v celoti že prisotne v predlogah. Shakespeareovo delo je bilo v preteklih obdobjih zlasti v njegovi domovini pa pri Nemcih predmet pravega malikovanja, vendar je veličina njegove umetnosti danes tako nedvoumna, da se zdi vsako pretirano povzdigovanje odveč.

HIKMET. Mladinska knjiga 1974. KUČAK. Mladinska knjiga 1974.

V knjižni zbirki Lirika je spet izšlo šest zvezkov pesnjev. V štirih, se nam predstavljajo pesniki, ki so v slovenskem jezikovnem prostoru bolj ali manj znani: Puškin (ki je verjetno pri nas najbolj prevajani tuj pesnik) in Katul, pa še dva manj znana, vendar ne neznana: češki književnik Jan Neruda (čigar priimek si je vzel za psevdonim češanski pesnik Pablo Neruda) ter staroindijski dramatik in pesnik Kālidāsa. Poleg naštetih je tokrat izšlo še dvoje pesnikov, ki zanju lahko brez nadaljnje trditve, da sta večini naših bralcev popolnoma neznana. Prvi je turški pesnik Nazim Hikmet (1902—1963), ki se je rodil kot sin visokega osmanskega dostojanstvenika v Solunu, preživel večji del svojega življenja kot revolucionar v časih in v preganjanju, umrl pa je v Moskvi. — Kučak je predstavnik pri nas bolj malo znane armenske kulture. Čeprav sta si pesnika časovno za več stoletij vsak sebi, pa imata za nas tudi nekaj skupnega. Oba namreč kot predstavnika vzhodnjaških književnosti spoznavamo po posredništvu ruske oziroma sovjetske kulture. Hikmeta je prevedel Ivan Minatti iz ruščine in italijanščine, Kučaka pa Cvetko Zagorski, prav tako iz ruskih prevodov ob pomoči in z nasveti sovjetskih strokovnjakov.

ZELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER IN ZELEZARNA JESENICE, JESENICE NA GORENJSKEM

RAZPISUJETA
sprejem učencev v šolskem letu 1974/75 v naslednje šole:

POKLICNA KOVINARSKA, METALURŠKA IN ELEKTRO ŠOLA

Vpisali bomo:

- 45 učencev za strojne mehanike (strojne ključavničarje),
- 10 učencev za ključavničarje varilce,
- 5 učencev za orodne ključavničarje,
- 20 učencev za strugarje,
- 5 učencev za vodovodne instalaterje,
- 30 učencev za obratne elektrifikarje.

Vpisni pogoji so:

- uspešno končana osnovna šola
- možen je pogojni vpis s popravnim izpitom iz tujega jezika, ki ga mora učenec naknadno opraviti,
- da je učenec telesno in duševno zdrav,
- starost največ 18 let.

Ugodnosti šolanja so:

- učenci prejemaajo mesečno štipendijo, ki jo daje železarna Jesenice in je odvisna od letnika in učnega uspeha, giblje pa se od 160 do 650 din,
- učenci iz oddaljenih krajev lahko stanujejo v domu učencev,
- oskrbnino v domu učencev regresira železarna Jesenice; višina regresa je odvisna od osebnega dohodka staršev na družinskega člana in je na primer 100 % pri osebnem dohodku staršev do 650 din na družinskega člana,
- učenci dobijo brezplačno malico,
- učenci so zdravstveno in nezgodno zavarovani,
- učenci prejmejo v času šolanja 3 delovne obleke.

Šolanje traja tri leta.

ŠOLA ZA METALURŠKE DELAVCE

Vpisali bomo:

- 15 učencev za talilce pri plavžu, SM peči in elektro peči,
- 15 učencev za valjajce,
- 15 učencev za žičarje,
- 20 učencev za hladno valjajce.

Vpisni pogoji so:

- uspešno končanih najmanj šest razredov osnovne šole in izpolnjena obveznost osnovnega šolanja,
- da je učenec telesno in duševno zdrav,
- starost največ 18 let.

Ugodnosti šolanja so:

- Učenci šole za metalurške delavce uživajo enake ugodnosti kot učenci poklicne šole.
- Šolanje traja dve leti.

TEHNIŠKA METALURŠKA IN STROJNA ŠOLA

Vpisali bomo:

- 30 učencev v metalurški oddelku,
- 30 učencev v strojni oddelku.

Vpisni pogoji so:

- uspešno končana osnovna šola,
- uspešno opravljen pisni preizkus znanja iz slovenščine in matematike,
- odlični in prav dobri učenci so oproščeni preizkusa znanja,
- da je učenec telesno in duševno zdrav,
- starost največ 18 let.

Pisni preizkus znanja iz slovenščine in matematike bo 28. 6. 1974 ob 9. uri. Navedenega dne naj pridejo v šolo vsi učenci, ker bodo dobili ustrezna navodila.

Ugodnosti šolanja so:

- Železarna Jesenice bo štipendirala 20 učencev metalurškega in 5 učencev strojnega oddelka. Učenci iz oddaljenih krajev lahko stanujejo v domu učencev.

Šolanje traja štiri leta.

PRIJAVA ZA SPREJEM

Za sprejem v eno izmed navedenih šol izpolnite prijavo, kolkovano z 2.— din obr. 1.20, ki ga dobite v knjigarnah. V prijavi napišite poleg ostalih podatkov še naziv šole in poklic, za katerega se želite šolati. K prijavi za sprejem priložite:

- spričevalo o končani osnovni šoli,
- rojstni list,
- zdravniško potrdilo.

Za sprejem v dom učencev napišite prošnjo in ji priložite:

- potrdilo o premoženjskem stanju in številu članov skupnega gospodinjstva,
- potrdilo o osebnih dohodkih vseh zaposlenih v skupnem gospodinjstvu.

Prijave in prošnje za sprejem v dom učencev pošljite do 28. 6. 1974 na naslov: Železarski izobraževalni center Jesenice, 64270 Jesenice. V primeru, da bodo ostala razpisana mesta prosta, bo vpis možen do 1. 9. 1974.

O sprejemu v šolo in pričetku pouka boste pisмено obveščeni.

ZAHVALA

Predsedstvu OK ZMS Jesenice se za mentorsko priznanje ob dnevu mladosti iskreno zahvaljujem. Prisrčna hvala tudi mladinskemu aktivu Javornik-Koroška Bela za čestitke in podarjeno darilo za mojo 70-letnico.

Hvaležni Lojze Tišov

ZAHVALA

Tovarniški konferenci sindikata Železarne se zahvaljujem za pozornost in denarno pomoč ob dolgotrajnem bolovanju.

Lojze Škedelj,
valjarna žice

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strojnih delavnic se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega bolovanja.

Sterle Mirko

ZAHVALA

Ob izgubi očeta se iskreno zahvaljujem sodelavkam, čistilkam in sodelavcem v žičarni za denarno pomoč.

Še enkrat prisrčna hvala.
Olga Rozman

Razpis

za vpis v I. letnik Zdravstvene šole Jesenice za šolsko leto 1974/75

Šola bo sprejela v ambulantno-bolnično smer (za poklic) medicinska sestra, medicinski tehnik 36 učenek in učencev.

Pogoji za sprejem so:

1. končana osnovna šola s pozitivno oceno iz tujega jezika,
2. starost do 18 let.

K prijavi za vpis je treba priložiti:

1. spričevalo o končani osnovni šoli,
2. zdravniško spričevalo,
3. rojstni list.

Za vpis v prvi razred se kandidati prijavljajo s kolkovano prijavo (1 din) za vpis v šolo (obr. 1.20), ki jo dobe v prodajalnah Državne založbe. Prednost pri sprejemu imajo učenci z boljšim učnim uspehom.

Preizkusa znanja ni. Rok za vložitev izpolnjenih prijav in navedenih prilog je 24. junij 1974 na naslov: Razpisna komisija pri Zdravstveni šoli Jesenice, Titova 113.

DEŽURNE TRGOVINE V NEDELJAH V ČASU POLETNE SEZONE 1974

V nedeljo 2. junija sta dežurni trgovini

- samopostrežna Zarja. Kašta 4 Plavž
- samopostrežna Rožca na Javorniku

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

1. junija ameriški film FRA DIAVOLO ob 15. uri, režija Hal Roah, v glavni vlogi Stan Lavrel, Oliver Hardy

1. in 2. junija ameriški barvni film PLAMEN IN PUŠČICA ob 17. in 19. uri, režija Jacques Tourneur, v glavni vlogi Burt Lancaster

3. in 4. junija angleško-francosko-nemški CS barvni film MODRO-BRADEC ob 17. in 19. uri, režija Edward Dmytryk, v glavni vlogi Richard Burton.

5. junija ameriški barvni film KRVAVA OBALA ob 17. in 19. uri, režija Kornel Vayld, v glavni vlogi Kornel Vayld

6. junija ZAPRTO

7. junija ameriški CS barvni film ORLI NAD LONDONOM ob 17. in 19. uri, režija Enzo G. Castellari, v glavni vlogi Van Johnson

8. junija ameriški barvni film KRVAVI LOV ob 17. in 19. uri, režija Don Medford, v glavni vlogi Oliver Reed

KINO PLAVŽ

1. in 2. junija angleško-francosko-nemški CS barvni film MODRO-BRADEC ob 18. in 20. uri

2. junija ameriški film FRA DIAVOLO ob 10. uri

3. in 4. junija ameriški barvni film PLAMEN IN PUŠČICA ob 18. in 20. uri

5. junija ZAPRTO

6. junija ameriški CS barvni film ORLI NAD LONDONOM ob 18. in 20. uri

7. junija ameriški barvni film KRVAVA OBALA ob 18. in 20. uri

8. junija ameriški CS barvni film ŠAMPION RADEA ob 18. in 20. uri

KINO KRANJSKA GORA

1. junija ameriški barvni film DVOBOJ

2. junija ameriški film FRA DIAVOLO

5. junija angleško-francosko-nemški CS barvni film MODRO-BRADEC

6. junija ameriški barvni film KRVAVA OBALA

8. junija ameriški barvni film PLAMEN IN PUŠČICA

PLAMEN IN STRELA je ameriški avanturistični film, ki se dogaja v XII. stoletju v Italiji. Poleg odlične igre glavnih igralcev ga odlikuje izredna dinamika, številne akcije, nepričakovani zapleti in duhovitost. Film si lahko ogledate te dni v jesenjskih kinematografih.

Učenci posebne osnovne šole pri ročnem oblikovanju.

Marjan Manfreda

FRDAMANE POLICE

1

Za nama ostaja globoka gaz. Več ur se že mučiva v mehkem snegu po poti proti bivalju Pod srcem. Sonce neusmiljeno pripeka. Prepotena in utrujena priroja do napol zgrajene kočve v bukovem gozdu pod severno steno Špika. Sobota je, 16. marca. V dolini je že prava pomlad, tukaj pa zima še trdovratno vztraja, čeprav se ji že bliža koledarski konec. Ravno zaradi tega pa sva danes, v teh slabih snežnih razmerah, prilezla sem gor. Vreme je lepo, zato bova poskusila še pred pomladjo preplezati 600 metrov visoko severno steno Frdamanih polic. Razmere so vse prej kot ugodne, vendar če hočeva čakati boljših, je isto, kot vzpon preložiti do naslednje zime.

V zavetju kočve zakuriva. Izpod snežne odeje izkopljeva hrano in opremo, ki naju čaka že od jeseni. Iz obilice opreme morava izbrati res samo to, kar bova nujno potrebovala. V končni izbor pride nekaj več kot 50 klinov, 30 vponk, ena 12-milimetrska vrv, dolga 40 metrov, in ena 6-milimetrska vrv, dolga 50 metrov, poleg tega pa še osebna plezalna oprema. Vzela bova tudi dve bajli (cepin-kladivo) in letno kladivo. Seveda imava s seboj tudi dereze. Predvidevava, da bova v steni tri dni, zato je tudi količina hrane temu primerno velika, zraven pa spada še posoda in kuharlik; žlici sva pozabila. Vzeti morava tudi svečo, svetilko, fotoaparata, svetlometer, radio-oddajnik, prvo pomoč, nekaj parov rokavic, celzak (bivak-vreča) in spalno vrečo. Ko vse to zloživa v dva nahrbtnika, sta velika in spoštljivo težka. Medtem je tudi kosilo gotovo: pasulj z dodatkom šunke, za poobede pa politanec s čajem.

Urini kazalci se že prevesijo navzdol, ko zapuščava bivač. Gaziva proti vznožju severne stene Frdamanih polic. Skozi gozd se nama pošteno predira, na strmih meliščih pa je sneg trši, tako da je tudi hoja lažja. Danes bova naredila gaz do stene in poskusila preplezati nekaj raztežajev, zvečer pa se bova vrnila v bivač prenočevati. Spalni vreči sta zato ostali tam. Hitro se bližava vznožju stene. Schinkovo smer sva plezala že pred leti, tako da sedaj s pogledom iščeva že znane prehode. Zdi se mi, da ne bo tako težko, kakor izgleda iz doline. Tudi Stane je istih misli. Jeziva se, zakaj sva pustila spalni vreči v bivalju, ker bi lahko danes prišla še precej visoko. Ob treh popoldne sva pri vstopu. Naveževa se. Za prvi raztežaj sva tokrat prikrasjena, ker je ves pod snegom. Prvi je na vrsti Stane. Varujem ga; le počasi napreduje. Teren tu ni težak, vendar so razmere slabše, kot sva mislila. Vsak oprimek je treba posebej očistiti, ker so po počeh velike količine napihanega snega. Stane si kmalu dá duška z vrsto izbranih izrazov. Izgleda, da s hitrim napredovanjem ne bo nič. Tolaživa se z mislijo, da so to prvi metri, ko si še neogretno in nerodno. Sonce naju že davno več ne greje in začenja me zebsti. Pri zimskem vzponu je najhujše varovanje prvega: stojiš in opazuješ tovariša, mraz pa se zajeda do kosti in mrtviči telo in duha. Le počasi mi vrv drsi skozi roke. Iz zgornjega dela stene letijo pršni plazovi. Stanetu se je spet nekaj zataknilo. Tokrat je kriv nahrbtnik — pretežak in prevelik je za prvega v navezi. Kasneje bova naredila en nahrbtnik težji, enega pa lažjega, tako da bo prvi predvsem plezal, drugi pa nosil. Zdi se mi, da je minila cela večnost, ko Stane pripleza do stojišča. Ves trd in premočen se odpravim za njim. Plezanje pozimi je težko in nevarno — oprimki in stópi so slaba in nezanesljiva opora, klini, zabiti v razpoke, zalite z ledom, pa slabo držijo. Teža nahrbtnika in naporno plezanje me kmalu ogrejeta; tudi roka-

vic kmalu ne potrebujem več. Nič več me ne zebe, ko priplezam do stojišča. Ostalo nama je malo časa. Kmalu se bo stemnilo, pred nama pa je še težka prečka, ki nama lahko pokvari dober spanec. Pohitim — še pred nočjo moram čez. Nekaj klinov in grdih besed in prečka ni več uganka. Pomožna vrv se kmalu izteče; zabijem klin in nanj privežem konec vrvi. Tudi nahrbtnik bo ostal tukaj. Ob pritrtjeni vrvi se hitro vrnem k Stanetu.

Tema je že, ko se spuščava navzdol proti bivalju. Tu si zakuriva ogenj — še zadnjič se hočeva pošteno ogreti. Nič več nisva tako optimistično razpoložena; izgleda, da bo ta stena trd oreh. Skuhava si veliko tople pijače. Ob osmih imava radijsko zvezo z Martuljkom. Zveza je slaba, tako da Omanovega Tonea skoraj ne slišiva. Morda bo jutri bolje. Za nama je naporen dan, zato kmalu leževa k počitku.

Nedelja, 17. marca 1974

Danes sva zgodaj na nogah. Tema je še, ko si kuhava čaj. Ob šestih imava spet zvezo. Tone nama sporoča, da je napovedano lepo vreme, vendar je pričakovati poslabšanje. Nič kaj spodbudno.

Zunaj ni mraza; na sebi imava vso obleko, katere pa je za hitro hojo v strmino preveč. Nič hudega, samo da naju v steni ne bo zeblo. Po stari gazi sva hitro pri vstopu. Naveževa se. Tokrat gre hitreje, ker sva včeraj tu pustila vrv. Za trenutek naju dosežejo sončni žarki. Ozrem se v dolino. Po cesti skozi Martuljk je nepretrgana kolona avtomobilov. Saj res, danes je zadnji dan poletov v Planici!

Čeprav so vrvi napete, mine precej časa, preden sem na mestu, kjer sem včeraj nehal. Vzajem nahrbtnik in se odpravim naprej do primerne stojišča.

SMUČARJI NA BAKLADI

Smučarji smo letošnjo tekmovalno sezono sklenili z zelo številčno udeležbo na osrednji prireditvi v mesecu mladosti in ob Titovem rojstnem dnevu — svečanem sprevedu od Planja do trga Toneta Cufarja. Tako, kot smo v predsezoni vestno hodili na treninge in pozimi na tekme, smo se tudi tokrat zbrali v polnem številu. Srečali smo se starejši in mlajši rodovi. Tam so bili stari, prekaljeni asi, ki so že nastopili po mnogih smučiščih Evrope in celo Amerike, tekmovalci, ki so tekmovali na olimpijskih igrah in svetovnih prvenstvih. Prišli pa so tudi najmlajši tekmovalci, ki še ne hodijo v osnovno šolo. Srečali smo se tekači, skakalci in alpski smučarji skupaj kot malokdaj. Bilo nas je veliko, vendar pa smo se kljub množici drugih udeležencev baklade že na daleč razpoznali — bili smo namreč obloženi v enotne vetrovke.

Na baklado smo se dobro pripravili. V šestrostopih smo stopali strumno in vzravnano. Nosilci bakel so osvetljevali naše vrste. Pred esalonom so stopali naši trenerji in funkcionarji, pred njim pa je vozil klubski kombi, s katerim smo v letošnji sezoni prevozili mnogo kilometrov. Na njem pa je bil pritrjen simbol našega smučarskega kluba, ki je na jugoslovanskih smučiščih zelo spoštovan, saj so njegovi nosilci mnogokratni slovenski in jugoslovanski zmagovalci. V lanskoli sezoni je bil ta klub klubski prvak Jugoslavije pred Branikom iz Maribora. Zato smo na ta znak še toliko bolj ponosni.

Ob cesti od bolnice do Cufarjevega trga se je kljub slabemu vremenu zbralo veliko število občanov. Skupaj z nami so proslavili veliki praznik. Mnogo naših vrstnikov, vključno v različne športne dejavnosti, je stopalo pred nami in za nami. Vendar pa jih je veliko stalo tudi na pločnikih, ker niso vključeni v nobeno organizacijo. Smučarji smo bili

deležni splošne pozornosti. Na mnogih krajih so nas občani pozdravili s ploskanjem. Številno zastopstvo smučarjev, enotne vetrovke in športna drža, ki smo jo pridobili s trdim in vztrajnim treningom so pritegnile pozornost občanov. Ne malokdaj je vzkliknil: »Glej jih, glej!« ali pa se je glasno vprašal: »Ali tale otrok res že tekmuje?!« Prepričani smo, da je marsikateri naš vrstnik sklenil, da se nam še to jesen pridruži.

Pred Titovim domom je bila zbrana velika množica ljudi, ki je navdušeno sprejela vsako skupino. Na prihod naše skupine je bila množica že nekoliko pripravljena, saj je na steni Titovega doma gledala največje svetovne ase ob projekciji filma s svetovnega prvenstva v Italiji.

Po svečanem programu smo ob kresu razpravljali o bakladi. Sklenili smo, da bomo tudi v bodoče skušali priboriti za barve našega kluba čim več dobrih uvrstitev in da bomo klubski znak nosili s ponosom po vseh smučiščih. Nato pa smo pohiteli domov, ker nas je drugi dan čakalo smučišče pod Prisojnikom.

pionir-smučar

Nogomet

NAKLO : JESENICE (ČLANI) 1:1 (0:1)

Predzadnje kolo gorenjske nogometne lige je prineslo pričakovane rezultate. Srečanje dveh visokouvrstjenih ekip — Jesenice in Nakla, je bilo v Kranju na stadionu Stanka Mlakarja. V zelo lepem vremenu in pred dvesto gledalci sta obe moštvi tekmo začeli ostro. Jeseničani so nastopili brez petih standardnih igralcev in sicer: Komela, obeh Donevov, Saltirova ter Kocjana. Odsotnost teh se je zelo poznala, kakršne koli upe na boljši rezultat pa jim je preprečila tudi groba igra močnih in precej višjih igralcev Nakla. Tako je grob štart dveh domačih obrambnih igralcev Trobič plačal z močnim udarcem v glavo, zaradi česar ga je takoj odpeljali v bolnico. Kljub temu so Jeseničani v 33. minuti z golom Petkoviča prvi prišli v vodstvo. Vse pogostejše napade domačinov je zanesljivi vratar Zašev pravočasno razčistil in na odmor sta moštvi odšli z rahlo prednostjo Jeseničanov.

V drugem polčasu je bila igra zelo izenačena. Ilič v 60. minuti ni izkoristil priložnosti, medtem ko so domačini v 66. minuti izenačili. Domačini so po doseženem голу več napadali, vendar je dobra obramba Jesenic, pri čemer sta se najbolj izkazala Zašev in Kramar I., uspešno odbijala vse napade.

Jeseničani so nastopili v sestavi: Zašev, Petrov, Suhonjič, Ljušič, Kramar I., Kramar II., (Jandričvič), Kovačič, Petkovič, Trobič, (Ilič), Cimirotič I. ter Topič.

V zadnjem kolu gorenjske nogometne lige igrajo Jeseničani doma z NK Britov, v soboto ob 17. uri.

BLED : JESENICE (mladinci) 2:4 (1:1)

Po odlični igri proti Merkatorju med tednom v Ljubljani, v kateri so Jeseničani zmagali s 3:2, smo pričakovali od mladih nogometašev Jesenic na Bledu lepo tekmo. Vendar so nas razočarali, ker so se na srečanju več pogovarjali med seboj kot igrali, kar so na trenutke izkoristili domačini, ki so prvi prišli v vodstvo. Pet minut za tem so gostje izenačili po zaslugi Kovačiča in s tem rezultatom tudi odšli na odmor.

V drugem polčasu so Jeseničani igrali bolj ofenzivno, čeprav tudi domačini s hitrimi protinapadi skušajo doseči gol, vendar vratar Trplan uspešno intervenira. V 46. minuti Jeseničani z golom Iliča povedejo, vendar domačini izenačijo. Kovačič z enajstmetrovko in z golom iz igre postavi končni rezultat in doseže svoj 22. gol na prvenstvu.

S to tekmo je končano mladinsko nogometno prvenstvo v gorenjski ligi, v kateri so Jeseničani zanesljivo osvojili prvo mesto s 24 točkami, ali še enkrat toliko kot jih je doseglo drugo uvrščeno moštvo.

Igrali so: Trplan, Čatak, (Ilič), Hribar, Cimirotič II., Kramar I., Kramar II., Kovačič, Samardžija, Sulejmanović, Mlačnik in Islamović.

JESENICE : ALPLES (pionirji) 5:1 (3:0)

Tekma med najmlajšimi nogometaši Jesenic in Alplesa iz Železnikov je potekala v popolni premoči domačinov, ki bi lahko zmagali s še večjim rezultatom.

V celoti igra ni zadovoljila maloštevilnih gledalcev, predvsem zaradi podcenjevanja nasprotnika in ležerne igre v drugem polčasu. Gole za Jesenice so dosegli: Milošič 3, Majstorovič in Omanović 1.

Prvenstvo so končali tudi pionirji in zasedli 1. mesto s 30 točkami. M. Cimirotič

Rokomet

RK KRVAVEC : RK JESENICE 13:23

Cerklje, sobota, 25. 5., tekma I. GRL med RK Kravec iz Cerkelj in RK Jesenice, igrišče primerno za igro, gledalcev 100, sodnik Porenta iz Preddvora.

V predzadnjem kolu gorenjske rokometne lige, so Jeseničani gostovali v Cerkljah, kjer so z dobro igro premagali domače moštvo. Jeseničani so nastopili v postavi: Šporar B., Šubic, Peternel, Radinovič 1, Dizdarevič 2, Geršak 1, Pogačnik 2, Prešeren 13, Pavlič 4, Šporar J.

Domači so že v prvi minuti dosegli zadetek, Geršak pa je v četrti minuti izenačil. Cerkljani so še dvakrat povedli, izenačila pa sta Dizdarevič in Prešeren. V vodstvo je Jeseničane v deseti minuti pripeljal Pavlič. Jeseničani zasluženega vodstva niso izpustili več iz rok, predvsem po zaslugi razpoloženega Prešerna, ki je dosegel v prvem polčasu šest zadetkov, in dobre obrambe.

Tudi v drugem polčasu so domači dosegli prvi zadetek, kaj več pa jim ni uspelo, saj so gostje z zadetki Prešerna, dirigenta igre Pogačnika, ter Pavliča, Dizdareviča in Radinoviča, dosegli še trinajst zadetkov in zaslužno zmagali z rezultatom 23:13.

Jeseničani so z dobro igro v obrambi, veliko zaslug za to ima vratar Šporar, in učinkovito igro v napadu, predvsem so to zasluge razpoloženega Prešerna, zmagali in tako osvojili dve zasluženji točki. Na lestvici I. GRL na vrhu ni prišlo do sprememb, prve so Jesenice, druga pa je s točko zaostanka ekipa Sava Gorenjski sejem iz Kranja.

Sodnik Porenta, ki je tekmo dobro vodil, je po končani tekmi zapisal v zapisnik: »Tekma je bila precej raztrgana, le na trenutke je bila zanimiva. Gostje so bili tehnično boljši nasprotnik in so zaslužno visoko zmagali.«

Jeseničane je v Cerkljah vodil novi trener Lazorko iz Ljubljane, ki bo z izkušnjami in znanjem pomagal igralcem oziroma moštvu k še večji kvaliteti. Moštvo trikrat tedensko redno in zavzeto trenira ter v bližnji prihodnosti lahko pričakujemo še večje uspehe.

Moštvo tarejo tudi denarne težave, saj tisto malo denarja, ki ga dobijo, ne zadošča za normalno delo, če upoštevamo, da so žoge zelo drage, da je potrebna oprema in da je treba plačati prevoze na tekme, čeprav igralci za to koristijo svoja osebna vozila. Najbrž bi moral priti na igrišče za osnovno šolo še kakšen drug telesnovzgojni delavec in ne samo nekateri, ki jih lahko srečamo na vsaki tekmi, da bi bolje spoznal razmere.

V zadnjem kolu se bodo Jeseničani, v soboto, 1. junija, ob 16. uri na igrišču za osnovno šolo na Jesenicah pomerili z ekipo Storičiča z Golnika.

V sredo, 29. 5., se je pričelo tudi pokalno tekmovalanje. Jeseničani so gostovali v Žabnici, kjer so se pomerili z istoimenskim moštvom. Rezultat tekme bomo objavili v naslednji številki Železarja.

Šah

HITROPOTEZNI TURNIR ZA MAJ

V nedeljo, 19. maja je bil v šahovskem domu na Jesenicah redni mesečni hitropotezni turnir. Udeležilo se ga je 14 igralcev, premočno pa je ponovno zmagal Branko Zorko (12 t) pred Tonetom Krničarjem (9,5 t), Ladom Krajnikom (9 t), Borisom Trante (8,5 t) itd. Po petih letošnjih hitropoteznih turnirjih vodi Branko Zorko, pred Ladom Krajnikom in Tonetom Krničarjem.

SINDIKALNO PRVENSTVO GORENJSKE

V šahovskih prostorih v Radovljici je bilo v soboto, 18. maja sindikalno prvenstvo Gorenjske. Prvenstva se je udeležilo osem ekip, med njimi tudi dve jeseniški. Obe sta se odlično uvrstili saj je ekipa Železarne premočno osvojila prvo mesto, Carinarnica Jegenice pa je z OOS Tržič osvojila drugo in tretje mesto. Vse tri ekipe so se uvrstile na republiško prvenstvo, ki bo junija v Bohinju. Za ekipo železarne so igrali: Branko Zorko, Lado Krajnik, Tone Krničar, Janko Korošec, Janez Ciuha in Franci Ravnik.

Vrstni red: 1. Železarna Jesenice 34, 2. 3. Carinarnica Jegenice in OOS Tržič 23, 4. Iskra Kranj 21,5, 5. ELAN Begunje 21, 6. Psihiatrična bolnica Begunje 19,5, 7. Cestno podjetje Kranj 14,5, 8. Jelovica Skofja Loka 12.

SMUČARSKI OBJEKTI NA JESENICAH

Takoj na začetku naj omenim, da smo v preteklih letih npr. ogromno naredili in zgradili za hokej, za množični rekreativni smučarski šport in s tem v zvezi za zimsko turistično dejavnost, pa bore malo.

Kaj smo zgradili? Samo sedežnico od Planine do Španovega vrha, ki je dobro in solidno grajena, na smučarske proge pa smo pozabili. Tudi cesto v Planino gradimo že tako dolgo, da jo bo naša generacija komaj dočkala.

Edina proga v Črnem vrhu je prestrma za turistično smučanje (z izjemo nekaterih odsekov; na njej tekmovalci vadijo slalom in vso razrijejo. Nihče jim ne določi in uredi — pretlači neke vrstne samo zanje določeno progo, s prepovedjo vadbe na turistični progi). Proga je tudi preslabo tlačena in urejevana, čez leto je zaraščena in ker je nihče ne čisti, je polna kamenja. Ko nedeljski smučar začuti tisti znani »resk« pod smučko, prične takoj razmišljati, kam bo šel smučati prihodnjega nedeljo, da ne bo imel škode. Dobre smučiči stanejo več kakor omara in dobre smučiči so tudi zahteva standarda. Po svetu danes delajo proge tako, da najprej do popolnosti uredijo smučarske proge (trava brez kamenja), nato pa postavijo v bližino teh urejenih prog žičnice.

Se to, kar imamo v Črnem vrhu, je skrajno zanemareno in vsako leto slabše. Zato tudi Jeseničani, če le zmore, išče smuko v bližini čez mejo.

Ta zvrst rekreacije ni samo izredno atraktivna, temveč tudi zdrava — višinski zrak, kisik, sonce, gibanje itd. Zato se moramo zamisliti, česa vsega še nismo opremili s komunikacijami za smučanje. Imamo tako okolico, da nam jo lahko marsikdo zavida. Planina pod Golico, Javorniški rovt s Pristavo, Pustim rovtom, Medjim dolom ter okolje Rožce, so pravi biseri Karavank. Vsa ta svet je večinoma porasel s travo, zato ne potrebuje večjih zemeljskih korektur. Če bi bile potrebne, bi lahko teren hitro ponovno zasejali s travo. Imamo že zgrajene ceste npr. do Križevcev, prav v bližino Pustega rovtu in pod Medji dol. Te ceste, ki so solidno grajene, bi z asfaltom prevleko veliko pomenile za lahek dostop v osrčje Karavank.

Planina pod Golico in Pristava v Javornškem rovtu sta kot ustvarjeni za center rekreativnih naprav, oba kraja imata tudi dobro cestno povezavo. Iz Planine pod Golico bi prišli s sistemom nekaj vlečnic na Rožce, kjer je pašniški travnat svet, ki ne potrebuje korektur. Edino poznano staro smuk progo z Rožce bi morali prilagoditi modernim zahtevam z izseki in izkopi. Z Rožce je mogoče speljati najmanj tri steze za

smuk. Ena od teh bi peljala proti Plavškemu rovtu. Iz Planine pod Golico gre cesta prav do Zgornjih Savskih jam, približno na 1.250 m nad morjem. Od tu je naprej do sedla Kočna zelo lep smučarski svet prek Markljeve planine. Sedlo Kočna leži približno 1450 m visoko, nad njim je Mala Kočna in naprej Korenščica. Vse to se da povezati z lahkimi rekreativnimi smuk stezami s cenjenimi vlečnicami.

Pusti rovt, Mala Kočna, Korenščica so že v povezavi s Pristavo v Javornškem rovtu. Obe središči se medsebojno dopolnjujeta. Na Pustem rovtu je bilo 1938. leta državno prvenstvo v alpskih disciplinah. Teren je primeren za smuk, slalom in veleslalom. S Pustega rovtu se teren prelomi proti Planini pod Golico in proti Javornškemu rovtu.

Idealno klasično zimovišče bi bila Pristava, ki je vabljiva poleti in pozimi. Kurirski smuk, smuk s Črnega vrha in smuk s Pustega rovtu, so trije, ki se ponujajo. Tu je še smuk z Medjega dola, ki vodi navzgor že tudi do Belščice, kjer bi se dalo na travnatem svetu marsikaj urediti. Samo za smuk skozi Medji dol do Belščice bi bila zaradi povezave boljše kabinska nihalka, sicer pa bi vse ostalo lahko opremili z vlečnicami. Zaradi majhne investicije so majhne vlečnice skoraj zmeraj rentabilne. Pristava ima zadosti prostora in vode za gradnjo največjih hotelov in izredno lep svet za trim steze. Te možnosti so sedaj omejene na nekaj gostišč.

Menim, da bi bili dolžni poveriti komisijsi strokovnjakov, naj izdela celoten elaborat perspektivne izgradnje zimovišč Pristave in Planine pod Golico, po naslednjem vrstnem vrstnem redu: najprej ceste, potem brezhibne smučarske smuk in tek steze, žičnice in nato hotele.

Mislím, da smo zanamcem dolžni zapustiti nek dokaz, da so živeli pred njimi visoko kulturni ljudje, kajti danes vemo, da je zdrav duh samo v zdravem telesu. Ciril Praček

Izlet na Vrščic povezan z akcijo — očistimo naše okolje

V soboto in nedeljo, 18. in 19. maja je DP Jesenice organiziralo dvodnevni izlet na Vrščic. V izlet je bila vključena tudi akcija »čistoča v gorah«. Vodja izleta je bil Valodi Stojan.

Zgodaj zjutraj smo odrinili iz Kranjske gore. Bilo nas je štiriindeset in kar samo nas je neslo proti Vrščicu. Razdelili smo se v dve skupini. V prvi smo bili večji, v drugi skupini pa so bili najmlajši planinci pod vodstvom tov. Ščavničarjeve. Ob prijetnem pogovoru smo hitro prispeli do Mihovega doma, kjer nas je prehitela druga skupina, v kombiju seveda. Med potjo smo si ogledali kapelico, posvečeno umrlim ruskim ujetnikom, ki so gradili cesto čez Vrščic. Pred njo smo se tudi fotografirali.

Pot smo nadaljevali po vseh bližnjih in kmalu prispeli do Erjavčeve koče. Ta čas pa je skupina mlajših že čistila okolje koče in odpadke nosila na kup pod kočo. Tudi mi smo se lotili čiščenja. Razdelili smo se v več skupin in vsaka je imela svojo nalogo. Obenem

smo zbirali suhljad in drva za kres, ki smo ga zakurili zvečer.

Drugi dan smo se napotili v Trento, k izviru naše reke Soče. Najprej smo si ogledali izvir in ob tem modrovali, kaj se neha brezno iz katerega Soča izvira. Tudi okoli koče ob izviru smo pobrali smeti. Za tem nam je Jaka Čop pripovedoval o Trenti. Pripovedoval je o trentarskih lovcih, ki so poleg pastirjev prvi zahajali v gore, kako so se ljudje v Trenti preživljali z ovčereje in nabiranjem železove rude bobovca, kako je medved trentarskemu pastirju odtargel čeljust, kateri vrhovi so nad Trento in še marsikaj zanimivega.

Ob povratku na Vrščic je sonce gredo, da smo se kar pekli. Ob vsakem potoku smo se osvežili z vodo, toda drug na drugega smo pazili, da kdo ni pil vode. Na vrhu Vrščica smo se oddahnili, nato pa smo se po plazu spustili do Erjavčeve koče. Proti večeru smo prispeli v Kranjsko goro. Izlet ni bil naporen, vreme nam je bilo naklonjeno, nasploh, imeli smo se prijetno. Dolfi

Najboljša jeseniška šahista, od leve proti desni Branko Zorko in Lado Krajnik

Košarka

JESENICE : RUSE (člani) 64:54 (31:22)

V soboto, 25. maja, so Jeseničani odigrali v Rušah prvenstveno tekmo 5. kola v I. SKL-B. Sodila sta Grmič (M. Sobota) in Sečko (Radenci). Za oba nasprotnika je bilo to zelo pomembno srečanje. Jeseničani so bili pred tekmo še brez poraza, domačini pa brez zmage.

Pričakovati je bilo, da bodo domačini pričeli z ostro igro, vendar je Jeseničanom uspelo povedi že takoj na začetku in ustrezno razliko obdržati do konca polčasa.

Ob bučni podpori občinstva, so v prvem delu drugega polčasa domačini uspeli zmanjšati razliko na dve točki. Jeseničanom je uspelo zaustaviti polet domačinov in z umirjeno igro doseči zanesljivo zmago.

Jeseničani so se s to zmago obdržali na prvem mestu. V naslednjem kolu jih čaka zelo težko srečanje z ekipo Kopra, ki bo v soboto, 1. junija, ob 19.30 na igrišču Podmežakljo. N. J.